

Minna Hiltunen

Genreluokitus Eepos-kirjastoissa

Asiakkaiden ja henkilökunnan kokemuksia kaunokirjallisuuden genrejaot-
lusta

Opinnäytetyö

Syksy 2018

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelma

SeAMK 

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK) Kirjasto- ja tietopalveluala

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Minna Hiltunen

Työn nimi: Genreluokitus Eepos-kirjastoissa: Asiakkaiden ja henkilökunnan kokemuksia kaunokirjallisuuden genrejaottelusta

Ohjaaja: Sari Mäkinen-Laitila

Vuosi: 2019 Sivumäärä: 79 Liitteiden lukumäärä: 2

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää asiakkaiden ja henkilökunnan kokemuksia kaunokirjallisuuden genreluokituksesta Eepos-kirjastoissa. Tarkoituksena oli selvittää asiakkaiden osalta genrejen mukaisen hyllyjaottelun tarpeellisuutta mieleisen lukemisen näkökulmasta. Lisäksi tarkoituksena oli kartoittaa asiakkaiden ja henkilökunnan ajatuksia yhtäläisen genrejen mukaisen hyllyjaottelun käyttöönotosta Eepos-kirjastojen alueella.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena, ja aineisto kerättiin kahden kyselyn avulla. Asiakaskysely ja työntekijäkysely toteutettiin verkossa Webropol-kyselyjen avulla. Asiakaskyselyssä pystyi vastaamaan myös paperiversioon, jota jaettiin kaikissa Eepos-kirjastoissa. Asiakaskyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 255, ja työntekijöiden kyselyyn saatiin 38 vastausta kolmen viikon aikana. Tulosten analyysissä ja tarkastelussa käytettiin Webropol-tiedonkeruuohjelman sisäänrakennettua analyysityökalua.

Opinnäytetyössä saatiin vastaukset tutkimukselle asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Tuloksista selvisi, että suurin osa kyselyyn vastanneista asiakkaista koki genreluokituksen hyödyllisenä ja tarpeellisenä tekijänä mieleisen lukemisen löytämisessä. Lisäksi vastauksilla saatiin tietoa asiakkaiden eniten lukemista genreistä, eniten käytetyimmästä formaatista sekä minkä tyyppistä kaunokirjallisuutta eri ikäiset asiakkaat lukevat Eepos-kirjastoissa. Työntekijöiden osalta saatiin tietoa muun muassa kelluvan kokoelman käyttöönoton tarpeesta Eepos-kirjastoissa. Lisäksi asiakkailta sekä työntekijöiltä kysyttiin kolme samaa kysymystä koskien mielipiteitä yhtäläisestä, genrejen mukaisesta hyllyjaottelusta Eepos-kirjastoissa. Asiakkaista suurin osa kannatti yhtäläistä genrejen mukaista hyllyjaottelua, kun taas työntekijöistä suurin osa vastusti sitä. Asiakkaista suurin osa kannatti genrejen mukaisen hyllyjaottelun merkintätavan yhtäläisyyttä, kun taas työntekijöiden mielipiteet jakoutuivat tasaisesti puolesta ja vastaan. Asiakkaista suurin osa kannatti yhtäläisyyttä saman kunnan/kaupungin kirjastoissa. Työntekijöiden osalta mielipiteet jakoutuivat melko tasaisesti puolesta ja vastaan.

Asiasanat: yleiset kirjastot, aikuiset, kaunokirjallisuus, genret, genrekirjallisuus, luokitus, Eepos-kirjastot

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Bachelor of Business Administration: Library and Information Services

Specialisation:

Author/s: Minna Hiltunen

Title of thesis:

Supervisor(s): Sari Mäkinen-Laitila

Year: 2019 Number of pages: 79 Number of appendices: 2

The aim of this thesis was to find out about library patrons' and librarians' experiences with the genre-based classification of adult fiction at the Eepos Libraries. The purpose was to find out, from the patron's point of view, the usefulness of genre-based shelf classification for finding preferred reading material. In addition, the thesis aimed to gather information about library patrons' and librarians' thoughts about the uniform genre-based shelf classification at the Eepos Libraries.

The data was collected using a quantitative method, by two surveys. The surveys were conducted simultaneously among patrons and the library employees as Webropol online surveys. The patrons' survey could also be answered through a paper questionnaire at all the Eepos Libraries. During a period of three weeks, the patrons' survey yielded a total of 255 answers, and the library employees' survey 38, respectively. The analysis tool integrated in the Webropol Survey Tool was used for analyzing and re-viewing the collected data.

The research questions set were answered. The results show that the major part of the patrons feel that genre-based classification is a useful and necessary factor for finding the literature they prefer to read. Additionally, the study provided data on the patrons' most read genres, the most used format, and the type of fictional literature different age brackets read at the Eepos Libraries. Among other things, the library employees provided insights into the need for floating collections at the Eepos Libraries. Additionally, the patrons and library employees were asked three same questions related to their opinions about the uniform genre-based shelf classification at the Eepos Libraries. Most of the patrons supported the idea of a uniform genre-based shelf classification, while most of the library employees did not. Most of the patrons supported the identical notation of the genre-based shelf classification while the library employees' opinions were divided evenly between for and against. Most of the patrons supported the idea of identical genre-based shelf classification at every branch of the same city's libraries. The library employees' opinions were divided rather evenly between for and against.

Keywords: public libraries, fiction literature, adult fiction, genre literature, genre shelf classification, Eepos Libraries

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	8
2 EEPOS-KIRJASTOT.....	9
3 GENREKIRJALLISUUS JA SEN LUKEMINEN.....	16
4 KOKOELMATYÖ KIRJASTOSSA.....	26
4.1 Kaunokirjallisuus ja kirjavalinnat.....	27
4.2 Luokitus.....	28
4.3 Genreluokitus.....	28
4.4 Genreluokitusta Eepos-kirjastoissa.....	31
5 TUTKIMUSONGELMA JA -MENETELMÄT.....	33
5.1 Tutkimusongelma ja –strategia.....	33
5.2 Kvantitatiivinen tutkimus.....	34
5.3 Kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä.....	34
6 TUTKIMUSTULOKSET.....	36
6.1 Asiakaskyselyn tulokset.....	36
6.1.1 Genrekirjallisuuden lukeminen.....	39
6.1.2 Genrejen mukaisen hyllyjaottelun koettu monipuolisuus, hyödyllisyys, tarpeellisuus.....	49
6.1.3 Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyys	51
6.2 Työntekijäkyselyn tulokset.....	55
6.2.1 Eepos-kirjastojen genret.....	57
6.2.2 Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyys	60
6.2.3 Keskitetty varastointi, hankinta ja kelluva kokoelma.....	64
6.3 Yhteenveto yhteisistä kysymyksistä koskien Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyyttä.....	67
7 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	70
8 POHDINTA.....	74

LÄHTEET.....	76
LIITTEET.....	79

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Eepos-kirjastot.....	9
Kuva 2. Eepos-kirjastojen toimipisteet.....	10
Taulukko 1. Asiakaskyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma.....	37
Taulukko 2. Asiakaskyselyyn vastanneiden ikäjakauma.....	38
Taulukko 3. Kaunokirjallisuuden lukeminen ikäryhmittäin.....	41
Taulukko 4. Luetut genret ikäryhmittäin.....	44
Taulukko 5. Genrejaottelun koettu monipuolisuus eniten asioidussa Eepos- kirjastossa.....	50
Taulukko 6. Genrejaottelun koettu hyödyllisyys mieleisen aineiston löytymisessä.	50
Taulukko 7. Genrejaottelun koettu tarpeellisuus mieleisen aineiston löytymisessä.	51
Taulukko 8. Työntekijöiden kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.....	56
Taulukko 9. Työntekijäkyselyyn vastanneiden tehtävänimeke.....	57
Kuvio 1. Asiakaskyselyyn vastanneiden ikäjakauma.....	38
Kuvio 2. Asiakaskyselyyn vastanneiden elämäntilanne.....	39
Kuvio 3. Kaunokirjallisuuden lukeminen.....	39
Kuvio 4. Kaunokirjallisuuden lukeminen ikäryhmittäin.....	41
Kuvio 5. Mieluisin formaatti kaunokirjallisuuden lukemiseen/kuunteluun.....	42

Kuvio 6. Mieluisin formaatti ikäryhmittäin.	43
Kuvio 7. Mitä genrejä luet?	44
Kuvio 8. Luetut genret ikäryhmittäin.....	45
Kuvio 9. Eepos-kirjastoissa käytössä olevat genret.	58

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön idea sai alkunsa Eepos-kirjastokimpan genreluokituksen eroavaisuuksista. Eepoksen alueella on eri kirjastoissa käytössä jonkinlaiset genreluokitukset, mutta ne eroavat toisistaan. Opinnäytetyön tarkoituksena onkin selvittää muun muassa sitä, pitäisikö Eepos-kirjastokimpan alueella olla yhteneväiset genrehyillyluokat. Lisäksi tarkoituksena on myös selvittää pitäisikö myös genreluokkien merkintätapa olla yhtenäistä koko kimpan alueella.

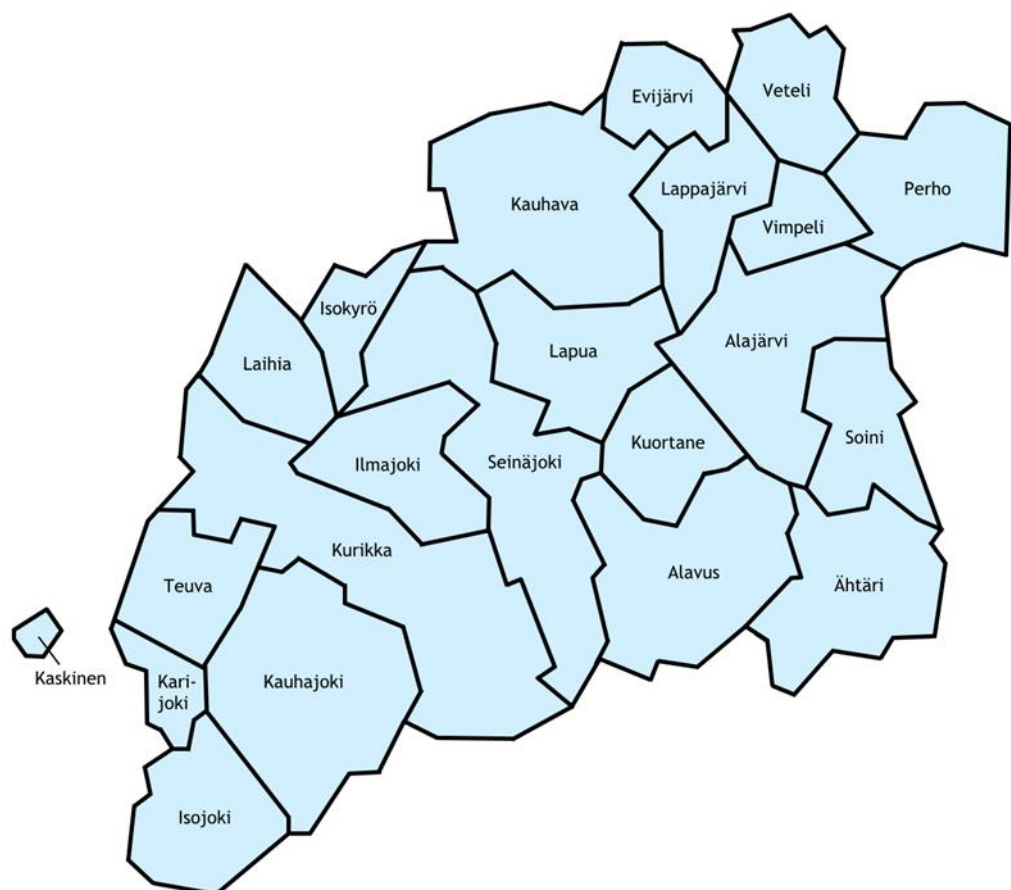
Genreluokituksia on eri nimillä sekä niiden merkintätavatkin poikkeavat kirjastojen välillä. Esimerkiksi joissakin kirjastoissa signumissa (eli kirjastoissa käytössä oleva merkintätapa, joka osoittaa kirjan paikan hyllyssä) lukee genreluokan nimi, esimerkiksi romantiikka (lyhenteenä 84.2 ROM). Joissakin kirjastoissa käytetään romantiikka sanan sijasta vain sydäntarramerkintää.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä tietoa Eepos-kirjastojen kaunokirjallisuuden genreluokituksesta sekä kartoittaa asiakkaiden ja henkilökunnan kokemuksia genrejaottelusta. Työtä varten toteutettiin kaksi kyselyä, asiakkaille ja henkilökunnalle, koko Eeposalueella. Kyselyiden tarkoituksena oli selvittää asiakkaiden näkökulmasta mm. genreluokituksen monipuolisuutta, mieluisan lukemisen löydettävyyttä sekä genreluokituksen merkintätavan yhteneväisyyttä tai sen tarvetta Eepos-kirjastoissa. Henkilökunnan näkökulmasta tarkoitus oli kartoittaa mm. genreluokituksen ja sen merkintätavan yhteneväisyyttä tai sen tarvetta sekä genrekirjallisuuden hankintaa ja varastointia Eepoksen alueella.

Teoriaosuudessa on käytetty lähdemateriaaleina yleisesti kaunokirjallisuuden lukemisesta kertovia lähdeteoksia, yleisten kirjastojen kokoelmatyön perusteita, Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikkaa, sekä genrekirjallisuuteen ja -luokitukseen liittyviä lähdeteoksia. Lisäksi on tutkittu netissä muutaman kirjakaupan top -myyntilistoja sekä muutaman kirjaston varatuimmat listoja.

2 EEPOS-KIRJASTOT

Helmikuusta 2017 lähtien Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueelta yhteensä 22 kuntaa muodostavat yhteisten kirjastokimpan nimeltään Eepos-kirjastot. Kimpassa mukana ovat seuraavien kuntien ja kaupunkien yleiset kirjastot: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Karijoki, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Laihia, Lappajärvi, Lapua, Perho, Seinäjoki, Soini, Teuva, Veteli, Vimpeli ja Ähtäri (Kuva 1). Tämä laaja yhteistyö mahdollistaa monipuoliset kirjastopalvelut, sillä kirjastoilla on yhteiset käytösäännöt, kirjastokortit, verkkopalvelu, e-kirjapalvelu, aineistokuljetukset sekä asiakas- ja aineistotietokannat. Eepokseen kuuluu siis 22 kaupungin/kunnankirjastoa. Nämä pitävät sisällään myös 18 sivutoimipistettä sekä 13 kirjastoautoa (kuva 2.).



Kuva 1. Eepos-kirjastot (eepos.finna.fi, [viitattu 17.10.2018]).

Toimipisteet

Alajärven kaupunginkirjasto + Lehtimäen toimipiste + Kirjastoauto + (Koulukeskus kirjasto)	Kurikan kaupunginkirjasto + Jalasjärven kirjasto + Jurvan kirjasto + Kirjastoauto Prännä + Kirjastoauto Puukstaavi
Alavuden kaupunginkirjasto + Töysän kirjasto + Kirjastoauto KirjaVia	Laihian kunnankirjasto + Kirjastoauto
Evijärven kunnankirjasto	Lappajärven kunnankirjasto + Kirjastoauto Lainuri
Ilmajoen kunnankirjasto + Kirjastoauto	Lapuan kaupunginkirjasto + Kirjastoauto + (Tiistenjoen sivukirjasto)
Isojoen kunnankirjasto	Perhon kunnankirjasto
Isonkyrön kunnankirjasto	Seinäjoen kaupunginkirjasto + Nurmon kirjasto + Peräseinäjoen monipalvelukirjasto + Ylistaron monipalvelukirjasto + Kirjastoauto Ilo + Kirjastoauto Ykä + (Keski-Nurmon Kombikirjasto) + (Lukion kirjasto) + (Simunanrannan palvelukeskuksen kirjasto) + (Törnävän kirjasto)
Karijoen kunnankirjasto + (Myrkyn kirjasto)	Soinin kunnankirjasto
Kaskisten kaupunginkirjasto	Teuvan kunnankirjasto
Kauhajoen kaupunginkirjasto + Kirjastoauto + (Päntäneen kirjasto)	Vetelin kunnankirjasto
Kauhavan kaupunginkirjasto + Alahärmän kirjasto + Korttesjärven kirjasto + Ylihärmän kirjasto + Kirjastoauto Opus	Vimpelin kunnankirjasto
Kuortaneen kunnankirjasto	Ähtärin kaupunginkirjasto + Kirjastoauto

(Suluissa oleviin toimipisteisiin ei järjestetä seutukuljetuksia.)

Kuva 2. Eepos-kirjastojen toimipisteet. (Ikonen, J, [viitattu 12.11.2018]).

Jani Ikonen (Eepos-kirjastojen hankekoordinaattori) laatimassa hankeraportissa *Yksi kirjastokortti – 22 kunnankirjastopalvelut* kerrotaan kuinka Etelä-Pohjanmaan kirjastot ovat tehneet yhdessä yhteistyötä jo ennen Eepos-kirjastojen yhdistymistä. Alueella on toiminut viisi (5) erilaista kirjastokimppaa, joilla kaikilla oli oman kimpan

yhteiset aineisto- ja asiakastietokannat, kirjastokortti, käytösäännöt ja e-kirjakokoelmat. Lisäksi osassa oli käytössä myös kimpan yhteinen maksupolitiikka ja aineistokuljetukset. Aiemmat kimpat olivat Seitti-kirjastot, Lakia-kirjastot, Oiva-kirjastot, Krannit-kirjastot ja YTY-kirjastot. Eepoksen myötä alueen kirjastot pystyvät tarjoamaan kaupunkien ja kuntien asukkaille tasa-arvoisesti ja monipuolisesti kehittyviä ja kasvavia kirjastopalveluita.

Ennen Eepos-kirjastojen yhdistymistä luotiin erilaisia työryhmiä, jotka omien osa-alueidensa osalta tekivät päätöksiä sekä selvittivät tarpeellisia asioita. Työryhmien jäsenet olivat halukkaita työntekijöitä Eepos-kirjastoista. Yhdistymisen jälkeen melkein kaikki työryhmät ovat jatkaneet toimintaansa. Työryhmiä yhdistymisen aikana olivat: Axiell-projekti, e-aineisto, johtoryhmä, kokoelmapolitiikka, lapset ja nuoret, logistiikka, luettelointi, menettelytavat, työvaliokunta, verkkokirjasto sekä viestintä. (Ikonen 2018, 5.)

Johtoryhmään kuuluvat kaikkien Eepos-kirjastojen johtajat ja kaikki isoimmat päätökset johtoryhmä päättää yhdessä yhteisissä kokouksissa. Työvaliokunta koostuu johtoryhmän puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, aluekoordinaattorista. Lisäksi työvaliokuntaan kuuluu kolmesta johtoryhmästä valitusta jäsenestä edustajat, jotka tulevat eri kokoisista kirjastoista. Nämä jäsenet vaihtuvat kahden vuoden välein. Työvaliokunnan tehtäviin kuuluu asioiden valmistelu johtoryhmän päätettäväksi sekä se toimii myös yhteisten kehittämisprojektien ohjausryhmänä. (Ikonen 2018, 5.)

Aluehallintoviraston (AVI) hankerahoituksen avulla tehtiin **Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikka**. Kaikki kirjastot ja kunnat ovat sitoutuneet yhteiseen kokoelmapolitiikkaan. Hanketta varten palkattiin projektityöntekijä Noora Vuorenmaa. Vuorenmaan apuna oli Eepoksen kokoelmatyöryhmä, jonka jäsenenä on ollut työntekijöitä ympäri Eepos-kirjastoja. Hankkeen ohjausryhmänä toimi Eepoksen työvaliokunta. (Vuorenmaa 2018, 3.)

Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikassa aineiston valinnan perusteina on asiakaslähtöisyys, tasapuolisuus, moniarvoisuus ja laaja-alaisuus. Yksittäisten teosten valintaan vaikuttaa kysyntä ja laatu. Kirjastoaineistot valitaan huomioiden eri väestö- ja ikäryhmät, mielipidesuunnat ja maailmankatsomukset. Valinnoilla on tarkoitus

saada aikaan ajanmukainen, monipuolinen ja moniarvoinen kokoelma. Eepos-kirjastojen aineistotilauksista suurin osa tehdään sähköisesti ja hankinta kilpailutetaan ja päätös hankintapaikasta perustellaan tarjouspyyntöjen kautta. Valintaan vaikuttaa hankintapaikkojen edullinen hinta, palvelun laatu ja laajuus sekä toimituksen sujuvuus. Jokainen kirjasto itse määrittää tarkimmat hankintaperiaatteet. (Vuorenmaa 2018, 15.)

Aineiston valinnasta ja hankinnasta lopullisen päätöksen tekevät Eepos-alueen kirjastoissa kirjastonjohtaja tai kirjastonhoitaja. Joissakin kirjastoissa valinta- ja hankintavastuuta on jaettu, johtajan, kirjastonhoitajan sekä kirjastovirkailijan kesken. Vastuualueita mietittäessä on otettu huomioon henkilökunnan kiinnostus tiettyä aihetta kohtaan tai yleinen alan harrastuneisuus. (Vuorenmaa 2018,16.)

Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikassa on määritelty aineiston hankintaperiaatteet aineistolajeittain. Yleisesti kirjallisuuden kohdalla huomioon otetaan väestön kieli-suhteet. Vieraskielistä aineistoa hankittaessa huomioon otetaan maahanmuuttajien yleisemmät kielet. Lisäksi huomioidaan kieltenopiskelijoiden tarpeet. Kaskinen hankkii ruotsinkielistä aineistoa kaksikielisenä kuntana enemmän kuin muut. Kaunokirjallisuuden kohdalla hankitaan monipuolisesti kotimaista ja ulkomaista kaunokirjallisuutta eri genreissä. Kirjastot itse seuraavat aineiston varausmääriä ja hankkivat tarvittaessa lisäkappaleita. Joissakin kirjastoissa hankitaan myös suosituimmista kirjoista pikalainakappaleita, joiden laina-aika on lyhyempi kuin tavallisesti eikä niitä voida uusi tai varata. Eepos-alueella huomioidaan myös paikalliset kirjoittajat. Kaunokirjallisuuden hankinnoilla tähdätään siihen, että useassa kirjastossa olisi isompien kustantajien suosituimmat kotimaiset sekä ulkomaiset romaanit. Lisäksi kaunokirjallisuuden hankinnassa otetaan huomioon myös Eepos-alueella asuvien vieraskielisten tarpeet sekä eri kielten kysyntä. (Vuorenmaa 2018, 16–17.)

Eepos-kirjastoihin hankitaan myös kattavasti suomenkielisiä äänikirjoja ottaen huomioon eri asiakasryhmät sekä heidän tarpeensa. E-aineistojen kohdalla hankintaperiaatteet ovat koko kimpan yhteiset. Ensisijaisesti hankitaan suomenkielistä aineistoa. E-kirjojen kohdalla hankitaan kysyttyä aikuisten, lasten ja nuorten kaunokirjallisuutta. (Vuorenmaa 2018,18.)

Opinnäytetyötä varten käytiin haastattelemassa Seinäjoen kaupunginkirjaston apulaisjohtajaa Kirsti Länsikalliota. Tarkoituksena oli kysellä häneltä tietoa Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikasta. Lisäksi haluttiin kartoittaa mitä mahdollisia lisäkysymyksiä olisi hyvä ottaa huomioon tehtäessä asiakas- sekä työntekijäkyselyitä. Länsikallio nosti esille kysymyksiä varastoinnista sekä hankinnasta Eepos-kirjastoissa. Hankinnan kohdalla Länsikallio nosti esiin kysymyksen painotuksesta kaunokirjallisuuden genrejen kohdalla. Hän pohtikin olisiko tarvetta jakaa genrekirjallisuuden hankinta niin, että jokaisella kirjastolla olisi oma ”erikoisgenre”, jonka aineistoa he hankkisivat pääsääntöisesti. Varastoinnin kohdalla hän pohti keskitetyn varastoinnin mahdollisuutta, koskien tietokirjallisuutta sekä kaunokirjallisuutta. (Länsikallio 2018.)

Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikassa on huomioitu myös varastointivastuualueiden tarvetta. Koettiin, että vastuualueiden määrittely parantaisi varastointia asiakkaan sekä henkilökunnan näkökulmasta. Aineisto olisi asiakkaiden saatavissa eikä sitä tarvitsisi varastoida useassa kirjastossa. Tämä kuitenkin vaatisi sen, että seutuvarausmaksua ei varastoaineiston kohdalla perittäisi. Asiaa valmistellaan lisää työvaliokunnan puolella, jossa ensimmäisenä tavoitteena on sopia varastointi vastuualueista aikakausilehtien kohdalla. (Vuorenmaa 2018, 22.)

Eepos-kirjastojen laajuuden vuoksi opinnäytetyötä tehtäessä esiin nousi pohdinta myös kelluvasta kokoelmasta. **Kelluvassa kokoelmassa** aineisto jää siihen toimipisteeseen, johon se palautetaan. Esimerkki Eepos-kirjastojen kohdalla: Asiakas lainaa kirjan Lapuan kaupunginkirjastosta. Sama asiakas käy Alajärven kirjastossa ja palauttaa samalla Lapualta lainaamansa kirjan Alajärvelle. Kirja ei palaudukaan takaisin Lapualle vaan se jää hyllyyn Alajärvellä, josta asiakkaat voivat lainata sen kuten muutkin hyllyssä olevat kirjat.

Miika Miettunen (Miettunen, 2019.) pohtii artikkelissaan *Kelluva kokoelma ei sammaloidu*, kelluvan kokoelman saapumista ja pikaistakin leviämistä Suomen yleisissä kirjastoissa. Miettunen toteaa, että kelluvaan kokoelmaan ollaan siirrytty nopealla vauhdilla muutoin niin hidasliikkeisellä ja konservatiivisella alalla. Hän kertoo, että tällä hetkellä kelluva kokoelma on käytössä Oulussa, Vantaalla, Espoossa, Tampereella, Turussa, Kuopiossa ja Lahdessa. Helsingin kirjastoissa ollaan Miettusen mukaan valmistelemaan kelluvaa kokoelmaa. Ongelmaksi kelluvan kokoelman

kanssa tulee se, että aineistot mahdollisesti siirtyisivät pienistä kirjastoista isompiin kirjastoihin. Lisäksi on mahdotonta tietää toimisiko kelluva kokoelma 22 kunnan alueella samalla tavoin kuinka se toimii esimerkiksi Tampereella tai Espoossa.

Miettunen (Miettunen, 2019.) painottaa, että kelluvan kokoelman käyttöönotto on todistus ideoiden voimasta eikä siihen siirtyminen ole muutoksena nopea tai pinnallinen. Kellutuksen käyttöönotto vaatii paljon valmistelua ja isojen aineistomassojen uudelleen käsittelyä. Miettunen kuvailee, että kelluvassa kokoelmassa kirjastojen kokoelmat eivät ole enää itsenäisiä vaan ne ovat osa paljon isompaa kokonaisuutta. Hän painottaa, että työntekijöiden täytyy asennoitua toimimaan yhden kokoelman sekä yhteisten asiakkaiden hyväksi. Miettunen huomautti, että kelluvassa kokoelmassa kokoelmanhoito on jatkuvampaa. Hän nostaa esille erilaiset merkintätavat sekä kategorisoinnit, jotka yhteisen kokoelman myötä täytyy muuttaa yhdenmukaiseksi tai muuten asiakkaat sekä hyllyttäjät menevät sekaisin.

Miettunen (Miettunen, 2019.) huomauttaa, että monet asiakkaat käyttävät kirjastoa verkkokauppamaisesti, jolloin he selaavat aineistoa verkkokirjastosta, varaavat kiinnostat aiheet ja noutavat ne lähikirjastosta. Hän kuvailee sen sopivan ajatukseen yhdestä kokoelmasta ja yhdestä asiakakunnasta, joka kelluvalla kokoelmalla on? Miettunen toteaa, että vilkkaat toimipisteet, joissa asiakkaat palauttavat aineistoa tiheästi saattavat joutua kuitenkin pulaan vähäisen hyllytilan kanssa. Hän myös nostaa esille kuljetuksien vähänemisen kellutuksen myötä, mutta painottaa ettei mikään muutos tapahdu kuplassa.

Eepos-kirjastojen yhdistymisen yksi selkeä tavoite oli tarjota aineistokuljetukset kimpan kirjastojen välille. Tätä pidettiin yhtenä tärkeimmistä asiakkaiden tasa-arvoisuuden kohdista. Aineistokuljetukset mahdollistavat kaikille kimpan asiakkaille kattavamman kokoelman kohtuulliseen hintaan. (Ikonen 2018, 6.) Asiakkaille kuljetukset oman kunnan tai kaupungin kirjastojen välillä ovat ilmaisia (esimerkiksi Seinäjoelta Nurmoon.) Eepos-kirjastoilla on olemassa eri kirjastojen kokoelmista muodostuvia varauskokoelmia. Varauskokoelmat ovat yleensä kuntakohtaisia, mutta poikkeuksena yhteinen varauskokoelma on Alajärven, Evijärven, Lappajärven, Perhon, Soinin, Vetelin ja Vimpelin kirjastoilla. Varauksissa on käytössä kaksi erilaista varaustyyppiä, normaalivaraus (maksuton paitsi noutamattomat 1€) ja seutuvaraus

(kuljetusmaksu/noutamaton 2€). Normaalivarauksessa aineiston varaaminen kohdistuu vain yhteen varauskokoelmaan ja aineisto kuljetetaan sen varauskokoelmaan kuuluviin kirjastoihin. Seutuvarauksessa aineiston varaaminen puolestaan kohdistuu toiseen varauskokoelmaan. Kaikki Eepos-kirjastojen toimipisteet voidaan valita noutopaikaksi, jonne varattu aineisto kuljetetaan. Aineistoa voidaan varata kaikissa Eepos-kirjastoissa tai verkkokirjaston kautta. (Asiakkaana kirjastossa, [viitattu 30.1.2019]).

Eepos-kirjastojen kuljetusten ja niiden maksujen myötä nouseekin esille pohdinta kellovasta kokoelmasta. Kellovassa kokoelmassa on niin hyviä kuin huonojakin puolia, mutta kuljetusten väheneminen saattaisi olla logistiikkakustannusten kannalta hyvä asia. Kellova kokoelma saattaisi joidenkin asiakkaiden kohdalla vähentää varausten tekemistä, kun uutta ja erilaista aineistoa löytyy omasta hyllystä. Toisilla asiakkailla saattaisi varausten tekeminen taas lisääntyä, kun oman kirjaston hyllyt olisivatkin tyhjempiä oman aineiston jäädessä muuhun kirjastoon palautusten myötä. Tasavertaisuuden kannalta, jos kellova kokoelma otettaisiin käyttöön, pitäisi Eepos-kirjastojen nykyisten seutuvarauksien olla maksuttomia. Ehkä tulevaisuudessa Eepos-kirjastojen työvaliokunta saa pohdittavakseen kellovan kokoelman mahdollista käyttöönottoa.

3 GENREKIRJALLISUUS JA SEN LUKEMINEN

Kaunokirjallisuuteen kuuluu epiikka, lyriikka, draamakirjallisuus ja viihdekirjallisuus. Kaunokirjallisuus on sepitteellistä, kuvitteellista, fiktiivistä ja sen tarinat painottuvat mielikuvitukseen. (Hosiaislouma 2016, 412.) **Fiktio** käsitettä käytetään myös useasti puhuttaessa kaunokirjallisuudesta. Fiktiossa kuvataan kuvitteellisia tapahtumia ja henkilöitä. Fiktiossa ei kerrota mitä on tapahtunut vaan mitä voi tapahtua. Joissakin fiktiivisissä teoksissa tapahtumat ja henkilöt voivat olla todellisia, mutta niitä on muutettu eivätkä ne vastaa todellisuutta. (Hosiaislouma 2016, 253.) Tässä opinnäytetyössä puhuttaessa kaunokirjallisuudesta puhutaan pelkästään kertomakirjallisuuden eri lajityypeistä eli genreistä.

Genre eli kirjallisuuden laji tarkoittaa laajasti määriteltynä teoksia, jotka on valittu ryhmäksi vähintään yhden samanlaisen ominaisuuden perusteella. Genreteoria (lajiteoria) on kirjallisuustieteen osa-alue, joka on erikoistunut sen lajikysymyksiin. Päälajeista on muotoutunut useita erilaisia alalajeja muun muassa aiheen, rakenteen, kielen tyylin tai kohdeyleisön mukaan. Kirjallisuuden jatkuva uudistuminen hankaloittaa tarkkojen yksittäisten lajien määrittelyä, sillä kirjallisuuden on vaikeaa mukautua valmiiksi asetettuihin rajoihin. (Hosiaislouma 2016, 277.)

Genrekirjallisuus taas on niin sanottu sateenvarjokäsite viihdekirjallisuuden lajeista kiinnostuneilla lukijoille. Käsitteen alle voidaan lukea erilaiset genret, kuten dekkarit, trillerit, fantasia, kauhu, tieteiskirjallisuus, romantiikka ja lännenkirjat. (Hosiaislouma 2016, 278.) **Viihdekirjallisuus** on yleensä mielletty helppolukuisena, kaavamaisena sekä pinnallisena kaunokirjallisuuden lajina, jonka tarkoituksena on ollut vain ajanviete sekä viihdyttäminen. Viihdekirjallisuuteen voidaankin näin lukea mukaan seikkailuromaanit, rakkausromaanit, jännityskirjallisuus, sotakirjat, dekkarit sekä tieteiskirjallisuus. Viihdekirjallisuus saattaa olla myös sukupuolittunutta, joten erilaisista aiheista riippuen voidaan myös puhua naisten- sekä miestenviihteestä. (Hosiaislouma 2016, 1015.)

Genrekirjallisuus on aiemmin ollut vähemmän arvostettua viihdekirjallisuutta, jota ei olla kirjastoissa nostettu esille. Nykyään sitä kuitenkin on nostettu kirjastoissa esille enemmän. Yksi merkittävä syy tähän on se, että genrekirjallisuutta luetaan paljon,

joten kirjastojen täytyy kuunnella asiakkaitaan ja muokata kokoelmiaan palvelemaan heitä paremmin ja monipuolisemmin. Yleisissä kirjastoissa on käytössä erilaisia genrejaotteluja ja siihen vaikuttaa aina kyseisen kirjaston asiakaskunta.

Genrekirjallisuuden lukijoiden parista löytyy monia lukijoita, jotka lukevat vannoutuneesti vain yhtä genreä ja heitä esimerkiksi genrejen mukainen hyllyjaottelu palvelee hyvin. Niin sanottuja genreuskollisia lukijoita löytyy muun muassa dekkari, romantiikka, sota ja fantasia genrejen lukijoiden parista. Monesti tämäntyyppiset lukijat eivät lue muihin genreihin kuuluvaa kirjallisuutta ollenkaan. Toisaalta löytyy sellaisia lukijoita, jotka lukevat kaikkia genrejä tasapuolisesti. Lisäksi on olemassa kausilukijoita, jotka lukevat esimerkiksi kesällä vain romantiikkaa ja loppuvuoden ahmiivat dekkareita.

Kirjasampo on Kirjastot.fi:n ylläpitämä kirjallisuuden verkkopalvelu. Sivusto tarjoaa tietoa kirjailijoista ja kaunokirjallisuudesta. Sivustolta löytyy myös genrelistaus, mikä on seuraavanlainen: Eläinkirjallisuus, Eräkirjallisuus, Erotiikka, Fantasiakirjallisuus, Historialliset romaanit, Huumori, Jännityskirjallisuus, Kauhukirjallisuus, Rakkausromaanit, Sotakirjallisuus, Tieteiskirjallisuus, Urheilu-kirjallisuus ja Uskonnollinen kirjallisuus. Jokaisen genren kohdalla löytyy niin sanottuja kirjahyllyjä, joihin on kerätty kyseessä olevan genren kirjallisuutta erilaisilla teemoilla. Esimerkiksi eräkirjallisuuden kohdalla kirjahylly löytyy otsikolla Luonto ja yksinäisyys. (Kirjasampo, [viitattu 30.9.2018]).

Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmään on laadittu *Fiktiivisen aineiston lisäluokitus*, mitä kirjastot voivat käyttää hyödykseen genrejen mukaisessa hyllyjaottelussa. Lisäluokituksessa on seuraavanlaiset luokat Eläimet, Erotiikka, Erä, Fantasia, Historia, Huumori, Jännitys, Kauhukirjallisuus, Novellit, Romantiikka, Scifi, Sota, Urheilu ja Uskonto. (Verkko-YKL, [viitattu 1.2.2019]). Eepos-kirjastoista Kurikan kaupunginkirjastossa on käytössä tämä lisäluokitus muokattuna versiona, käytössä ei ole lisäluokkia eläimet, historia tai urheilu. Tämän lisäksi löytyy erikseen vielä dekkariluokka.

Yrjö Hosiailuoma (Hosiailuoma 2016, 142) on määritellyt teoksessaan *Kirjallisuusoppi: Aapisesta äänirunoon*, dekkarin seuraavalla tavalla. **Rikosromani**, jossa rikoksia ratkoo yksityisetsivä eli salapoliisi (salapoliisiromaani) sekä laajemmin ymmärrettynä dekkarigenreen kuuluu myös poliisiromaanit, joissa keskeisessä

rikoksen ratkojan roolissa on poliisit. Hosiaislouma myös nostaa esille, että viime vuosina ollaan alettu puhumaan termistä dekkaristuminen, jolla tarkoitetaan, että niin kutsuttuun korkeakulttuuriseen kirjallisuuteen on omaksuttu dekkarille ominaisia kerronnan keinoja. (Hosiaislouma 2016, 144.)

Kirjasammossa ei ole erikseen dekkarigenreä vaan jännityskirjallisuuden yhteydessä puhutaan rikosromaneista, salapoliisiromaneista sekä trillereistä. Tämä tuntuu oudolta, sillä monesti dekkari on useassa kirjastossa nostettu juuri omaksi genrekseen ja on outoa, ettei kirjallisuuteen erikoistuneessa sivustossa ole aika yleistä genreä lainkaan. Jännityskirjallisuuteen liitettyihin kirjahyllyihin on kuitenkin koottu kirjoja dekkari-otsikoiden alle, mikä myös antaa vaikutelman siitä, että sivuston sisältö on välillä ristiriidassa keskenään.

Monien yleisten kirjastojen hyllyistä löytyy rikoskirjallisuudesta käytetty genreluokitus. Tämä genre löytyy yleensä hyllystä nimellä Dekkarit tai Dekkarikirjallisuus ja se on edelleen monessa kirjastossa käytössä muiden luokkien rinnalla. Joissakin kirjastoissa on yhdistetty samaksi luokaksi dekkarikirjallisuus sekä jännityskirjallisuus ja silloin genreluokan nimitys voi olla joko dekkarit tai jännitys. Selkeän rajan löytäminen näiden kahden genren välillä on joskus haasteellista, sillä rikosromaanin tarina voi olla jännittävä. Dekkarin alalajeja ovat muun muassa kovaksikeitetty dekkari, pehmodekkarit, poliisiromaani, rikosromaanit, salapoliisiromaanit ja trilleri.

Kovaksikeitetty dekkari on 1920-luvulla alkunsa saanut rikoskertomuksen tai -romaanin muoto, jolle ominaista on lyhykäisyys, raakuus, karkeaa huumoria sisältävää keskustelua sekä sen tapahtumat sijoittuvat useasti rähjäiseen ympäristöön. Tällaisen kirjallisuuden sankari on yleensä kyyninen yksityisetsivä, joka taistelee loputonta taistelua yhteiskuntaa vastaan. Yleensä sankari yrittää siivota suurkaupunkia rikollisista sekä korruptiosta. Sankarissa yhdistyvät amerikkalaisen yhteiskunnan demokratia, vapaus sekä yksilöllisyyden ihannoiti. Hän on havainnoitsija, joka ei pidä itseään maailmanparantajana. (Hosiaislouma 2016, 482.)

Pehmodekkarit muodostuivat 1990-luvulla kovaksikeitetyn dekkarin vastapainoksi. Pehmodekkareissa on paljon samankaltaisia piirteitä kuin mitä löytyy Agatha Christien kirjoittamissa arvoitusdekkareissa. Pehmodekkareilla ominaispiirteitä ovatkin

älykkäät etsivät, joiden varsinainen ammatti ei ole poliisi. Ammatiltaan pehmodekkarin etsivät voivat olla muun muassa journalisteja tai yliopistonopettajia. Pehmodekkareissa surmaaminen tehdään useasti väkivallattomalla ja verettömällä tavalla, esimerkiksi käyttämällä myrkyjä. Tapahtumapaikkana toimii useasti pieni paikkakunta. (Hosiaislouma 2016, 697.)

Poliisiromaani on klassista salapoliisiromaania realistisempi, jossa tapahtumia kuvataan poliisiin näkökulmasta. Poliisilla saattaa olla ratkottavanaan useampi toisiinsa liittymätön rikos, jotka liittyvät perinteisten murhien lisäksi perheriitihin, katu-tappeluihin, varkauksiin yms. Ennen poliisiromaanien syntyä poliisit kuvattiin useasti dekkareissa sivuroolissa. Yksityisetsivät olivat monesti todellisia älykköjä, kun taas perinteiset poliisit kuvattiin tyhmiksi, kovapäisiksi ja kömpelöiksi. Poliisiromaaneissa keskitytään yhtä lailla uhreihin, poliiseihin kuin myös rikollisiin ja useasti juonessa keskitytään paljon poliisityön sekä perhe-elämän yhteensovittamiseen. (Hosiaislouma 2016, 718–719).

Rikosromaanissa juoni keskittyy rikollisen ja hänen rikostensa ympärille. Rikosromaanit voidaan myös jakaa kahteen eri tyyliin. Ensimmäinen tyyli on rikoskirjallisuus, joka käsittelee rikosta ja rangaistusta, mutta pääosassa on toimenpiteet, joilla rikollinen saataisiin kiinni. Toisena tyylinä on rikolliskirjallisuus, jossa keskitytään rikoksen syntyyn, sen vaikutukseen ja merkitykseen. Keskeisessä osassa on rikollisen teon motiivit, rikollisen sisäiset ja ulkoiset konfliktit sekä hänen saamansa rangaistus rikoksistaan. (Hosiaislouma 2016, 785.)

Trilleri (jännityskirjallisuus) tarjoaa lukijoilleen jännitystä nopeakäänteisesti, draamaattisesti sekä yllätyksellisesti. Tapahtumien keskipisteenä yleensä on globaali rikos tai suuri yhteiskunnallinen katastrofi. Trillereissä monesti yhdistyy useammat eri lajit, kuten seikkailu-, rikos-, tieteiskirjallisuus. Alalajeja trillerille ovat muun muassa psykologinen, poliittinen, mysteeri-, vakoilu-, eroottinen ja tieteistrilleri. (Hosiaislouma 2016, 949.)

Romantiikka on todella laaja ”ilmiö” kirjallisuudessa. Hosiaislouma (Hosiaislouma 2016, 795). määrittelee romantiikka kirjallisuuden lyhyesti sanomalla, että sillä on taipumusta romanttisuuteen, haaveellisuuteen ja tunnelmallisuuteen Kirjasam-

mosta löytyy rakkausromaanit-niminen genre, joka on määritelty fiktioksi, jossa käsitellään romantiikkaa ja rakkautta ja sillä on useasti viihdekirjallisuuden piirteitä (Kirjasampo, [viitattu 30.9.2018]). Vaikka romantiikka ei ole varsinaisesti oma genrensä on se silti monissa kirjastoissa nostettu omaksi genrekseen. Romantiikkaa ja sen piirteitä löytyy monista muistakin genreistä, esimerkiksi dekkareissa monesti kuvailaan poliisien tai muiden tutkijoiden perhe-elämää ja parisuhteita.

Romantiikan alalajiksi on muotoutunut nykyvuosina chick lit. **Chick lit**-kirjallisuudessa aiheina ovat yleensä nykyaikaisen nuoren sinkkunaisen elämä sekä itsensä etsiminen humoristisella ja kevyellä otteella. Tapahtumapaikkana yleensä on suurkaupunki ja päähenkilö on noin 20–30 vuotias itsenäinen nainen, joka rakentaa uraa muun muassa muodin parissa ja työn ohella haaveilee komeasta sekä rikkaasta puolisosta. (Hosiaislouma 2016, 127.)

Historiallisessa romaanissa aika, miljö, tapahtumien kulku ja usein merkittävä osa keskeisistä henkilöistä sijoittuu tunnettuun historiaan. Voidaan myös sanoa, että historiallinen romaani rakentaa ja muokkaa menneisyyden tapahtumia mielikuvituksen kautta uusiin muotoihin. Historiallisen romaanin alalajeiksi on eroteltu historialliset fantasiat, historialliset romanssit, historialliset mysteerit, fiktiiviset elämäkerrat ja vaihtoehtohistoriat. (Hosiaislouma 2016, 317.) Vaihtoehtohistoriassa historialliset tapahtumat poikkeavat yleisestä tietämyksestä ja tarinaan on lisätty tapahtumia tai henkilöitä, joita ei ole oikeassa elämässä ollut olemassa. Päällimmäisenä kysymyksenä vaihtoehtohistoriassa onkin entä, jos kaikki olisikin tapahtunut toisin. (Hosiaislouma 2016, 993.) Kirjasammossa historiallinen romaani on määritelty romaaniksi, jonka tarina sijoittuu menneisyyteen. Tähän vaikuttaa kirjan kirjoitushetki. Aikalaiskuvauksesta puhutaan, jos tapahtumat ja kirjoitushetki ovat samalta aikakaudelta. Kirjasampo myös painottaa, että historiallisen romaanin määrittely on välillä todella vaikeaa. (Kirjasampo, [viitattu 30.9.2018]). Historiallisen romaanin määrittely on vaikeaa ja siitä syystä monissa kirjastoissa sitä ei ole nostettu omaksi genreluokaksi. Sen piirteitä löytyy monista muistakin genreistä, kuten jo aiemmin mainittu romantiikka sekä rikoskirjallisuus.

Fantasiakirjallisuus on yliluonnollista, sadunomaista kirjallisuutta, jossa kuvaillaan arkikokemuksen ja järjen vastaisia myyttejä tai maagisia tarinoita. Fantasialle ominaisia piirteitä ovat erilaiset yliluonnolliset olennot, kuten velhot, vampyyrit ja muut

hirviöt. Nykyään fantasiakirjallisuus linkittyy vahvasti viihdekulttuurin osa-alueisiin, kuten sarjakuviin, televisio-ohjelmiin ja elokuviin. Suosituimpia fantasiakirjoja onkin tehty useasti elokuvien muotoon, sillä fantasiakirjallisuudella on suuri fanikulttuuri. (Hosiaislouma 2016, 242–243.)

Johanna Sinisalo (Sinisalo 2004, 11.) kuvailee artikkelissaan *Fantasia lajityyppinä ja kirjailijan työvälteenä: Näkemyksiä fantasiasta lajityyppinä*, fantasiaa genrenä, jossa kuvitteellinen tarina muotoutuu vielä kuvitteellisemmaksi, jossa aiheet ja teemat ovat suurimmaksi osin arkitodellisuuden ulkopuolella. Hän myös kertoo, että fantasiateos voi sijoittua täysin kuvitteelliseen maailmaan, täysin tapahtumattomaan realiteettiin tai meidän maailmaamme, jossa esiintyvät ilmiöt eivät ole järkeenkäyviä. Risingshadow-verkkosivusto on suuri suomenkieliseen science fictioniin ja fantasiaan keskittynyt sivusto ja siellä fantasiakirjallisuus on määritetty seuraavalla tavalla. Fantasiassa esiintyy yleensä taikuutta ja erilaisia yliluonnollisia elementtejä. Tapah- tumapaikkana voi olla esimerkiksi mielikuvitusmaailma. Tieteis- ja fantasiakirjalli- suutta on välillä vaikeaa rajata toisistaan, mutta tieteiskirjallisuudessa käsitellään enemmän tiedettä eikä taikuutta. (Salovaara, [viitattu 29.9.2018]).

Tieteiskirjallisuudessa (science fiction; scifi) käsitellään yleensä todellisia tai ku- vitteellisia tieteen tai tekniikan vaikutuksia yhteiskuntaan ja ihmisten arkeen. Tapah- tumat voivat sijoittua tulevaisuuteen, jossa kuvataan erilasten keksintöjen luomia mahdollisuuksia, esimerkiksi matkoja ajassa taaksepäin. (Hosiaislouma 2016, 928.) Kova tieteiskirjallisuus on tieteiskirjallisuuden alalaji, jossa korostuu uuden teknolo- gian pohdinta ja tarkat sekä yksityiskohtaiset luonnontieteelliset faktat. Lajille tyypil- lisiä piirteitä ovat objektiivinen ja etäisyyttä ottava kertoja. Vastakohtana nähdään pehmeä tieteiskirjallisuus (soft science fiction) jossa taka-alalle jää luonnontieteelli- nen todellisuus ja etualalla ovat humanistiset, sosiologiset tai poliittiset aiheet. (Ho- siaislouma 2016, 484.)

Kauhuromaaneissa tai kauhukertomuksissa kuvataan jännittäviä, pelottavia ja jär- kyttäviä tapahtumia ja sitä kautta luodaan kauhun ilmapiiri. Kauhutarinoissa hirviöt voivat olla eläviä tai kuolleita, esimerkki zombeja, vampyyrejä tai aaveita. (Hosiais- louma 2016, 410.) Kahuu on kirjallisuudenlaji, jonka tarkoituksena on pelotella, säi- käyttää tai kauhistuttaa lukijoita luomalla pelon ja kauhun tunteita. Yleisesti ilmapiiri

kauhukirjoissa on aavemainen ja pelottava. Kauhua aiheuttavat ilmiöt ja henkilöt voivat olla luonnollisia tai yliluonnollisia. (Salovaara, [viitattu 29.9.2018]).

Eräkirjallisuudessa metsästetään, kalastetaan ja vaelletaan erämaisemissa. Eräkirjallisuudella saattaa olla myös matkailukirjallisuuden piirteitä. (Hosiaislouma 2016, 217.) Markku Varis (Varis 2003, 309.) puolestaan määrittelee ja kertoo suomalaisesta eräkirjallisuudesta teoksessaan *Ikävä erätön ilta: suomalainen eräkirjallisuus*. Hän määrittää kotimaisen eräkirjallisuuden olevan sanataidetta, jossa käsitellään metsästystä sekä kalastusta. Varis myös tarkentaa, ettei genreä ole tarkemmin määritelty, koska sitä on pidetty itsestään selvänä genrenä. Hän myös toteaa, että tutkijat ovat pyrkineet kuvailemaan sen niin, että siitä ei olisi luotu omia tulkin-toja.

Novelli on lyhyehkö suorasanaisten kertomus. Henkilökuvaukset eivät novellin lyhykäisyyden vuoksi ole niin laajoja kuin mitä tavallisesti romaaneissa on. Yhden määritelmän mukaan novellin kuuluisi sisältää noin 4 000-10 000 sanaa. Lajia määriteltäessä voidaan pohtia enemmän novellin rakennetta kuin sen laajuutta. Draamallisessa rakenteessa on erotettu neljä (4) erilaista osaa. Ekspositio eli johdatus tilanteeseen ja henkilöhahmoihin. Komplikaatio eli ongelmatilanne. Kriisi eli huippukohta sekä ratkaisu, joka selvittää ongelman. Novellin lyhykäisyyden vuoksi tämä rakennemalli ei ole yleispätevä. (Hosiaislouma 2016, 647–648.)

Novelleissa aiheet voivat vaihdella laidasta laitaan ja genrekirjallisuuttakin ilmestyy novellinmuodoissa, esimerkiksi eroottiset novellit. Novellin voidaankin ajatella olevan enemmän muotoluokka kuin varsinainen genrekirjallisuuden genre. Kirjastoissa novellit on nostatettu muiden genrejen mukana omaan hyllypaikkaansa, että lyhyitä tarinoita lukevat asiakkaat löytävät ne helpommin. Genrekirjallisuus muovaantuu ja muuttuu uusiin muotoihin esimerkiksi uusien lajityyppien muodossa. Vakiintuneiden genrejen lisäksi syntyy uusia alagenrejä, kuten esimerkiksi perinteisten rakkausromaanien rinnalle on muovaantunut oma genre Chick lit.

Genrekirjallisuus kukoistaa niin kirjastoissa kuin myös myyntilistojen kärjessä kirja-kaupoissa ja erilaisissa kirjojen ostopalveluissa. Opinnäytetyötä varten tutkittiin muutamien kirjastojen lainatuimpien teosten listoja sekä muutamien kirjakauppojen

top-listauksia. Kaikissa listoissa yhtenäistä oli tasapuolisuus kotimaisen ja käännöskirjallisuuden välillä. Lisäksi mukana oli aika tasapuolisesti nais- sekä mieskirjailijoiden teoksia.

Suomalaisen kirjakaupan top20 kaunokirjalistalta löytyi lokakuussa 2018 kaksitoista genrekirjallisuuden edustajaa, mm. dekkareita, jännitystä, romantiikkaa ja chick lit-tä. (Suomalainen kirjakauppa Oy, [viitattu 27.9.2018]). Adlibriksen verkkosivuille on tehty monenlaisia listoja ja esimerkiksi suosituimpien pokkareiden top100 listalla, missä on sekalaisesti kauno- ja tietokirjallisuutta, genrekirjallisuutta oli yhteensä noin 80 kirjaa ja jälleen esille nousivat dekkarit, romantiikka, jännitys sekä chick lit. (Adlibris AB, [viitattu 27.9.2018]).

Helmet (Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginkirjastojen ja yhteinen verkkokirjasto) kirjastojen syyskuun 2018 halutuimmat top 20 kaunokirjallisuuden listalta puolet listalla olevista kirjoista oli genrekirjallisuutta (Soininen, Helmet.fi, [viitattu 27.9.2018]). Eepos-kirjastoista Seinäjoen kaupunginkirjaston verkkosivuilla oli lokakuussa 2018 listattuna top10 varatuimpia kauno- sekä tietokirjojakirjoja, eri viikkojen ajalta. Viikolla 38 varatuimpien kirjojen listalla oli yhteensä neljä genrekirjallisuuden edustajaa, joista sijalla kaksi oli romantiikkaa edustava *Enni Mustosen* uutuus *Taiteilijan vaimo*. Sijalla kolme oli *Jojo Moyesin* chick lit kirjallisuutta edustava Elä rohkeasti. (Kirjaston varatuimmat teokset viikolla 38, [viitattu 27.9.2018]).

Vanamo-kirjastojen (Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kirjastot) sivuilta löytyy myös top10 varatuimmista kaunokirjoista. Listalla kahdeksan kirjaa edusti genrekirjallisuutta. Lokakuussa 2018 listan genret olivat suurimmaksi osaksi dekkareita/jännityskirjallisuutta sekä romantiikkaa. (Viime kuun varatuimmat). Tämä katsaus osoittaa, että suosituimpia genrejä olivat dekkarit sekä romantiikka. Seuraavilla sijoilla olivat edustettuina chick lit sekä jännityskirjallisuus. Myös kauhu sekä scifikirjallisuus löysi tiensä listoille muutamien kirjailijoiden teosten kautta. Mm. Stephen King löytyi muutamilta listoilta.

Kirjastoissa järjestetään erilaisia kirjavinkki-piirejä, lukupiirejä sekä novellikoukkuja, joihin kerääntyvät ihmiset, joita yhdistää yhteinen mielenkiinnonkohde eli kirjat. Yhteen kokoontumisesta ja kirjallisuudesta yleisesti tai ennakkoon luetusta kirjasta jutte-lua, mielipiteitä, ajatuksia ja ideoita jaetaan yhdessä. Nykyään kirjallisuuden ystävät

kokoontuvat yhä useammin myös internetissä erilaisissa keskusteluryhmissä. Niitä löytyy mm. Facebookista ja erilaisista keskustelufoorumeilta tai erilaisten kirjallisuusblogien kautta.

Facebookissa on monenlaisia ja monen kokoisia kirjallisuusryhmiä, mutta yksi suosituimmista on *Kirjallisuuden ystävät*, jossa jäseniä on tällä hetkellä yli 22 000. Ryhmässä jaetaan vinkkejä, keskustellaan lukukokemuksista sekä jaetaan omaa tuotettua sisältöä. Ryhmässä keskustellaan kaunokirjallisuudesta sekä tietokirjallisuudesta. Paljon tulee vastaan myös kirjastojen asiakkaita sekä keskusteluja ja vertailuja eri kirjastojen varausjonojen pituuksista suosittujen uutuuksien kohdalla. Tämä taas on mielenkiintoista siitäkkin syystä, että näkee kuinka paljon genrekirjallisuutta, varataan verrattuna muuhun kaunokirjallisuuteen nähden. Ryhmässä nousee välillä esiin keskusteluja eri genrekirjoista. Ryhmän jäsenet kommentoivat ja vertailevat yhdessä lukukokemuksiaan ja kyselevät toisiltaan vinkkejä, ”hei luin tämän kirjan, mitä suosittelette minulle nyt?” Yksi keskustelija pohti juuri, että julkaistaanko dekkareita liikaa. Tämä sai ryhmässä aikaan keskustelua dekkareista, niiden julkaisumääristä ja mahdollisesta laadusta. Osa keskustelijoista huomautti, että dekkareille on kysyntää niin paljon ja sen vuoksi niitä julkaistaan enemmän. (Kirjallisuuden ystävät Facebook-ryhmä, [viitattu 27.9.2018]).

Dekkarikirjallisuuden ystävien tärkeä keskustelupaikka on mm. Facebookissa oleva ryhmä *Dekkariryhmä*, jossa jäseniä on yli 9 000. Kyseessä on suljettu ryhmä, jossa kaikkia ryhmän jäseniä yhdistää yhteinen intohimo, dekkarikirjallisuus kaikissa muodoissaan ja alalajeissaan. Mukana ryhmässä on myös kotimaisia dekkarikirjailijoita, jotka osallistuvat keskusteluihin ja jakavat ryhmässä tietoa mm. uusista kirjoistaan.

Dekkarit, niin kotimaiset kuin myös käännetyt ja vieraskieliset, ovat suomalaisten suosiossa ja se näkyy muun muassa erilaisissa tapahtumissa. Suomen kirjakaupaliitto järjestää vuosittain valtakunnallisen *Dekkariviikon*, minkä yhteydessä kirja-kaupoissa on mm. dekkaritarjouksia, uutuuksivinkkejä, kirjailijavierailuita ja kilpailuita. Dekkariviikko näkyy vahvasti myös kirjastoissa paikan päällä erilaisten näyttelyiden muodoissa sekä sosiaalisen median eri kanavilla kirjavinkkauksina mm. videoiden muodossa.

Verkossa toimivia lukupiirejä on myös sosiaalisen median ulkopuolella, esimerkiksi *Risingshadow*-niminen sivusto, joka keskittyy suomenkieliseen scifi- ja fantasiakirjallisuuteen. Mika Salovaara (Salovaara, [viitattu 29.9.2018]). perusti sivuston vuonna 1996. Sen sisältö koostui uusien suomennettujen fantasiakirjojen luetteloinnista. Nykyään sivustolla on mm. keskustelupalsta, jossa puhutaan mm. scifi- ja fantasiakirjallisuudesta sekä kirjoittamisesta. Sivustolla on jäseniä tällä hetkellä 8 396 ja jokainen jäsen voi tehdä oman verkkokirjahyllyn, missä arvostelee yms., lukemiaan kirjojaan. Sivustolla on myös paljon artikkeleita, arvosteluja ja uutisia aiheesta. Sivustolla on myös sisarsivusto, joka käsittelee englanninkielistä scifi- ja fantasiakirjallisuutta.

4 KOKOELMATYÖ KIRJASTOSSA

Hypén (2006, 11) kertoo kirjastojen kokoelmatyön kokonaisuuden koostuvan kirjojen hankinnasta, luokituksen mukaisesta järjestämisestä, poistoista ja varastoinnista. Kokoelmatyön avulla kirjaston kokoelmaa ylläpidetään ja se on jatkuvassa muutoksessa. Kirjaston kokoelmaperiaatteet määrittelevät, mitä ja millaisia kirjoja kokoelmaan hankitaan, mitä mahdollisesti siirretään varastoon ja mitä kokoelmasta poistetaan. Kirjallisuuden tarjonta, näkemykset kirjallisuuden ja lukemisen merkityksestä, kirjaston käsitys omasta roolistaan ja asiakaskuntansa tarpeista auttavat määrittämään kirjastokohtaiset kokoelmaperiaatteet.

Tehdessään kokoelmatyötä kirjastoammattilainen arvioi useasta lähtökohdasta yksittäisiä teoksia ja niiden paikkoja kokoelmassa. Onko teos kirjailijan ensimmäinen vai onko sillä kenties joku muu asema hänen tuotannossaan? Mitä tyyllilajia tai lajityyppiä teos edustaa ja mitä aihetta teos käsittelee? Mikä on teoksen paikka kirjaston kokoelmakokonaisuudessa? Onko teoksella esimerkiksi pysyvämpää kiinnostavuutta lukijoiden keskuudessa? (Hypén 2006, 11–12.)

Kokoelmatyötä voidaan ymmärtää kokoelmien parissa työskentelevien ihmisten päivittäisiksi tehtäviksi. Työtehtäviä tehdessä huomioidaan muun muassa kokoelman järjestys ja kunto, mahdolliset poistot ja siirrot, aineiston korjaaminen tai mahdollisesti uusien kappaleiden hankinta, hyllytyksen tehokkuus sekä uutuuksien käsitte lynopeus lainauskuntoon. Toisaalta kokoelmatyö ymmärretään myös kokoelman tarkasteluksi, jossa kokoelmaa huomioidaan sekä kirjaston sisäisten että ulkoisten toimijoiden näkökulmasta. Tällöin pohditaan muun muassa kokoelman lähestyttävyyttä ja helppokäyttöisyyttä asiakkaiden näkökulmasta, jolloin kirjaston kokoelmaa ei voida vain järjestää hyllyille kirjaston oman sisäisen systeemin mukaisesti, vaan siinä tulee ottaa huomioon, miten kirjaston asiakkaat kokevat kokoelman toimivuuden ja heidän suhteensa siihen. (Wilén 2007, 18.)

4.1 Kaunokirjallisuus ja kirjavalinnat

Kokoelmien kehittämisen päätoiminto on aineiston valinta. Yleistä ohjeistusta valintojen tekemiseen voidaan antaa, mutta itse valintaprosessi on yksilöllistä eikä valitsijan päätösten tekoon ole olemassa mitään yksiselitteistä kaavaa. (Wilén 2007, 65.) Kaunokirjallisuuden ongelmaa-alueena on ollut yleisen kirjaston olemassaolon ajan sen arvottaminen. Kirjavalinnat yleisissä kirjastoissa voivat vaikuttaa siihen, minkälainen kirjallisuus tai minkä tyyppiset kirjailijat milloinkin menestyvät. (Tuomi 2017, 61.)

Kirjastojen kirjavalinnan peruslähtökohtana on ollut se, perustuvatko kirjavalinnat kulttuurisille arvoille vai kysynnälle. Eli halutaanko kirjavalinnoissa asettaa suurempi paino laadulle vai potentiaaliselle käytölle. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että pyritäänkö kirjavalinnassa kulttuurin edistämiseen (laatu) vai ensisijaisesti lähteä siitä, että kirjaston asiakkailla on pääsy käsiksi haluamaansa aineistoon (potentiaalinen käyttö), koska yleinen kirjasto on julkisin verovaroin ylläpidetty laitos. (Tuomi 2017, 62.) Vaikka yleisten kirjastojen kirjavalinnoissa ja lukijoiden lainaamisessa on lisääntynyt viihteellinen tarjonta, kokoelmatyössä kaunokirjallisuuden arvottaminen on lisääntynyt. (Tuomi 2017,68.)

Kirjavalintaan vaikuttavat siis monet sekä kirjaston sisäiset, että ulkoiset tekijät. Keskeinen vaikuttava tekijä on luonnollisesti lukija. On kuitenkin huomioitava myös mahdolliset tulevaisuuden lukijat, eli kirjavalintaan tulee tätä kautta mukaan myös lukemiseen liittyvä jatkuvuuden momentti. Kirjastolla – myös yleisellä kirjastolla – on tietty kulttuurinen vastuu kirjallisuuden säilymisestä. (Tuomi, 2017,68.)

Kirjavalintojen lisäksi kirjastoammattilainen vaikuttaa kaunokirjallisuuden kentällä edistämällä ja tukemalla asiakkaiden lukemista, sekä nostamalla esille kirjallista sisältöä. Kirjastoammattilainen toimii välittäjänä kaunokirjallisuuden kentän ja lukijakunnan välillä. Kirjastonhoitajan työn keskeisiä osia ovat aina olleet tietopalvelu sekä erilaiset neuvontatilanteet. Mieleisen lukemisen löydettävyyttä tukevia menetelmiä on kehitetty yleisissä kirjastoissa jatkuvasti. (Tuomi 2017, 62.) Eepos-kirjastojen genreluokitukset ja muut erilaisten aineistojen nostot esille auttavat asiakkaita löytämään paremmin, helpommin ja ehkä myös monipuolisemmin mieleistä luettavaa.

Kirjallisuuden valinnassa ja karsinnassa vaaditaan myös kirjallisuusjärjestelmän muiden osa-alueiden kuten julkaisutoiminnan tuntemusta. Lisäksi kirjastotyön ammatilliseen osaamiseen liittyy bibliografisen osa-alueen ja sen erilaisten toimintojen hallinta. (Tuomi 2017, 60.)

4.2 Luokitus

Luokituksella yleisissä kirjastoissa tarkoitetaan niin sanottua hyllyluokitusta, jolloin kirjaston aineistoista muodostuu luokitusjärjestelmän avulla eräänlainen intertekstuaalinen kartta, jossa dokumentin sijainti suhteessa muihin dokumentteihin kertoo jotakin sen aiheesta ja sisällyksestä (Tuomi 2011, 122).

Suomessa yleiset kirjastot käyttävät luokituksessa Melvil Deweyn 1800-luvun lopulla kehittelemää kymmenluokitukseen perustuvan luokitusjärjestelmän suomalaista sovellusta (Verkko-YKL, [viitattu 1.2.2019]). Kaunokirjallisuuden luokitukseen on varattu vain yksi luokka 84, jonka alaluokat määrittävät kieltä. Tästä esimerkkinä luokka 84.5, joka on englanninkielinen kaunokirjallisuus. (Tuomi 2011, 125.) Toinen lähtökohta kaunokirjallisten teosten luokitukseen on genren mukainen luokittelu (Tuomi 2011, 127).

YKL on tarkoitettu ennen kaikkea aineiston hyllyluokitusta varten. Tämä tarkoittaa sitä, että aineisto kyetään fyysisesti sijoittamaan aineistojen sisältöjä kuvaaviin järjestyksiin. Asiasanoitus palveleekin tiedonhaun ja yleisen asiakaspalvelun apuvälineenä paremmin, kun käytössä on YKL:n tyylinen luokitusjärjestelmä. Kaunokirjallisuuden sisältöjen avaamista varten Suomessa onkin keskitytty kehittämään genreluokitusta sekä kontrolloitua asiasanoitusta fiktiivisen aineiston luokitusjärjestelmän sijasta. (Tuomi 2011, 129.)

4.3 Genreluokitus

Kirjastokontekstissa ja myös kirjastoluokituksessa genrellä on oma erityinen merkityksensä, joka perinteisesti on liitetty kaunokirjallisuuden hyllyluokitukseen, jolla tarkoitetaan niin sanotun genrekirjallisuuden jakamista muutamaaan erilliseen, eniten kysytyyn hyllyyn. Kirjallisuuden genreillä on myös historiallinen ja yhteiskuntasidonnainen luonne, niitä

syntyy ja kuolee ja niiden funktiot muuttuvat. Kirjastossa genret elävät tavallaan omaa elämäänsä myös yksittäisen kirjaston tasolla. Eri kirjastoissa genre- eli hyllyluokitusta on toteutettu eri tavoin kirjaston eri tarpeista lähtien. (Tuomi 2011, 129–130.)

Kirjastoissa käytettävänä oleva genreluokitus perustuu siihen, että asiakkaat etsivät kirjallisuutta ns. selailumenetelmällä. Jarmo Saartin mukaan David Spillerin 1980 englantilaisissa kirjastoissa tekemän tutkimuksen tulokset osoittivat sen, että yli puolet tutkimuksen vastaajista etsivät kaunokirjallisuutta ensisijaisesti käyttämällä browsing-menetelmää. Saari kuvailee, että Spillerin (1980) näkemys asiasta oli se, että syy siihen, miksi asiakkaat eivät mielellään käänny henkilökunnan puoleen kaunokirjallisuuteen liittyvissä kysymyksissä johtuu joko siitä, että he eivät ole tottuneet tekemään niin, tai että he eivät luota henkilökunnan ammattitaitoon kaunokirjallisuuden valinnan suhteen. Genrejen mukaista luokittamista on vastustettu muun muassa siksi, että se koetaan vaikeaksi toteuttaa genrejen monimuotoisuuden vuoksi. Lisäksi on pelätty sitä, että asiakkaat siirtyvät kuluttamaan vain niin sanottua viihdekirjallisuutta. (Spiller, 1980; Saarti, 1996, 37–38.)

Erilaisten hyllyluokituskokeilujen sekä niistä tehtyjen tutkimusten pohjalta on päädytty kolmeen eri luokitustapaan. Ensimmäisessä vaiheessa hyllyluokiksi valittiin yksi tai kaksi viihdekirjallisuuden genreä, jotka yleensä olivat salapoliisiromaanit ja tieteiskirjallisuus. Seuraavassa vaiheessa viihdekirjallisuus kokonaisuudessaan on järjestetty omiin genreihinsä. Viihdekirjallisuus koettiin olevan helpointa jakaa omiin genreihinsä eikä sen katsottu olevan niin halventavaa kuin korkeakulttuurisen kirjallisuuden mahdollinen luokitus. Kolmas vaihe tarkoitti sitten kaiken kertomakirjallisuuden luokittamista, jossa on käytetty joko kahtiajakoa viihde- ja korkeakirjallisuuden tai kaiken kertomakirjallisuuden jakaminen lajien mukaisiin luokkiin. Ongelmaksi nousee viimeisen vaiheen rajanveto viihde- ja korkeakirjallisuuden välille, sillä monesti luokittajan omat mielipiteet ja arvomaailma saattavat korostua luokitusta tehdessä. (Saarti 1996, 56–57.)

Genreluokitus on hyödyksi sisältöjenhallinnan tapauksissa, joissa on kyse selvästi eroteltavissa olevista kirjallisuuden lajeista. Genreluokituksesta on apua tiettyä genreä lukevalle asiakkaalle sekä hylly- ja genreluokittelu voi olla tukena kaunokirjallisuuden asiakaspalvelussa kirjastoammattilaisille. (Tuomi 2011, 131.)

Richard Marker (Marker 2008, 171-172.) pohti vuonna 2008 *The Australian Library Journal*issa julkaistussa artikkelissaan *Finding what you're looking for: a reader-centred approach to the classification of adult fiction in public libraries*, genreluokituksen käyttöä Australian yleisessä kirjastoissa. Hän kertoi, että idea on lainattu kirjakaupoilta, sillä ajateltiin, että asiakkaat mieluummin selaavat kirjoja genreittäin kuin aakkosjärjestyksen kautta. Marker koki genrejaottelussa olevan hyviä ja huonoja puolia. Marker koki, että tietyt teokset sisältävät usean eri genren piirteitä, joten genrejaottelua on haastavaa tehdä. Nykypäivänä monet kirjailijat käyttävät usean eri genren ominaispiirteitä sekaisin, joten se vaikeuttaa myös teosten genren määrittämistä. Marker koki genrejaottelun olevan epäsäännöllistä, sillä kirjaston henkilökunta saattaa sijoittaa saman kirjan eri genreihin. Hän totesi, että genrejaottelu saattaa olla kirjallisuudelle liian leimaavaa, koska jotkin asiakkaat eivät suostu lukemaan tiettyjä genrejä ollenkaan. Marker koki, että asiakkaat tämän vuoksi siivuttavat tietyn genren kirjat, joita olisivat muutoin saattaneet lainata, jos ne olisivat perinteisesti aakkosjärjestyksessä. Osa asiakkaista myös käyttää genrejaottelua tietynlaisena poissulkumenetelmänä kuin mieleisen lukemisen etsimisen työkaluna.

Marker (Marker, 2008, 171-172.) kyseenalaistaa genrejaottelua tukevat tilastolliset tutkimukset. Hän viittasi tutkimuksiin, jotka ovat osoittaneet, että noin puolet kaunokirjallisuuden lukijoista etsivät aineistoa tietyistä genreista. Marker huomautti, että tutkimus ei kuitenkaan kerro miten toinen puolisko etsii lukemaansa kaunokirjallisuutta ja kuinka he löytävät sen. Hän nosti esille myös toisen raportin, joka oli osoittanut genrejaottelun lisänneen kirjojen kiertoa melkein 40 %. Marker kuitenkin painotti, että tietyn lukijakunnan lukutottumukset eivät saisi viedä huomiota muilta lukijakunnilta ja kirjastoissa pitäisi pyrkiä miellyttämään mahdollisimman montaa asiakasta.

Joyce Saricks (Saricks 2006, 64.) kertoi artikkelissaan *Thinking outside the Genre and Dewey Boxes*, kuinka hän määritteli genret eri tekijöiden mukaan ja myönsi luoneensa tällä tavoin genreille tietynlaiset lokerikot. Hänen tarkoituksensa ei kuitenkaan ollut sulkea genrejä tiettyyn lokeroon tai muottiin vaan ideana oli auttaa pääsemään jokaisen eri genren sisälle löytääkseen kuinka eri genret toimivat. Tämän tarkoitus oli tukea kirjaston henkilökuntaa pääsemään genrejen välisten seinien läpi,

jotta kirjavinkkaus voisi toimia asiakkaille paremmin. Esimerkiksi tämän avulla voitaisiin vinkata nopeatempoisten trillerien ystävät lukemaan nopeatempoista seikkailu- tai jännityskirjallisuutta. Näin ollen saada asiakas lukemaan laajemmin kirjallisuutta, joka saattaisi miellyttää yhtä paljon kuin hänen lempigenrensä. Saricks myös painotti, että kaikkia kirjoja ei voi millään saada laitettua mihinkään yksittäiseen lokeroon, sillä kirjailijat rikkovat genrejen välisiä rajoja. Hänen mukaansa genret muuttuvat, koska kirjailijat sekä fanit niin vaativat. Lisäksi hän koki, että genret sekoittuvat keskenään ja on vaikeaa erottaa mistä toinen alkaa ja mihin toinen päättyy. Lopuksi Saricks pohti, että vaikka kirjojen lokeroinnista täytyy aluksi aloittaa, sen pitäisi johtaa loppujen lopuksi siihen, että kirjojen väliset yhteneväisyydet ja linkit löydettäisiin. Tämän hän kokee auttavan vinkkauksissa ja hyllyjaottelussa niin lukijoita kuin myös mahdollisia lukijoita.

4.4 Genreluokitusta Eepos-kirjastoissa

Neljän esimerkkikirjaston avulla tutustutaan erilaisiin genreluokituksiin Eeposalueella. Esimerkkikirjastot ovat Alajärven kaupunginkirjasto, Kurikan kaupunginkirjasto (pääkirjasto), Lapuan kaupunginkirjasto sekä Seinäjoen kaupunginkirjasto (pääkirjasto Apila). Opinnäytetyötä varten käytiin edellä mainituissa kirjastoissa paikalla tutkimassa ja tarkastelemassa heidän genrekirjallisuuden hyllyjaotteluaan.

Alajärven kaupunginkirjastossa genrekirjallisuuden hyllyjaottelussa oli käytössä muutamia genrejä. Ne olivat dekkarit, jännärit, uskonnolliset romaanit sekä yhdistettynä fantasia- ja tieteiskirjallisuus. Lapuan kaupunginkirjaston genrekirjallisuuden hyllyjaottelussa oli nostettu esille rakkausromaanit omana genrenään. Yhdistettyinä genreinä olivat jännärit ja dekkarit sekä scifi (tieteiskirjallisuus) ja fantasia. Seinäjoen kaupunginkirjastossa genrejen hyllyjaottelussa oli käytössä jännitys (mukana myös dekkarit), sota, erä, scifi, fantasia, novellit ja kauhu.

Kurikan kaupunginkirjastossa on lähes kokonaisuudessaan käytössä yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmiin erikseen laadittu Fiktiivisen aineiston lisäluokitus. Käytössä oleva jaottelu on seuraavanlainen: yleinen kaunokirjallisuus, novellit, erotiikka, romantiikka, uskonnollinen kirjallisuus, eräkertomukset, sotakirjallisuus, fantasia,

scifi, kauhu, jännitys ja dekkarit. Alkuvaiheessa oli tarkoitus nostaa historia omaksi genreluokakseen. Idea hylättiin, koska moni historiallinen romaani sopii myös muihin genreihin, esimerkiksi historialliset rakkausromaanit löytävät asiakkaan todennäköisemmin, kun se on sijoitettu romantiikkagenreen. Kurikan kaupunginkirjasto on ainoa kirjasto koko Eepos-alueella, jossa on käytössä näin laaja genrekirjallisuuden hyllyjaottelu.

Hyllyjaottelun merkintätapa on näissä neljässä esimerkkikirjastossa erilainen. Alajärvellä, Kurikassa ja Seinäjoella genret on merkitty signumiin kirjailijan sukunimen mukaan ja genren nimi on lyhennettynä, esimerkiksi 84.2 MÄK DEK (dekkarit). Lapuan kaupunginkirjastossa on käytössä erilaiset symbolit signumissa. Symboleja ovat punainen sydäntarra rakkausromaaneissa, valkoinen ympyrätarra jännitys- ja dekkarikirjallisuudessa sekä valkoinen neliötarra scifi- ja fantasiakirjallisuudessa.

5 TUTKIMUSONGELMA JA -MENETELMÄT

5.1 Tutkimusongelma ja –strategia

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Eepos-kirjastokimpan asiakkaiden sekä kirjastojen henkilökunnan kokemuksia ja ajatuksia kaunokirjallisuuden genreluokituksista. Opinnäytetyössä keskitytään aikuisten kaunokirjallisuuden genreluokkiin.

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää ja se toteutettiin tekemällä kaksi kyselyä. Kyselyistä ensimmäinen toteutettiin Eepos-kirjastojen asiakkaille jakamalla kaikkiin kirjastoihin paperilomakkeet. Kyselyyn pystyi vastaamaan myös verkossa käyttämällä Webropol-sovellusta. Toinen kysely toteutettiin verkossa kirjaston henkilökunnalle hyödyntäen myöskin Webropol-sovellusta. Kyselyissä kysyttiin osittain samoja kysymyksiä asiakkailta ja kirjaston henkilökunnalta, koska pyrittiin selvittämään heidän mielipiteitään muun muassa siitä, pitäisikö kimpan alueella olla yhteneväiset genrehylyluokat ja olisiko tarpeellista, että genreluokkien merkintätapa olisi myös yhtenäinen koko kimpan alueella.

Tutkimusongelmana olivat asiakkaiden ja henkilökunnan kokemukset kaunokirjallisuuden genreluokituksista Eepos-kirjastoissa. Tutkimuksen tavoitteena oli vastata näihin tutkimuskysymyksiin:

1. Kokevatko asiakkaat genreluokituksen auttavana tekijänä itseään kiinnostavan aineiston löytämisessä?
2. Jos kirjastossa ei ole genreluokitusta, kokisivatko asiakkaat sen auttavaksi tekijäksi itseään kiinnostavan aineiston löytämiseksi?
3. Millaisia genrejä Eepos-kirjastoissa on käytössä sekä niiden mahdollisia eroja?
4. Kuinka kirjastojen henkilökunta kokee genreluokituksen ja sen merkintätavan yhteneväisyyden Eepos-kirjastoissa?

Kyselylomakkeita laatiessa heräsi lisäkysymyksiä, jotka koettiin oleellisena tutkimuksen kannalta. Lisätavoitteeksi nousi tarve selvittää asiakkaiden näkökulmasta muun muassa genreluokituksen monipuolisuutta sekä genreluokituksen merkintätavan yhteneväisyyttä tai sen tarvetta Eepos-kirjastoissa. Seinäjoen kaupunginkirjastolta esitettiin toiveeksi kartoittaa Eepos-kirjastojen mielipiteitä liittyen genrekirjallisuuden hankintaan ja varastointiin.

5.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa tutkimusaineisto kerätään useimmiten kyselyjä hyödyntämällä ja tutkijalla täytyy olla tutkittavasta aiheesta pohjana teoriaa sekä vahva esiyymmärrys tutkittavasta aiheesta. Teorian avulla laaditaan tutkimusongelman tutkimuskysymykset, jonka avuksi tarvitaan apukysymyksiä. Apukysymykset voivat olla faktapohjaisia tai mielipidekysymyksiä. (Kananen 2015, 73.)

Tutkimus voidaan tehdä jo valmiiksi kerätystä aineistoista, kuten tilastoista, rekistereistä tai tietokannoista. Valmiiksi kerätyissä aineistoissa ongelmaksi muodostuu kuitenkin se, että aineistot on yleensä kerätty joltain aiempaa tarkoitusta varten, joten ne harvoin sopivat käytettäväksi opinnäytetyössä suoraan sellaisenaan. (Kananen 2015, 74.) Kyselyllä kerätyt tulokset esitetään usein taulukkomuodoissa tai erilaisina tilastollisina tunnuslukuina (Kananen 2015, 75).

Määrällisessä tutkimuksessa kyseessä on tutkimusongelma, jonka pohjalta muodostetaan tutkimuskysymykset, joihin vastaukset saadaan kerätyn aineiston avulla. Kysymysten laadinnassa tukevat tutkittavaa aihetta selittävät teoriat tai mallit, jotka kertovat aiheesta, tekijöistä sekä tekijöiden välisistä riippuvuus- ja vaikutussuhteista. (Kananen 2015, 198.)

5.3 Kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä

Ennen lomakkeiden laadintaa määritellään tutkimusta käsittelevä teoreettinen viitekehys. Viitekehysten tarkoituksena on tutkimuksella haettujen yleisten tavoitteiden

konkretisointi ja niiden teorioiden sekä tutkimustulosten muodostus havaittavaksi ilmiöksi. Varsinaista yksikäsitteellistä ratkaisua viitekehukseen ei varsinaisesti ole, mutta voidaan kuitenkin määritellä vaiheita, joilla saataisiin aikaan mahdollisimman hyvä lomake. (Ahola 2007, 51.)

Kysymykset tulee muodostaa siten, että vastaaja kykenee ymmärtämään ne. Tämä tarkoittaa sitä, että kysymyksiltä vaaditaan paljon. Pyrkimys on se, että kysymyksillä on sama merkitys kaikille vastaajille ja ne samaan aikaan mittaavat sitä, mitä niiden on tarkoituskin mitata. Kysyjän täytyy huomioida kysymyksiä muotoillessa ja kysyttäessä, että jokaisella vastaajalla on vastaamiseen vaadittava tietoa ja osaaminen hallinnassaan. (Ahola 2007, 56.)

Ero arkipäiväisillä keskusteluilla ja lomaketutkimuksissa esitetyillä kysymyksillä on se, että lomakkeessa käytetyt kysymykset suunnitellaan niin, että tutkimukseen valitut henkilöt vastaavat samaan kysymykseen, jotta saaduista vastauksista on mahdollista esittää tilastotaulukoita. (Ahola 2007, 56–57.)

Kyselylomakkeen ja sen kysymysten rakenteen tulisi rohkaista vastaajaa vastaamaan kyselyyn niin tarkasti kuin mahdollista. Tästä syystä lomakkeen tulisi keskittyä tutkimuksen aiheeseen. Lomakkeen tulisi myös olla mahdollisimman lyhyt ja sen pitäisi edetä selkeästi kysymyksissä eteenpäin sekä ohjata vastaajaa sopivaan tiedon lähteeseen. Lomakkeen täyttäminen pitäisi olla vastaajille kiinnostavaa. (Ahola 2007, 60–61.) Kyselyssä käytettyjen kysymysten tulee edetä loogisesti, jotta lomake olisi mahdollisimman selkeä. Kysymyksiä kannattaa ryhmitellä aihepiireittäin yhteen. Aloituskysymysten täytyy olla kaikille vastaajille soveltuvia, helppoja ja kiinnostusta ylläpitäviä. Aloituskysymysten tarkoitus on myös varmistaa, että vastaaja kuuluu tutkimuksen perusjoukkoon. (Ahola 2007, 61.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tätä opinnäytetyötä varten toteutettiin kaksi kyselyä, joista toinen Eepos-kirjastojen asiakkaille ja toinen työntekijöille. Molemmat kyselyt olivat auki aikavälillä 10.9. – 30.9. 2018. Asiakaskysely toteutettiin niin Webropolissa kuin myös perinteisellä paperilomakkeella. Paperilomakkeiden jakaminen Eepos-kirjastoihin toteutettiin yhdessä Seinäjoen kaupunginkirjastossa työskentelevän Jani Ikosen (Eepos-kirjastojen hankekoordinaattori) kanssa hyödyntäen Eepos-kirjastojen seutukuljetuksia. Paperilomakkeet kulkivat seutukuljetusten mukana Seinäjoen kaupunginkirjastosta kaikkiin Eepos-kirjastoihin ja ne myös palautettiin samalla tavalla takaisin.

Työntekijöiden kysely toteutettiin Webropolia hyödyntäen. Kyselyn linkki lähetettiin kaikkien Eepos-kirjastojen yleiseen sähköpostiin. Samassa sähköpostissa kerrottiin työntekijöille myös asiakkaiden kyselystä sekä laitettiin liitteeksi vielä tulostettava versio paperisesta kyselylomakkeesta asiakaskyselyä varten. Kyselyiden päättymisestä muistutettiin viikkoa ennen kyselyiden sulkeutumista. Työntekijöiden kyselystä muistuteltiin vielä kirjastoja, joista ei ollut tullut yhtään vastauksia.

Asiakaskyselyssä kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kysymykseen, joten jokaisen vastauksen analysoinnin kohdalla ilmoitetaan kokonaisvastaajien määrä. Työntekijöiden kyselyssä kaikki kyselyyn vastanneet vastasivat suurimmaksi osaksi jokaiseen kysymykseen. Asiakkaiden vastauksia tarkasteltaessa vertailtiin tarkemmin eri ikäryhmien vastauksia keskenään. Erityisesti kiinnosti tietää esimerkiksi, kuinka erosivat erilaisten genrejen lukeminen ikäryhmien välillä sekä millä formaatilla eri-ikäiset asiakkaat mielellään kaunokirjallisuutta lukevat. Lisäksi asiakaskyselyn vastauksia analysoidessa täytyy ottaa huomioon Eepos-kirjastojen laajuus, joten asiakkaiden osalta vastaukset ovat tulkinnallisia eikä niitä voida pitää kaikkien Eepos-kirjastojen asiakkaiden mielipiteinä.

6.1 Asiakaskyselyn tulokset

Asiakaskyselyyn tuli vastauksia yhteensä 255. Verkkolomakkeella toteutettuun kyselyyn vastauksia tuli 173 kappaletta. Lisäksi kirjastoissa paperiversiona jaettavaan kyselyyn vastasi 82 asiakasta. Muutama vastaus jouduttiin jättämään pois, koska

ne olivat selkeästi niin sanottuja pilavastauksia ja näitä määriä ei ole laskettu mukaan kokonaisvastausten määrään. Vastauksia tuli melkein kaikista Eeposalueen kirjastoista paitsi Isojoen, Karijoen, Kaskisen, Kuortaneen ja Laihian kirjastoista. Eniten vastauksia tuli asuinpaikkakunnan mukaan Seinäjoelta, joista kyselyyn vastasi 82 asiakasta. Lisäksi aktiivisesti vastaajia löytyi seuraavilta paikkakunnilta: Kauhavalta 36, Kurikasta 36 ja Lapualta 30. Vastausmääriin varmasti vaikuttivat kirjastojen koot sekä niissä käyvien asiakkaiden määrät. Seinäjoen pääkirjasto Apila esimerkiksi on isompi kirjasto kuin moni muu Eeposalueella. Apilassa käy enemmän asiakkaita, joten oli odotettavissa, että sieltä tulee vastauksia kyselyyn enemmän.

Asiakaskyselyyn vastasi yhteensä 255 asiakasta ympäri Eepos-kirjastoja. Vastaajista naisia oli 217, miehiä 35 ja muita sukupuolia yksi. Lisäksi kaksi ei halunnut kertoa sukupuoltaan. Prosentteina tämä tarkoittaa sitä, että naisvastaajia oli 85,10 %, miehiä 13,73 %, muu sukupuoli 0,39 % ja en halua kertoa oli 0,78 % (Taulukko 1.).

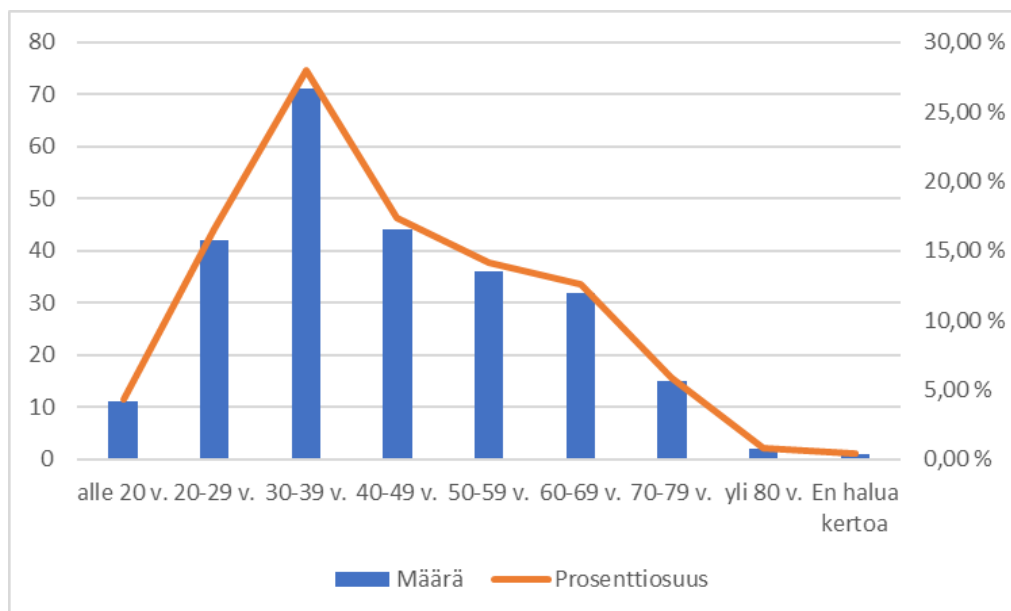
Taulukko 1. Asiakaskyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma.

Sukupuolijakauma	Vastaajien määrä	Prosenttiosuus
Nainen	217	85,43 %
Mies	35	13,78 %
Muu	1	0,40 %
En halua kertoa	1	0,39 %
Yhteensä	255	100 %

Vastaajien ikäjakaumaa tarkasteltaessa huomattiin, että selkeästi aktiivisimpia vastaajia löytyi ikäryhmästä 30–39-vuotiaat. Heitä oli yhteensä 71 ja heidän prosenttiosuus on kaikista vastaajista 27,95 %. Muutoin vastaajien ikäjakauma oli melko tasainen. Vähiten vastaajia oli alle 20- ja 70–80-vuotiaissa sekä yli 80-vuotiaissa. Tasaisesti vastaajia oli ikäryhmissä 20–29-vuotiaat, 40–49-vuotiaat, 50–59- sekä 60–69-vuotiaat asiakkaat (Taulukko 3. ja Kuvio 1.). Asiakaskyselyyn vastanneiden ikäjakauma esitetään taulukon ja kuvion muodossa, koska Taulukosta 3 on helpompaa tutkia ikäjakauman tarkempia määriä ja prosenttilukuja. Kuvio 1 puolestaan tarjoaa, taulukkoa paremmin, visuaalisesti selkeämmän näkökulman hahmottaa kokonaisuutena, millainen kyselyyn vastanneiden ikäjakauma oli.

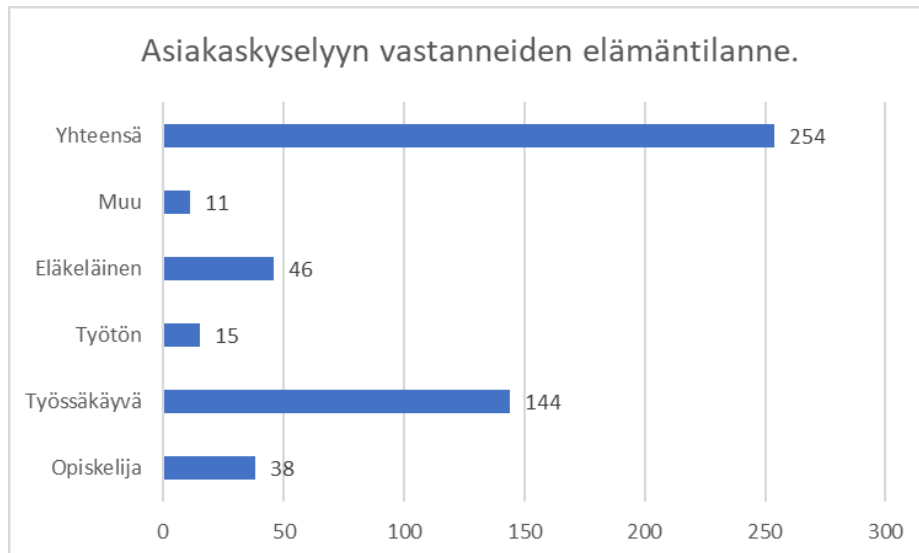
Taulukko 2. Asiakaskyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Ikäjakauma	Määrä	Prosenttiosuus
alle 20 v.	11	4,33 %
20-29 v.	42	16,54 %
30-39 v.	71	27,95 %
40-49 v.	44	17,32 %
50-59 v.	36	14,17 %
60-69 v.	32	12,60 %
70-79 v.	15	5,91 %
yli 80 v.	2	0,79 %
En halua kertoa	1	0,39 %



Kuvio 1. Asiakaskyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

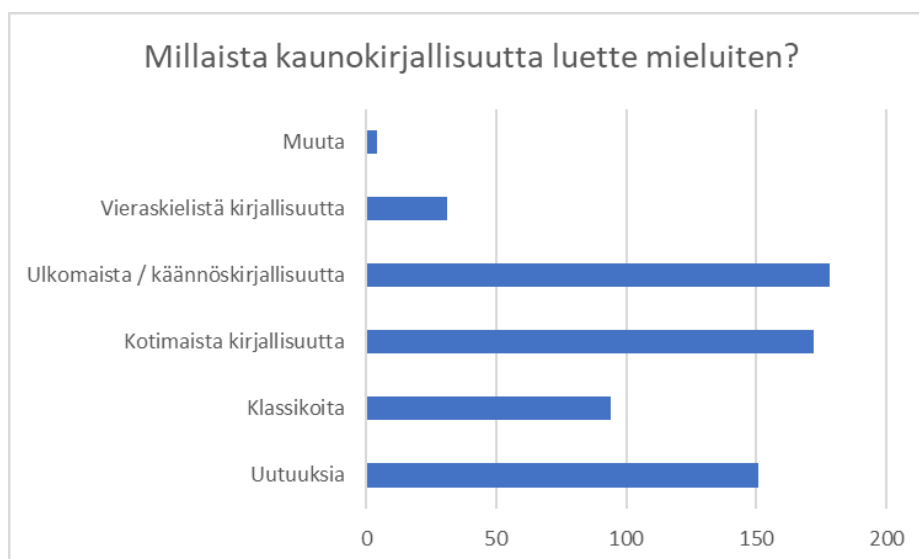
Asiakaskyselyyn vastanneista 254 vastasi monivalintakysymykseen elämäntilanteestaan (Kuvio 2.). Enemmistö kyselyyn vastaajista kertoi olevansa työssäkäyviä. Heitä oli yhteensä 144. Eläkeläisiä vastaajista oli 46, opiskelijoita 38, työttömiä 15 ja muita 11. Prosentteina tämä tarkoittaa sitä, että työssäkäyviä vastanneista oli 56,69 %, opiskelijoita 14,96 %, työttömiä 5,91 %, eläkeläisiä 18,11 % ja muita 4,33 %.



Kuvio 2. Asiakaskyselyyn vastanneiden elämäntilanne.

6.1.1 Genrekirjallisuuden lukeminen

Kyselyyn vastanneista 246 vastasi monivalintakysymykseen 6 (Liite 1.) millaista kaunokirjallisuutta he mieluiten lukevat. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, että millaista kaunokirjallisuutta Eepos-kirjastoissa luetaan. Erityisesti kiinnosti tietää, että nousiko jokin vastausvaihtoehdoista muiden edelle vai luettiin kaikenlaista kaunokirjallisuutta tasaisesti. Vastaaajista 151 kertoi lukevansa uutuuksia, 94 klassikoita, 172 kotimaista kirjallisuutta, 178 ulkomaista / käännöskirjallisuutta, 31 vieraskielistä kirjallisuutta ja 4 muuta kaunokirjallisuutta. (Kuvio 2.)



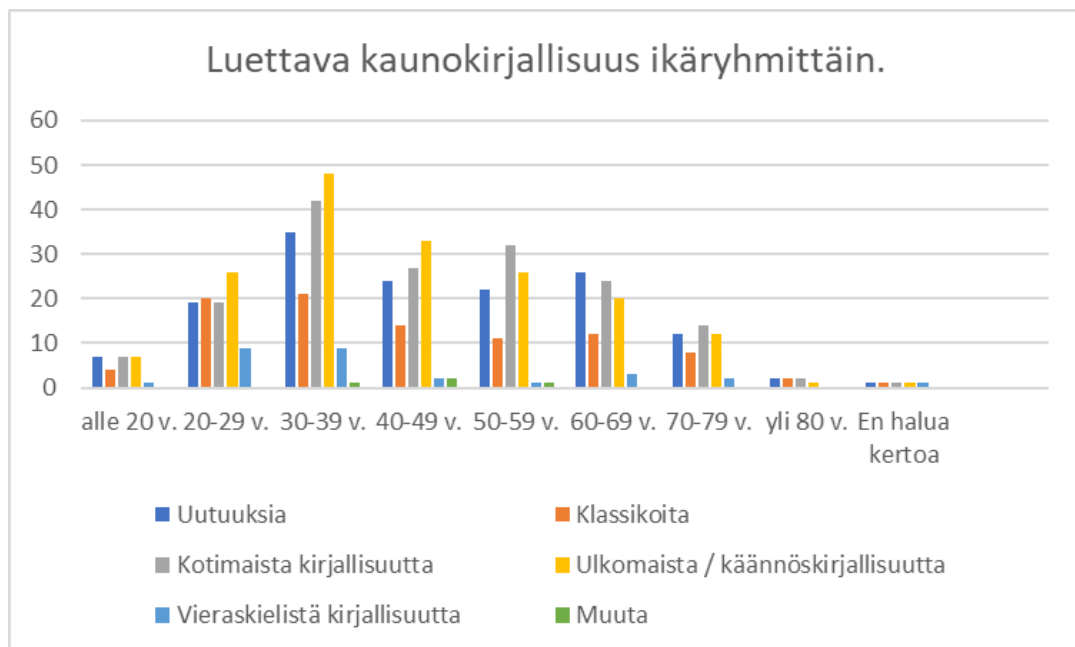
Kuvio 3. Kaunokirjallisuuden lukeminen.

Ikäryhmittäin (Taulukko 3.) tarkastellessa huomattiin, että kaikki kyselyyn vastanneet eivät vastanneet tähän kysymykseen. Syitä tähän voi olla moniakin, esimerkiksi kaikki lukijat eivät välttämättä kiinnitä huomiota siihen millaista kirjallisuutta he lukevat. Osa lukijoista saattaa lukea vain tietyn genren tai tietyn kirjailijan teoksia eikä näin ollen kiinnitä huomiota siihen onko kirja esimerkiksi uutuus, kotimaista tai ulkomaista käännöskirjallisuutta. Ainoastaan yli 80-vuotiaiden ryhmästä vastasi kaikki kyselyyn vastanneet ja heitä oli yhteensä 2. Molemmat vastaajat kertoivat lukevansa uutuuksia sekä klassikoita. Toinen kertoi myös lukevansa ulkomaista/käännöskirjallisuutta. Muiden ikäryhmien kesken eniten luettiin ulkomaista/käännöskirjallisuutta. Alle 20-vuotiaista 7 vastaajaa, 30-39-vuotiaista 48 vastaajaa ja 40-49-vuotiaista 33 vastaajaa kertoivat lukevansa ulkomaista/käännöskirjallisuutta. Ikäryhmissä 50-59-vuotiaista 26 vastaajaa, 60-69-vuotiaista 20 vastaajaa ja 70-79-vuotiaista 12 vastaajaa kertoivat lukevansa ulkomaista/käännöskirjallisuutta. Vähiten ikäryhmittäin luettiin vieraskielistä kirjallisuutta ja toiseksi vähiten klassikoita.

Taulukossa 3 kerrotaan tarkemmin millaista kaunokirjallisuutta eri ikäryhmät lukevat. Kotimainen kirjallisuus oli myös vastaajien suosiossa. Alle 20-vuotiaista 7 vastaajaa, 20-29-vuotiaista 19 vastaajaa ja 30-39-vuotiaista 42 kertoi lukevansa kotimaista kirjallisuutta. Ikäryhmissä 50-59-vuotiaista 32 vastaajaa, 60-69-vuotiaista 24 vastaajaa ja 70-79-vuotiaista 14 vastaajaa kertoi lukevansa kotimaista kirjallisuutta. Kyselyn vastaajien perusteella voidaan tulkita, että eri ikäryhmät lukevat monipuoliset erilaista kirjallisuutta. Yleistäviä johtopäätöksiä ei voida kuitenkaan sen laajemmin tehdä, koska kyseessä on kuitenkin pieni vastaajajoukko kaikkien Eepos-kirjastojen asiakasmääriä. Asiakaskyselyyn vastanneiden mieluiten lukemat kaunokirjallisuuden tyylit esitetään taulukon ja kuvion muodossa, koska Taulukosta 4 on helpompaa tutkia ikäryhmien vastauksia koskien millaista kaunokirjallisuutta he mieluiten lukevat sekä vertailla vastauksia ikäryhmittäin. Kuvio 4 puolestaan tarjoaa, taulukkoa paremmin, visuaalisesti selkeämmän näkökulman hahmottaa kokonaisuutena, millaista kaunokirjallisuutta kyselyyn vastanneet ikäryhmät lukevat.

Taulukko 3. Kaunokirjallisuuden lukeminen ikäryhmittäin.

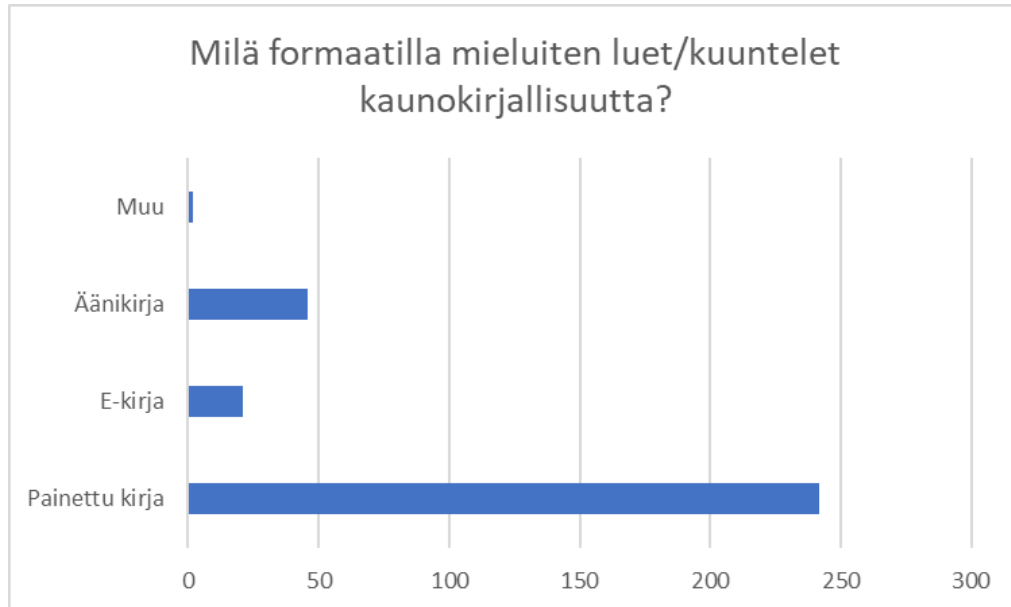
Millaista kaunokirjallisuutta luette mieluiten?	alle 20 v.	20-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60-69 v.	70-79 v.	yli 80 v.	En halua kertoa	
Uutuuksia	7	19	35	24	22	26	12	2	1	
Klassikoita	4	20	21	14	11	12	8	2	1	
Kotimaista kirjallisuutta	7	19	42	27	32	24	14	2	1	
Ulkomaista / käännöskirjallisuutta	7	26	48	33	26	20	12	1	1	
Vieraskielistä kirjallisuutta	1	9	9	2	1	3	2	0	1	
Muuta	0	0	1	2	1	0	0	0	0	



Kuvio 4. Kaunokirjallisuuden lukeminen ikäryhmittäin.

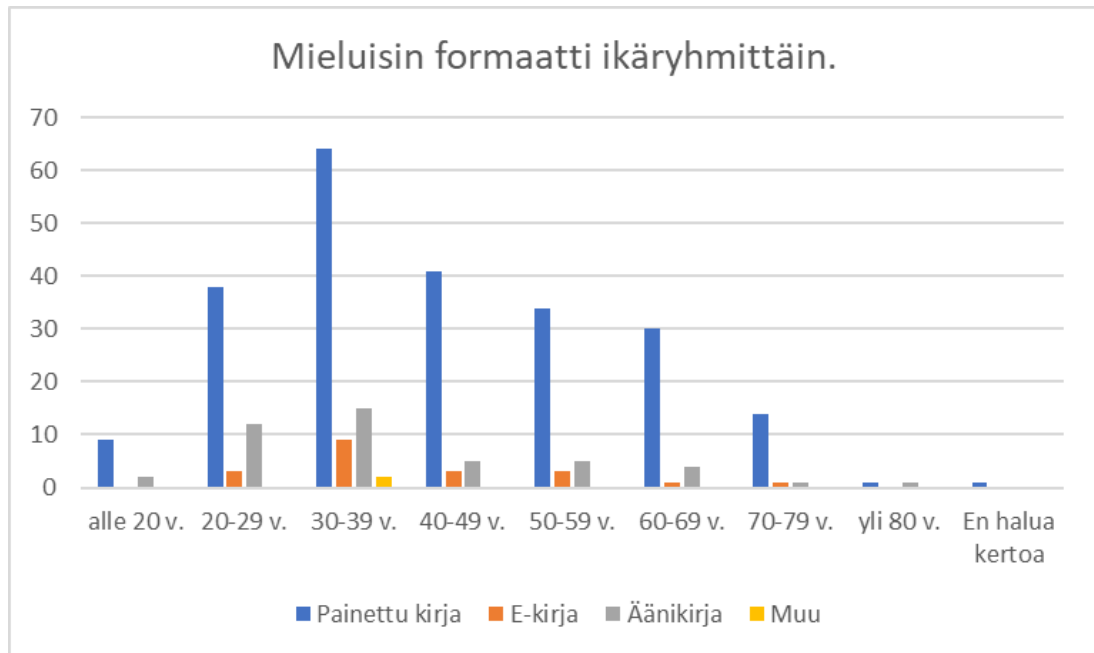
Asiakaskyselyyn vastanneista 250 vastasi monivalintakysymykseen 7 (Liite 1.) Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, että millä formaatilla asiakkaat mieluiten lukevat tai kuuntelevat kaunokirjallisuutta. Vastauksista selvisi se, että painettu kirja oli kaikkien vastanneiden keskuudessa käytetyin formaatti kaunokirjallisuuden lukemiseen. Painettua kirjaa kertoi vastanneista käyttävänsä 242 vastaajaa. Toiseksi suurin formaatti oli äänikirja, jota 46 vastaajaa kertoi käyttävänsä. E-kirja oli kolmanneksi suurin, jota vastaajista kertoi käyttävänsä 21. Muuta formaattia kertoi käyttä-

vänsä kaksi vastaajaa (Kuvio 5.). Prosenttimääräisesti tämä tarkoittaa sitä, että painettua kirjaa luki vastanneista 96,80 %, äänikirjaa kuunteli 18,40 % vastanneista, e-kirja luki 8,40 % ja muuta formaattia 0,80 % vastaajista.



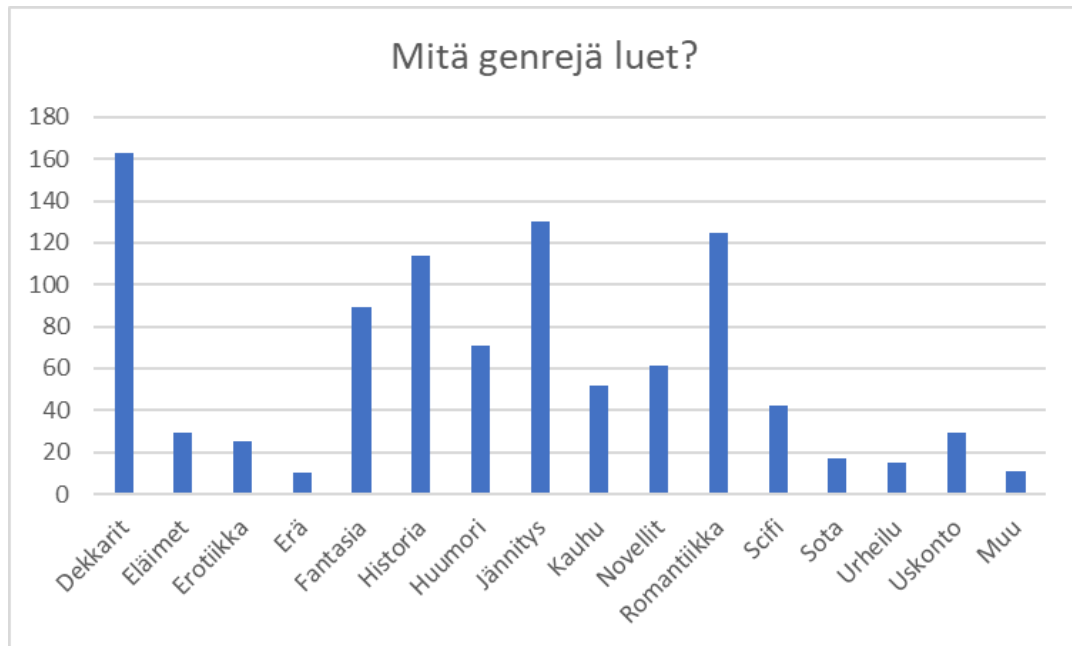
Kuvio 5. Mieluisin formaatti kaunokirjallisuuden lukemiseen/kuunteluun.

Myös ikäryhmien vastausten pohjalta selvisi, että painettu kirja on mieluisin formaatti kaunokirjallisuuden lukemiseen (Kuvio 6.). Oli huomion arvoista, että vastanneista alle 20-vuotiasta suurin osa käytti mieluiten juuri painettua kirjaa kaunokirjallisuuden lukemiseen. Painetun kirjan jälkeen seuraavaksi aktiivisesti käytetyin formaatti oli äänikirja. Ikäryhmistä 30-39-vuotiaat sekä 20-29-vuotiaat käyttivät painetun kirjan lisäksi myös aktiivisesti äänikirjoja kaunokirjallisuuden lukemiseen muihin ikäryhmiin nähden. 30-39-vuotiaat vastaajat kertoivat käyttävänsä e-kirjaa kaunokirjallisuuden lukemiseen muita ikäryhmiä nähden enemmän. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon se, että kyselyyn vastanneista suurinta ikäryhmää edustivat juuri 30-39-vuotiaat asiakkaat, joten siltä osin ei voi tehdä yleistäviä päätelmiä ikäryhmien ja formaattien käytön välillä.



Kuvio 6. Mieluisin formaatti ikäryhmittäin.

Asiakaskyselyssä kysyttiin kysymyksessä 9 (Liite 1.) monivalintavaihtoehdolla, mitä genrejä asiakkaat lukivat. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia genrejä Eepos-kirjastoissa luetaan ja nouseeko jokin genre vastauksien perusteella selkeästi suosituimmaksi genreksi. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 249 vastaajaa. Vastauksista selvisi se, että kaikkein eniten vastaajat lukivat dekkareita, jännitystä, romantiikkaa sekä historiaa (Kuvio 7.). Vastaajista 163 kertoi lukevansa dekkareita, 130 jännitystä, 125 romantiikkaa ja 114 historiaa. Seuraavaksi luetuimpia genrejä olivat fantasia, huumori, novellit, kauhu ja scifi. Tasaisesti luettiin eläin-, erotiikka-, uskonto- ja urheiluaiheisia kirjoja. Vastausten perusteella vähiten luetuimpia genrejä olivat erä ja sota.



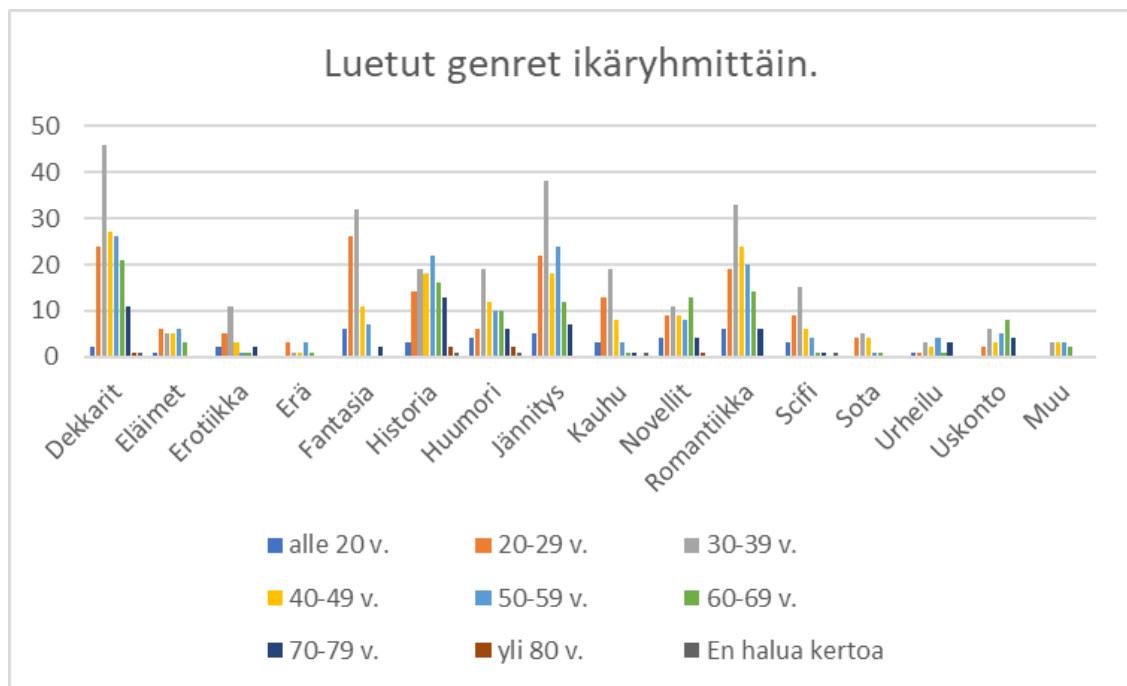
Kuvio 7. Mitä genrejä luet?

Ikäryhmittäin tarkasteltaessa huomattiin, että jokainen ikäryhmä lukee melko tasapuolisesti kaikkia suosituimpia genrejä. (Taulukko 5. ja Kuvio 8.). 30-39-vuotiaat lukevat selkeästi enemmän dekkareita, jännitystä ja romantiikkaa kuin muut ikäryhmät. Eräkirjallisuutta kertoi lukevansa 20-29-vuotiaista ja 50-59-vuotiaista 3 vastaajaa. 30-39-vuotiaista, 40-49 vuotiaista ja 60-69-vuotiaista jokaisesta ikäryhmästä yksi kertoi lukevansa eräkirjallisuutta. Fantasiaa kertoi lukevansa 30-39-vuotiaista 32 vastaajaa ja 20-29-vuotiaista 26. Historiagenreä luettiin tasapuolisesti kaikkien ikäryhmien kesken.

Taulukko 4. Luetut genret ikäryhmittäin.

Mitä genrejä luet? (voit valita useamman vaihtoehdon)	alle 20 v.	20-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60-69 v.	70-79 v.	yli 80 v.	En halua kertoa
Dekkarit	2	24	46	27	26	21	11	1	1
Eläimet	1	6	5	5	6	3	0	0	0
Erotiikka	2	5	11	3	1	1	2	0	0
Erä	0	3	1	1	3	1	0	0	0
Fantasia	6	26	32	11	7	0	2	0	0
Historia	3	14	19	18	22	16	13	2	1
Huumori	4	6	19	12	10	10	6	2	1
Jännitys	5	22	38	18	24	12	7	0	0
Kauhu	3	13	19	8	3	1	1	0	1
Novellit	4	9	11	9	8	13	4	1	0

Romantiikka	6	19	33	24	20	14	6	0	0
Scifi	3	9	15	6	4	1	1	0	1
Sota	0	4	5	4	1	1	0	0	0
Urheilu	1	1	3	2	4	1	3	0	0
Uskonto	0	2	6	3	5	8	4	0	0
Muu	0	0	3	3	3	2	0	0	0



Kuvio 8. Luetut genret ikäryhmittäin.

Asiakaskyselyn kysymyksessä 10 (Liite 1.) kysyttiin avokysymyksenä, mitä genreä vastaajat lukevat eniten. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää lukevatko asiakkaat pääsääntöisesti vain yhtä genreä vai lukevatko he kenties useampaa genreä tasa-puolisesti. Kyselyyn vastanneista tähän kysymykseen vastasi 233 vastaajaa. Vastaa-jista 178 kertoi lukevansa yhtä genreä muita genrejä enemmän. Tästä vastaaja-ryhmästä luetuin genre oli dekkarit, joita 65 vastaajaa kertoi lukevansa. Yksi vastaa-jista kertoi, että eri elämänvaiheissa on lukenut muitakin genrejä, mutta nykyään hän lukee eniten dekkareita. Romantiikkaa kertoi lukevansa 25 vastaajaa, jännitystä 20 vastaajaa, historiaa 19 vastaajaa sekä 15 kertoi lukevansa eniten fantasiaa. Osa vastaajista kertoi lukevansa useampaa genreä, eikä halunnut valita vain yhtä. Esiin nousi muun muassa yhdistelmät dekkarit ja fantasia, fantasia ja scifi sekä roman-

tiikka ja dekkarit. Muutama vastaajista kertoi lukevansa kaikkia genrejä tasapuolisesti, eivätkä he osanneet valita täten yhtä ainoaa genreä, jota lukisivat muita enemmän. Muutama kertoi lukevansa, milloin mitäkin niin sanotusti ”fiiliksen mukaan”. Historiagenre sekä tietokirjallisuuden elämäkerrat olivat saattaneet mennä muutamalla vastaajista sekaisin. Vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että elämänkerta kertoi seitsemän (7) vastaajista lukevansa eniten. Saattaa olla, että nämä vastaajat olivat ymmärtäneet historiagenren tarkoittavan tietokirjallisuuden puolelta elämäkertakirjallisuutta. Tämä on kuitenkin ymmärrettävää, sillä elämäkertakirjallisuus voi olla romaanin muotoon kirjoitettua ja se voi vaikuttaa enemmän fiktiolta kuin perinteiseltä tietokirjalta. Yleisissä kirjastoissa elämäkerrat/muistelmat löytyvät muun muassa luokista 99.1 Elämäkerrat. Muistelmat, 99.12 Uskontojen ja kirkkokuntien edustajat sekä 99.139 Sotamuistelmat. (Verkko YKL, [viitattu 1.2.2019]). Kaunokirjallisuuden historialliset romaanit löytyvät hyllyluokasta 84.2.

Asiakaskyselyn kysymyksessä 11 (Liite 1.) kysyttiin asiakkailta avokysymyksellä heidän päätoimisesti käyttämänsä kirjasto. Vastauksia tähän kysymykseen oli tullut 253. Vastauksista ilmeni, että pääsääntöisesti vastaajat käyttivät eniten yhtä kirjaston toimipistettä. Kyselyyn ei tullut vastausta Isojoen, Karijoen, Kaskisen, Kuortaneen ja Laihian kirjaston asiakkailta.

Eniten käytettyjä toimipisteitä olivat Seinäjoen kaupunginkirjasto Apila, Kauhavan kaupunginkirjasto, Kurikan kaupunginkirjasto, Lapuan kaupunginkirjasto ja Alajärven kaupunginkirjasto. (Kuva 2. Eepos-kirjastojen toimipisteet). Seinäjoen kaupunginkirjasto Apilaa kertoi päätoimisesti käyttävänsä 72 asiakasta. Nurmon kirjasto kertoi käyttävänsä seitsemän (7) asiakasta, Peräseinäjoen monipalvelukirjasto neljä (4) asiakasta sekä Ylistaron monipalvelukirjasto kaksi (2) asiakasta. Kauhavan kaupunginkirjasto kertoi päätoimisesti käyttävänsä 30 asiakasta. Alahärmän kirjasto kertoi päätoimisesti käyttävänsä neljä (4) asiakasta, Ylihärmän kirjasto viisi (5) asiakasta ja Korttesjärven kirjasto yksi (1) asiakas. Kurikan kaupunginkirjasto kertoi päätoimisesti käyttävänsä 16 asiakasta. Jalasjärven kirjasto päätoimisesti kertoi käyttävänsä 13 asiakasta ja Jurvan kirjasto kolme (3) asiakasta. Lapuan kaupunginkirjasto kertoi päätoimisesti käyttävänsä 28 asiakasta. Alajärven kaupunginkirjasto kertoi päätoimisesti käyttävänsä 16 asiakasta ja Lehtimäen omatoimikirjasto neljä (4) asiakasta.

Vähiten kerrottiin käytettävän Alavuden kaupunginkirjastoa, Evijärven, Isonkyrön, Ilmajoen, Lappajärven, Perhon, Soinin, Teuvan ja Vetelin kunnankirjastoja sekä Ähtärin kaupunginkirjastoa. Ilmajoen kunnankirjastoa kertoi päätoimisesti käyttävänsä 12 asiakasta. Alavuden kaupunginkirjastoa kertoi päätoimisesti käyttävänsä yhdeksän (9) asiakasta. Töysän toimipistettä ei käyttänyt kukaan. Evijärven kunnankirjastoa kertoi päätoimisesti käyttävänsä neljä (4) asiakasta, Isonkyrön kunnankirjastoa kaksi (2) asiakasta, Lappajärven kunnankirjastoa kaksi (2) asiakasta ja Ähtärin kaupunginkirjastoa kuusi (6) asiakasta. Kauhajoen kaupunginkirjastoa kertoi päätoimisesti käyttävänsä kolme (3) asiakasta, Perhon kunnankirjastoa kolme (3) asiakasta ja Soinin kunnankirjastoa kolme (3) asiakasta. Teuvan sekä Vetelin kunnankirjastoa kertoi käyttävänsä päätoimisesti yksi (1) asiakas.

Asiakaskyselyn kysymyksessä 12 (Liite 1.) kysyttiin asiakkailta avokysymyksellä, että käyvätkö he muissa Eepos-kirjastoissa. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää kuinka paljon muita Eepos-kirjastoja käytetään, kun on olemassa yhteinen kimppa. Kysymykseen vastasi 233 vastaajaa. 99 eli 42,49 % vastaajista kertoi asioivansa Seinäjoen kaupunginkirjaston kaikissa toimipisteissä. 66 vastaaja kertoi käyvänsä pääkirjasto Apilassa. Tämän lisäksi 81 eli 34,76 % vastaajista kertoi, etteivät he asioi muissa Eepos-kirjastoissa ollenkaan. Kauhavan kaikissa toimipisteissä kertoi asioivansa 14 eli 6,01 % vastaajista. Kurikan kaikissa toimipisteissä kertoi asioivansa 19 eli 8,15 % vastaajista. Lapuan kaupunginkirjastossa kertoi käyvänsä 14 eli 6,01 % vastaajista. Lisäksi 19 eli 8,15 % vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen kokonaan.

Asiakaskyselyn kysymyksessä 13 (Liite 1.) kysyttiin asiakkailta, että onko heidän pääsääntöisesti käyttämässään Eepos-kirjastossa käytössä genrejen mukaista hyllyjaottelua. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 243 asiakasta, joista 204 kertoi, että heidän päätoimisesti käyttämässään Eepos-kirjastossa on käytössä genrejen mukainen hyllyjaottelu. 39 kertoi, että heidän päätoimisesti käyttämässään Eepos-kirjastossa ei ole käytössä genrejen mukaista hyllyjaottelua. Jos kysymykseen vastasi kyllä, ohjeisti kyselylomake siirtymään kysymykseen 15 (Liite 1.). Jos kysymykseen vastasi ei vastaajia pyydettiin vastaamaan jatkokysymykseen 14 (Liite.).

Asiakaskyselyn avoimessa kysymyksessä 14 (Liite 1.) kysyttiin asiakkailta heidän mielipidettään genrejen mukaiseen hyllyjaottelun, jos sellaista ei vielä ollut heidän

päätoimisesti käyttämässään Eepos-kirjastossa. Kysymykseen vastasi yhteensä 39 asiakasta. Vastaajista 14 vastasi haluavansa genrejen mukaisen hyllyjaottelun, 17 vastasi etteivät koe sitä tarpeelliseksi. Viisi (5) ei osannut sanoa onko genrejen mukaista hyllyjaottelua käytössä ja kolme (3) jätti vastaamatta kokonaan. Prosentteina tämä tarkoittaa sitä, että kysymykseen vastanneista 43,59 % ei koe tarpeelliseksi genrejen mukaista hyllyjaottelua. Kysymykseen vastanneista puolestaan 35,90 % haluaisi ja 12,82 % ei tiennyt varmaksi oliko sellainen jo käytössä ja 7,69 % jätti kokonaan kertomatta mielipiteensä.

Genrejen mukaisen hyllyjaottelun haluavien asiakkaiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että lähes kaikki vastaajat kokisivat genrejen mukaisen hyllyjaottelun helpottavan mieleisen lukemisen löydettävyyttä ja täten ei tarvitsisi kierrellä eri hyllyjen välissä. Kolme (3) vastaajaa kertoikin, että omassa päätoimisesti asioimassaan Eepos-kirjastossa on käytössä jo jonkintasoinen jaottelu, mutta olisi mukavampaa, jos kaikki genret olisivat erikseen merkitty. Erikseen oli laitettu dekkarit ja romantiikka genret. Yksi (1) vastaajista kertoi myös, että vaikka genrejen mukainen hyllyjaottelu saattaisi helpottaa mieleisen lukemisen löytyvyyttä, voisi kirjailijan mukaan hakeminen hyllystä vaikeutua. Viisi (5) vastaajaa kertoi, ettei ollut varma, onko heidän päätoimisesti käyttämässään Eepos-kirjastossa genrejen mukaista hyllyjaottelua, mutta he olivat kuitenkin sen kannalla ja kokivat, että siitä voisi olla mahdollisesti hyötyä mieleisen aineiston löytymisessä.

Meidän kirjastossa on dekkarit erikseen ja loput iloisesti sekaisin. Olisi mukava jos genret olisi erikseen ja selvästi merkitty.

Mieluisat kirjat löytyisi helpommin, ei tarvitsisi eri hyllyillä kierrellä.

ehkä helpompi hakea oman mieltymyksen mukaisia kirjoja. toki kirjailijan mukaan haku hyllystä saattaisi vaikeutua.

Ei vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että osa vastaajista ei kokenut genrejen mukaiselle hyllyjaottelulle tarvetta siitä syystä, että aakkosjärjestys riittää lukemisen löytymisessä. Epäiltiin myös, että tietyn kirjailijan kaikkia kirjoja olisi vaikeaa löytää, jos ne kaikki olisi sijoiteltu omiin genreihinsä. Suurin osa kertoi ha-

kevansa kirjoja tekijän mukaan, eivätkä he näin ollen koe tarvetta genrejen mukaiselle hyllyjaottelulle. Yksi (1) vastaaja kertoi, että genrekirjallisuus rajoittaa uusien lukukokemusten mahdollisuuksia ja hän koki genrejaottelun leimaavaksi. Yksi (1) vastaaja painotti myös kirjojen löydettävyyden vaikeutumista ja koki, että genrejaottelu voisi olla käyttäjälle vaikeaa.

Ei rajoittaa lukukokemusten mahdollisuuksia. olen valinnut sattumalta kirjoja, joista olen nauttinut, joita en ikipäivänä olisi hakenut omasta genrestä. vaikea jaotella. leimaavaa.

Silloin saman kirjailijan kirjoittamat kirjat menevät eri hyllyihin. rajaa liikaa lukemista, jos hakee aina tietyn tyyppistä.

Saman kirjailijan teoksia olisi silloin ripoteltuna eri genreluokkiin, kuten aikaisemmin on ollut. Nyt näkee kaikki saman kirjailijan kirjat kerralla.

6.1.2 Genrejen mukaisen hyllyjaottelun koettu monipuolisuus, hyödyllisyys, tarpeellisuus

Asiakaskyselyn kysymyksessä 15 (Liite 1.) asiakkaita pyydettiin kertomaan, kuinka monipuoliseksi he kokivat genrejen mukaisen hyllyjaottelun eniten käyttämässään Eepos-kirjastossa. Kysymyksellä oli tarkoitus kartoittaa asiakkaiden kokemuksia genrejen mukaisen hyllyjaottelun monipuolisuudesta pääsääntöisesti asioimassaan Eepos-kirjastoissa. Tähän kysymykseen vastasi 240 asiakasta. 40 % vastaajista koki, että heidän eniten käyttämässään Eepos-kirjastossa oleva genrejen mukainen hyllyjaottelu on monipuolinen. 30 % vastanneista koki sen olevan melko monipuolinen, 22,92 % koki sen olevan erittäin monipuolinen, 4,58 % koki sen olevan joksikin monipuolinen ja 2,50 % ei kokenut sitä lainkaan monipuoliseksi (Taulukko 5.).

Taulukko 5. Genrejaottelun koettu monipuolisuus eniten asioidussa Eepos-kirjastossa

Ei lainkaan monipuolinen		6	2,50 %
Jokseenkin monipuolinen		11	4,58 %
Melko monipuolinen		72	30 %
Monipuolinen		96	40 %
Erittäin monipuolinen		55	22,92 %
		240	100,00 %

Asiakaskyselyn kysymyksessä 16 (Liite 1.) asiakkailta kysyttiin heidän mielipidettään siihen, kuinka hyödylliseksi he kokivat genrejen mukaisen hyllyjaottelun mieleisen aineiston löytymisen kannalta. Kysymyksellä oli tarkoitus kartoittaa asiakkaiden kokemuksia genrejen mukaisen hyllyjaottelun hyödyllisyydestä heidän pääsääntöisesti asioidessaan Eepos-kirjastossa. Tähän kysymykseen vastasi 243 asiakasta. Vastauksista selvisi, että suurin osa eli 45,68 % kokivat genrejen mukaisen hyllyjaottelun erittäin hyödylliseksi mieleisen aineiston löydettävyyden kannalta. 28,39 % koki sen hyödylliseksi, 13,58 % koki sen melko hyödylliseksi, 4,58 % koki sen jokseenkin hyödylliseksi ja 7,82 % ei kokenut sitä lainkaan hyödylliseksi mieleisen aineiston löydettävyyden kannalta (Taulukko 6.).

Taulukko 6. Genrejaottelun koettu hyödyllisyys mieleisen aineiston löytymisessä.

Ei lainkaan hyödyllinen		19	7,82 %
Jokseenkin hyödyllinen		11	4,53 %
Melko hyödyllinen		33	13,58 %
Hyödyllinen		69	28,39 %
Erittäin hyödyllinen		111	45,68 %
		243	100,00 %

Asiakaskyselyn kysymyksessä 17 (Liite 1.) asiakkaita pyydettiin kertomaan, kuinka tarpeelliseksi he kokivat genrejen mukaisen hyllyjaottelun mieleisen lukemisen kannalta. Kysymyksellä oli tarkoitusta kartoittaa asiakkaiden kokemuksia genrejen mukaisen hyllyjaottelun tarpeellisuudesta mieleisen lukemisen löytymisen suhteen heidän pääsääntöisesti asioidessaan Eepos-kirjastoissa. Tähän kysymykseen vastasi

243 asiakasta. Vastauksista selvisi, että melkein puolet vastaajista eli 39,50 % kokivat erittäin tarpeelliseksi genrejen mukaisen hyllyjaottelun mieleisen aineiston löydettävyyden kannalta. 31,69 % vastaajista koki sen tarpeelliseksi, 15,23 % koki sen melko tarpeelliseksi, 5,76 % koki sen jokseenkin tarpeelliseksi ja 7,82 % eivät kokee tarpeelliseksi mieleisen aineiston löytymisessä (Taulukko 7.).

Taulukko 7. Genrejaottelun koettu tarpeellisuus mieleisen aineiston löytymisessä.

Ei lainkaan tarpeellinen		19	7,82 %
Jokseenkin tarpeellinen		14	5,76 %
Melko tarpeellinen		37	15,23 %
Tarpeellinen		77	31,69 %
Erittäin tarpeellinen		96	39,50 %
		243	100,00 %

6.1.3 Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyys

Asiakaskyselyn kysymyksessä 19 (Liite 1.) pyydettiin asiakkaita kertomaan mielipiteensä siitä, että pitäisikö heidän mielestään Eepos-kirjastoissa olla yhteneväinen genrejen mukainen hyllyjaottelu. Kysymykseen vastasi yhteensä 195 vastaajaa, joista 118 vastasi kysymykseen kyllä ja 78 vastaajaa vastasi ei. Lisäksi Ei-vastaajien joukossa oli muutamia vastaajia, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään sekä muutama vastaaja kertoi, että ei ollut väliä onko genrejen mukainen hyllyjaottelu Eepos-kirjastoissa yhteneväinen vai ei.

Kyllä-vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelua perusteltiin sillä, että se helpottaisi ja selkeyttäisi kirjallisuuden löytymistä. Vastanneet kokivat, että yhteneväisen hyllyjaottelun avulla muissa kirjastoissa asiointi olisi sujuvampaa. Lisäksi muutama vastaaja koki, että Eepos-kirjastot tuntuisivat yhtenäisemmiltä, jos hyllyjaottelu olisi yhtenäinen. Muutama vastaaja myös kertoi, että muissa kirjastoissa asioidessa saattaisi niin sanotun oman genren sisältä löytää uusia kirjailijoita, kun kirjamäärät saattavat vaihdella kirjaston koon mukaan. Muutama vastaajista myös koki, että vaikka eivät itse

koe tarpeelliseksi, voisi yhteneväisyys silti auttaa asiakkaita, jotka käyvät muissa Eepos-kirjastoissa.

Mielestäni se olisi hyvä, koska se helpottaisi asioimista myös muissa kirjastoissa, kun tietää että jaottelu on yhtenäinen, eikä käy niin ette etsii jotain genreä mikä jossain toisessa kirjastossa on otettu erilleen ja toisessa sitä ei olekaan eritelty. Tai päinvastoin etsii jotain kirjaa muun kaunokirjallisuuden joukosta eikö tajuakaan, että tässä kirjastossa se onkin jaoteltu johonkin genreen.

Kyllä, selkeä ja yhtenäinen hyllyjaottelu helpottaa aineiston löytämistä sen sijaan, että esim. kaikki historialliset ja uskonnolliset teokset on jaoteltu vain aakkosjärjestykseen kertomakirjallisuuden osastolla. Toki jos kyseessä on pieni kirjasto ja aineistoa vähän, jolloin genrejaottelua ei välttämättä tarvita.

Helpottaisi varmasti niiden osalta, jotka käyttävät useampaa kuin yhtä kirjastoa

Ei-vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että osa vastaajista ei kokenut yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelua tarpeelliseksi. Asiakkaat luottivat siihen, että kyllä jokainen kirjasto osaa oman asiakaskuntansa mukaan jaotella genrejä tarpeen mukaan. Lisäksi vastauksista nousi esille myös kirjastojen ja niiden koelmien määrät. Erityisesti pienissä kirjastoissa ei välttämättä ole tarpeellista yhteneväinen hyllyjaottelu, koska aineistoa ja tilaa saattaa olla vähemmän. Muutama myös painotti sitä, että genrejen mukainen hyllyjaottelu on aikaa vievää puuhaa, jos kirjastossa on esimerkiksi vain yksi tai kaksi työntekijää. Muutama vastaaja myös painotti, että perinteinen aakkosjärjestys riittää ja, että aineistoja on mukava selailta sekä yllättyä hyllyjen välissä löytämällä sattumalta uutta luettavaa. Yksi vastaaja koki, että liika yhteneväisyys tekisi kirjastoista liian laitospaisia. Vastauksista muutama korosti myös, että liiallista jaottelua ei tarvita, kun kirjaston henkilökuntaa on paikalla ja he tarpeen mukaan neuvovat. Yksi vastaaja halusinkin korostaa, että liika jaottelu ja samanlaisuus vähentäisi asiakkaiden ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta.

Ei kaiken tarvitse olla samanlaista. Jokainen paikka tekee varmasti ratkaisunsa sen mukaan, mikä parhaiten palvelee juuri oman kirjaston asi-

akkaita. Kyllähän samanlaisuus toisaalta aina helpottaisi kirjojen löytämistä, kun käy uudessa kirjastossa, mutta ei se minusta välttämätöntä ole.

Ei ole tarpeellista, kiva jos jokaisella kirjastolla on oma uniikki pohjaratkaisu.

Riittää, kun ABC:t ja Lidlit ovat kuin toistensa läpi vedettyjä.

Asiakaskyselyn kysymyksessä 20 (Liite 1.) asiakkailta kysyttiin mielipidettä, että pitäisikö genren mukaisen hyllyjaottelun merkintätavan olla yhteneväinen Eepos-kirjastoissa. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, että koetaanko Eepos-kirjastojen yhteneväinen merkintätapa genren mukaisen hyllyjaottelun osalta tarpeelliseksi. Kysymykseen vastasi yhteensä 178 asiakasta, joista 135 vastasi kyllä ja 43 asiakasta vastasi ei.

Kyllä-vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että edelliseen kysymykseen (kysymys 19.) kyllä vastanneet vastasivat kyllä myös tähän kysymykseen ja perustelivat vastauksia samoilla syillä. Nämä vastaajat kokivat, että yhteneväinen merkintätapa genrejen mukaisen hyllyjaottelun osalta helpottaisi sekä selkeyttäisi kirjallisuuden löytymistä sekä asiointia muissa Eepos-kirjastoissa. Vastaajat myös kokivat, että useassa eri Eepos-kirjastossa asioivan asiakkaan olisi helpompaa löytää luettavaa, jos merkintätapa olisi yhtenäinen. Kaksi vastaajista perusteli, että keran Eepos on muodostettu pitäisi myös merkintätapojen olla yhteiset.

kyllä, koska jos vieraillee toisissa eepos-kirjastoissa, ei ole hämmennyttänyt hyllyjaottelun takia

Kyllä, koska myös se helpottaisi eri kirjastoissa asiointia ja genret olisi helppo tunnistaa yhteneväisistä merkinnöistä.

Ei-vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että vastaajista suurin osa ei kokenut yhteneväistä merkintätapaa genrejen mukaisen hyllyjaottelun osalta omalla kohdallaan tarpeelliseksi. Muutama vastaaja myös perusteli, että kirjat löytyvät hyllystä jo muutenkin ja selkeät (nykyiset) merkintätavat riittävät. Yksi vastaaja

myös koki, että kyseessä olisi liian iso työ eikä henkilökuntaa ole riittävästi sen toteuttamista varten.

Mielenkiintoista nähdä erilaisia merkintätapoja. Samanlaisesta merkintätavasta olisi kai hyötyä asiakkaille jotka käyttävät montaa eri kirjastoa, mutta heitä ei luultavasti ole paljon? Joten ei, samanlaisuus on tylsää.

Uusien kirjojen tarroihin voi laittaa genremerkinnän, mutta en näe tarvetta yhtenäistämiseksi. Eepos on niin iso, että hankala tuota on kenenkään jokaisen 22 kunnan edestä päättää.

Asiakaskyselyn kysymyksessä 21 (Liite 1.) asiakkailta kysyttiin, että pitäisikö genrejen mukaisen hyllyjaottelun olla yhteneväinen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, että kokivatko saman kunnan/kaupungin kirjastojen asiakkaat tarpeelliseksi, että genren mukainen hyllyjaottelu olisi yhteneväinen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 178 asiakasta, joissa kyllä vastasi 133 asiakasta ja 44 asiakasta vastasi ei.

Kyllä-vastanneiden vastauksista nousi jälleen esille helppous ja selkeys, jos genrejen mukainen hyllyjaottelu olisi yhteneväinen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa. Muutama vastaaja toivoikin, että saman kaupungin kirjastot käyttäisivät samaa jaottelutapaa, koska usea asiakas saattaa asioida kaikissa toimipisteissä ja näin kirjojen löytyminen olisi helpompaa ja selkeämpää. Osassa vastauksista myös painotettiin sitä, että vaikka saman kunnan/kaupungin yhteneväinen hyllyjaottelu olisi helppotus niin se ei kuitenkaan jokaisessa toimispisteessä toimisi, koska sivukirjastot ovat monesti pienempiä ja hyllytilaa on vähemmän eikä liian tarkka jaottelu silloin palvele paremmin.

Itselle hyvä näin. Niille, jotka käyttävät useampia kirjastoja, samanlainen jaottelu nopeuttaisi kirjojen löytämistä.

ehdottomasti, koska siten on helpoin löytää haluamansa kirja, eikä täydy opetella uutta hyllyjaottelua

selkeyden kannalta olisi hyvä, että edes kunnan kirjastot sopisivat jaottelusäännöistä keskenään

Olisihan se asiakaslähtöisempää, helpottaisi jos ei pienellä alueella toimittaisi monella eri tavalla

Ei-vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että vastaajista osa ei kokenut edes saman kunnan/kaupungin kohdalla yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelua tarpeelliseksi. Vastauksista myös nousi esille se, että kaikki genret eivät voisi edes olla mahdollisia samassa laajuudessa kirjastojen koosta riippuen. Muutama vastaaja myös painotti, että niin kauan kuin merkintätavat pysyvät riittävän selkeinä ei yhteneväiselle hyllyjaottelulle ole tarvetta. Yksi vastaaja myös kertoi, että virkailijalta saa aina pyytää apua tarvitsemansa kirjan löytymisessä eikä täten koe hyllyjaottelun yhteneväisyyden palvelevan hänen tarpeitaan lainkaan.

ei, kaikki ei tarvitse olla massan mukaan. yksilöllisyys tuo oman viehättyksen

En näe tarpeellisena. Vaihtelu virkistää.

6.2 Työntekijäkyselyn tulokset

Työntekijöiden kyselyyn vastauksia tuli yhteensä 38 kappaletta. Eepokseen kuuluu siis 22 kaupungin/kunnankirjastoa. Tämän lisäksi löytyy 18 sivutoimipistettä sekä 13 kirjastoautoa (Kuva 2.). Vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että Kurikan ja Seinäjoen kaupunginkirjastoista tuli vastauksia kaikista toimipisteistä. Kauhavan kaupunginkirjastosta tuli vastauksia kahdesta toimipisteestä. Vastauksia ei tullut Alajärven ja Kaskisten kaupunginkirjastoista sekä Isojoen, Isonkyrön, Teuvan ja Vimpelin kunnankirjastoista.

Seinäjoen kirjastoista tuli yhteensä 13 vastausta. Pääkirjasto Apilasta kyselyyn vastasi kahdeksan (8) työntekijää, Nurmon kirjastosta sekä Peräseinäjoen monipalvelukirjastosta vastasi kaksi (2) ja Ylistaron monipalvelukirjastosta vastasi yksi (1) työntekijä eli yhteensä 13 työntekijää. Kurikan kirjastoista tuli vastauksia yhteensä

seitsemän (7), joista pääkirjastolta tuli neljä (4), Jalasjärven kirjastosta kaksi (2) ja Jurvan kirjastosta yksi (1) vastaus. Kauhavalta tuli vastauksia yhteensä kolme (3), joista kaksi (2) tuli pääkirjastolta ja Alahärmän kirjastosta yksi. Lisäksi Alavuden kaupunginkirjastosta sekä Kuortaneen kunnankirjastosta kyselyyn vastasi kaksi (2) työntekijää. Muista kyselyyn vastanneista kirjastoista vastauksia tuli yksi.

Vastausmääriä tarkasteltaessa täytyy ottaa huomioon, että Seinäjoen kirjastoissa työskentelee enemmän työntekijöitä kuin muissa Eeposalueen kirjastoissa. Lisäksi heillä on myös enemmän toimipisteitä kuin muilla kirjastoilla, joten oli odotettuakin, että heiltä tuli enemmän vastauksia. Verraten työntekijöiden määrään, Vetelin kunnankirjastossa työskentelee vain kaksi (2) henkilöä ja sieltä vastasi yksi (1) työntekijä kyselyyn.

Vastaajista naisia oli 35, miehiä kaksi (2) ja muita sukupuolia yksi (1). Prosentteina tämä tarkoittaa sitä, että naisvastaajia oli 92,11 %, miehiä 5,26 %, muita sukupuolia 2,63 %. Tarkasteltaessa kyselyyn vastanneiden ikäjakaumaa huomattiin, että kyselyyn vastanneista eniten edustettiin ikäryhmiä 40–49-vuotiaat sekä 50–59-vuotiaat. Alle 20-vuotiaita ei kyselyyn vastannut. 36,84 % oli 40–49-vuotiaita ja 28,95 % 50–59-vuotiaita.

Taulukko 8. Työntekijöiden kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Vastaajien ikä	Vastaajien määrä	Prosenttimäärä
alle 20 v.	0	0 %
20-29 v.	5	13,16%
30-39 v.	5	13,16%
40-49 v.	14	36,84%
50-59 v.	11	28,95%
yli 60 v.	3	7,89%
Yhteensä	38	100 %

Kyselyyn vastanneiden tehtävänimikkeitä tarkasteltaessa huomataan, että vastaajista 50,00 % kertoi olevansa kirjastovirkailijoita. 26,32 % kirjastonhoitajia ja 10,53 % kirjastonjohtajia (Taulukko 11.).

Taulukko 9. Työntekijäkyselyyn vastanneiden tehtävänimeke.

Kirjastonhoitaja	10	26,32 %
Kirjastonjohtaja	4	10,53 %
Kirjastovirkailija	19	50,00 %
Informaatikko	1	2,63 %
Järjestelyapulainen	1	2,63 %
Kirjastotoimenjohtaja	1	2,63 %
Palvelupäällikkö	1	2,63 %
Määräaikainen virkailija	1	2,63 %
Yhteensä	38	100,00 %

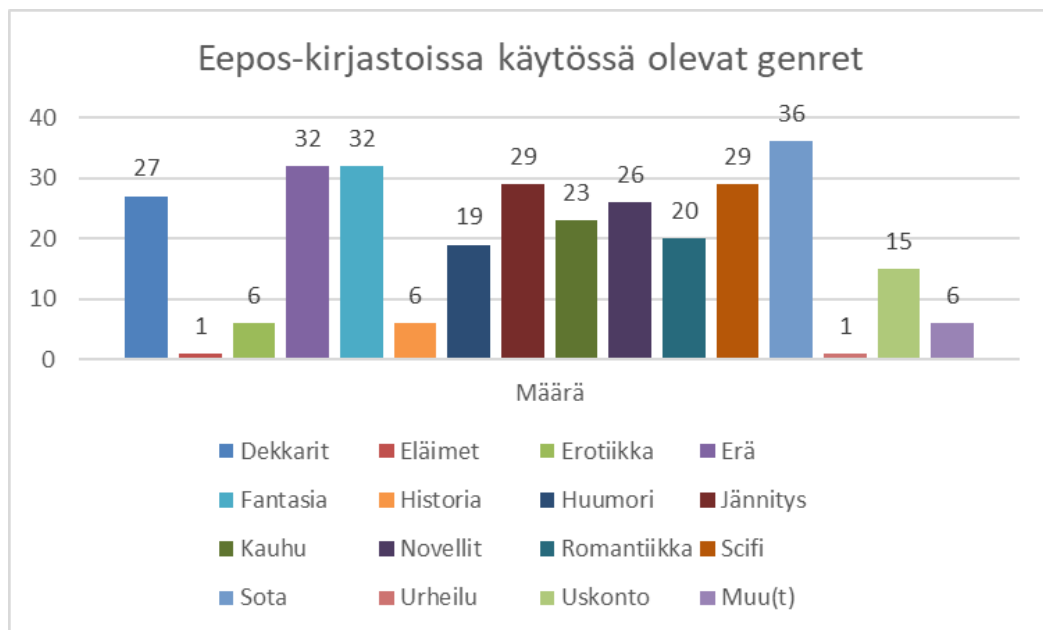
6.2.1 Eepos-kirjastojen genret

Kysymyksessä 6 (Liite 2.) työntekijöiltä kysyttiin, että onko heidän työskentelemässään Eepos-kirjastossa käytössä genrejen mukainen hyllyjaottelu. 36 vastaajista eli 94,74 % kertoi, että heidän kirjastossaan on käytössä genrejen mukainen hyllyjaottelu. Kysymykseen vastasivat ei ainoastaan kahden eri kirjaston työntekijät. Jos kysymykseen vastattiin kyllä, ohjasi kysely vastaajan suoraan kysymykseen 8 (Liite 2.). Jos kysymykseen vastattiin ei ohjasi kysely vastaaman kysymykseen 7.

Kysymyksessä 7 (Liite 2.) pyydettiin työntekijöitä kertomaan, että jos kirjastossa ei ole käytössä genreluokitusta, kokisivatko työntekijät siitä olevan hyötyä asiakkaille mieleisen aineiston löytymisessä. Tähän molemmat työntekijät vastasivat, että heillä on merkitty genrelyhenteet signumiin, mutta kaikki kaunokirjallisuus hyllytetään aakkosiin eli genret eivät ole erikseen hyllytettyinä. Yksi kirjasto on suunnitellut genrejen mukaista hyllyjaottelua, mutta resurssipulan takia sitä ei ole vielä toteutettu. Toinen kirjasto puolestaan tilanpuutteen takia ei hyllytetä erikseen sekä koetaan, että omiin hyllyihinsä jaottelu palvelisi ehkä enemmän yhden tietyn genren lukijaa. Vastaajat uskoivat, että laajasti lukevien sattumalta löydetyt kirjat hukkuisivat monien eri hyllyvälien sekaan.

Kysymyksessä 8 (liite 2.). työntekijöitä kysyttiin, että millaisia genren mukaisia hyllypaikkoja heidän kirjastoista löytyy käytössä (Kuvio 10.). Vastausten perusteella

selvisi, että käytössä on laajasti erilaisia genren mukaisia hyllypaikkoja. Eniten käytössä olevia genren mukaisia hyllypaikkoja olivat sota, erä, fantasia, jännitys, scifi, dekkarit ja novellit. 36 vastaaja kertoi, että heidän kirjastossaan on käytössä sota-genrelle oma hyllypaikka. Erä ja fantasia genren mukaiset hyllypaikat olivat 32 kirjastossa. Jännitys- ja fantasiahyllyt löytyivät 29 kirjastosta. Dekkarihylly löytyi 27 kirjastosta ja novellihylly 26 kirjastosta. Yksi (1) työntekijä kertoi, että heidän kirjastossaan signum-tarroissa ja kirjojen luettelointitiedoissa käytetään useampia eri genreluokituksia, mutta hyllyjaossa on eroteltu vain sota ja novellit.



Kuvio 9. Eepos-kirjastoissa käytössä olevat genret.

Kysymyksessä 9 (Liite 2.) kysyttiin työntekijöiltä, että lisäisivätkö he mahdollisesti joitakin genreluokkia lisää jo nykyisten genrejen lisäksi. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 37 vastaajaa, joista 16 kertoi lisäävänsä joitakin genreluokkia lisää ja 21 kertoi, ettei lisäisi enempää genreluokkia.

16 vastaajaa eli 43,24 % kertoivat, että he voisivat lisätä joitakin genrejä nykyisten genrejen lisäksi. Lisättäviä genrejä olisivat erotiikka, historia, uskonto, romantiikka, novellit, dekkarit, kauhu, huumori ja jännitys. Eniten vastauksissa nousi esille erotiikka, uskonto sekä historia genrejen lisäys. Vastaajista kaksi (2) kuitenkin kertoi, että genrejen lisääminen saattaa tuottaa tilaongelmia hyllytyksessä eikä näin ollen

genrejen lisääminen olisi edes mahdollista. Tilanpuutteen lisäksi yksi (1) vastaaja myös pohti, että heidän pienessä kirjastossaan ei ehkä ole välttämätöntä tarvetta valtavan tarkalle genrejaottelulle.

Vastaajista 21 eli 56,76 % kertoi, että ei lisäisi enää genrejä. Vastaajista seitsemän (7) kertoi, että nykyiset genret riittävät heidän kirjastossaan ja yksi (1) tarkensi vastaustaan kertomalla, että tulevaisuudessa tarpeen mukaan genrejä voidaan tietysti aina lisätä. Viisi (5) vastaajista kertoi, että tilanpuutteen vuoksi ei ole mahdollista lisätä enempää genrejä. Osa kuitenkin tarkensi vastaustaan kertomalla, että vaikka genret eivät ole hyllyissä jaoteltu erikseen on signumissa joko merkittynä genremerkintä tai eri genret on värikoodattu lisäinfona asiakkaita varten.

En, koska teosten luokittelu tiettyyn genreen on haastavaa. Monissa kirjoissa saattaa olla useaan eri genreen kuuluvaa tekstiä. Jotkut kirjailijatkin kirjoittavat eri genreen kuuluvia kirjoja, siten saman kirjailijan kaunokirjallisia teoksia löytyy eri hyllyiltä. Se usein harhauttaa asiakasta etsiessään tietyn kirjailijan teoksia

Kahdeksan (8) vastaajaa kertoi, että genrejen väliset rajat ovat välillä niin häilyviä, että monesti on kyseessä tulkintakysymys mihinkä genreen kirjan sijoittaa. Yksi (1) vastaajista pohti, että saman kirjailijan teoksia löytyisi sitten eri hyllyiltä, kun kirjailijat saattavat kirjoittaa kirjoja moneen eri genreen ja hän painotti sitä, että se usein harhauttaa asiakasta etsiessään tietyn kirjailijan teoksia. Kaksi (2) vastaajista pohti samaa myös historiagenren kohdalla, sillä monessa kirjassa saattaa olla historiallisia tapahtumia tai aiheita, joten historiagenrestä saattaa tulla liian laaja, mikä taas vaikeuttaa asiakasta. Yksi (1) vastaajista juuri painottikin siihen, että liika jaottelu saattaa rajoittaa liikaa ja täten ohjaa asiakkaita lukemaan vain tietyn tyyppisiä kirjoja. Hänen mukaansa myös asiakas löytää monipuolisemmin luettavaa, jos jaottelua on vähemmän.

Jos kirjassa vampyyrit rakastuu, niin onko se kauhua vai romantiikkaa?
Jos haltijat ovat avaruudessa, onko se scifiä vai fantasiaa?

Kysymyksessä 10 (Liite 2.) puolestaan kysyttiin työntekijöiltä, että poistaisivatko he jo olemassa olevia genreluokkia. Tähän kysymykseen vastasi 35 vastaajaa, joista 7

vastasi, että voisi poistaa joitakin genreluokkia ja 28 vastaajaa kertoi, että nykyiset genreluokat ovat riittävät eivätkä he poistaisi mitään.

Seitsemän (7) vastaajaa eli 20 % kertoivat, että he poistaisivat joitakin käytössä olevia genrejä. Syyksi kerrottiin hankaluus määrittellä mihinkä genreen mikäkin kirja kuuluu sekä koettiin, että jotkin genreihin laitettut kirjat saattaisivat löytyä helpommin aakkosjärjestyksestä yleisen kertomakirjallisuuden joukosta. Yksi (1) vastaajista kertoi, että heidän kirjastossaan voitaisiin yhdistää fantasia ja scifi yhteiseksi genreksi, jonka nimi olisi spekulatiivinen fiktio, sillä niiden rajat ovat niin häilyviä. Kaksi (2) vastaajista kertoi pohtivansa jännitysgenren poistamista ja sen yhdistämistä dekkareiden kanssa samaan genreen. Toinen vastaajista kertoi syyksi näiden kahden genren erojen hankalan määrittelyn ja kutsuisi yhdistettyinä genrejä jännitykseksi. Hän kuitenkin huomautti, että nykyinen jaottelu palvelee asiakkaita hyvin. Kaksi (2) vastaajaa totesi, että poistaisivat genrejä, koska kokevat, että kirjat liikkuisivat paremmin, jos ne olisivat aakkosissa kirjailijan mukaan. Yksi (1) vastaajista kertoi, ettei poistaisi mitään omista genreistään, koska koki niiden olevan tarpeeksi selkeitä. Hän kuitenkin painotti, että poistaisi monesta muusta kirjastosta romantiikka- sekä huumorigenret.

Kysymykseen vastanneista suurin osa eli yhteensä 28 (80%) vastaajaa kertoi, ettei poistaisi mitään olemassa olevia genrejä. Kaikki vastaajat kertoivat yksimielisesti syyksi sen, että kaikki genret palvelevat tällä hetkellä niin asiakkaita kuin myös henkilökuntaa tietyn tyyppisen aineiston löytymisessä. Osa painotti myös sitä, että asiakkaat ovat niin tottuneita olemassa oleviin genreihin, että niiden poisto nähtäisiin turhana. Yksi (1) vastaajista kertoi myös, että vaikka dekkareiden ja jännityksen ero on jokseenkin häilyvä, hän kuitenkin kokee, että heidän kirjastossaan on molemmille genreille tarvetta.

6.2.2 Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyys

Kysymyksessä 11 (liite 2.) kysyttiin työntekijöiden mielipidettä siitä, että pitäisikö Eepos-kirjastoissa olla yhteneväinen genrejen mukainen hyllyjaottelu. Tähän kysymyk-

seen vastasi kaikki 38 kyselyyn vastannutta työntekijää. Heistä suurin osa oli yhteneväistä hyllyjaottelua vastaan, sillä 32 kyselyyn vastanneista työntekijää vastasi ei ja vain kuusi (6) työntekijää vastasi kyllä.

Kyllä vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelua perusteltiin asiakaslähtoisempänä varsinkin niille asiakkaille, jotka käyttävät useampaa Eepos-kirjastoa. Yhteneväinen genrejen mukainen hyllyjaottelu koettiin selkeäksi löydettävyyden kannalta, jos kaikilla kirjastoilla olisi käytössä samat genret.

Ehkä se helpottaisi asiakkaita, jotka käyttävät useaa kirjastoa. Toki se edellyttäisi sitä, että kaikki kirjastot luetteloisivat kirjat samoihin genreihin (joskus esiintyy eroja, mihin kussakin kirjastossa on sama kirja laitettu).

Olisihan se hyvä, koska monet asiakkaat käyttävät useita alueen kirjastoja ja silloin aineiston löytäminen olisi helpompaa.

Toisaalta olisi kyllä hyvä, että kaikki noudattaisivat samoja genrejä ja kirjoissa olisi yhteneväiset merkinnät genreistä.

Ei vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelua vastustettiin erilaisten asiakaskuntien, kirjastojen kokoerojen sekä erilaisten hyllytilojen vuoksi. Lisäksi koettiin, että vaikka kuulutaankin yhteiseen kimppaan, on tärkeää, että kaikki kirjastot saavat itse päättää hyllyjaottelustaan. Vastaajat totesivat myös, että yhtenevän hyllyjaottelun miettiminen menisi tappeluksi sekä siitä saattaisi tulla liian byrokraattista. Yksi (1) työntekijä perusteli vastustaan sillä, että monet romaanit voivat kuulua useampaankin genreen, joten kukin kirjasto tietää, mistä genrestä ”omat” asiakkaat kirjat löytävät.

Mielestäni ei, sillä saattaa olla että joissain kirjastoissa ei ole jonkun genreen kirjallisuutta niin paljon, että sille olisi järkevää järjestää oma hyllypaikkansa. Mutta mielestäni kirjastot voisivat kuitenkin merkitä kirjansa genreittäin, vaikkei niille omaa hyllypaikkaa olisikaan.

Monet käyttävät aina samaa kirjastoa ja ovat tottuneet tiettyyn jaotteluun. Jos käy muualla niin erilaisuus voi olla virkistävää. Kirjaston työntekijät kyllä löytävät mitä etsivät vaikka jaottelu on erilaista.

Eepos-kirjastot ovat ympäristöltään erilaisia ja palvelevat erilaisia asiakasryhmiä. Ei voida ajatella, että samanlainen jaottelu toimisi kaikissa kirjastoissa. Lisäksi muuttamisessa olisi todella kova työ eikä hyllyjaottelulla ole Eepoksen arjen kannalta mitään merkitystä, kyse on lähinnä yksikkökohtaisista käytännön asioista.

Kysymyksessä 12 (liite 2.) kysyttiin työntekijöiden mielipidettä siitä, että pitäisikö Eepos-kirjastoissa olla yhteneväinen merkintätapa genrejen mukaisessa hyllyjaottelussa. Tähän kysymykseen vastasi kaikki 38 kyselyyn vastannutta työntekijää. Tämän kysymyksen kohdalla vastaukset jakaantuivat tasan sillä, 18 kyselyyn vastannutta työntekijää vastasi kyllä ja 19 kyselyyn vastannutta työntekijää vastasi ei.

Kyllä vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelun merkintätapaa perusteltiin jälleen asiakaslähtoisempänä ja selkeämpänä tapana toimia yhteisen kimpan alueella. Yksi (1) työntekijä painotti, että merkintätavan yhteneväisyys auttaa myös henkilökunnan tiedonhaussa. Toinen työntekijä painotti, että yhteneväisyys on hyödyksi asiakkaille. Lisäksi hän koki, että viivakooditarra sekä signum-tarroihin tulevat tekstit riittävät. Kolmas työntekijä kommentoi, että jännityskirjallisuus sekä dekkarit pitäisi olla kaikissa Eepos-kirjastoissa omissa genreissään. Hänen mielestään näitä kahta genreä ei saisi sekoittaa yhdeksi genreksi, koska kyseessä on kaksi erilaista genreä.

Merkintätavan yhteneväisyys toisi selkeyttä ja helpottaisi henkilökunnan tiedonhakuja.

Tämä varmasti toisi selkeyttä, ja koska kirjat liikkuvat seutukuljetusten ansiosta paljon eri Eepos-kirjastojen välillä ja olisi ehkä parempi että jokainen genre olisi merkitty yhteneväisesti Eepos-kirjastojen kesken. Myös eri Eepos-kirjastoja käyttävät asiakkaat pysyisivät paremmin perillä kirjojen genreistä, kun merkintätavat ovat samat.

Kyllä toisaalta, jos yhteinen asiakaskunta. Asiakkaalle selvempää ja helpompaa löytää aineistoa.

Ei vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että yhteneväistä merkintätapaa genrejen mukaisen hyllyjaottelun kohdalla vastustettiin kirjastojen erilaisuuden, eri asiakaskuntien ja heidän tarpeiden vuoksi. Koettiin myös, että kirjastojen täytyy saada itse päättää edes jotain, koska yhteisessä kimpassa jo on omia sääntöjä, joita pitää noudattaa. Yksi (1) työntekijä kommentoi, että osassa kirjastoissa käytetään omia värikoodeja eri genreille ja, että niiden yhtenäistäminen olisi täysin turhaa työtä. Toinen työntekijä ei halunnut yhteneväistä merkintätapaa koko Eepos-alueella, mutta hän painotti, että se voisi toimia saman kunnan/kapungin alueella.

Eepoksen sisällä oleva sijainti-merkintä on aivan hyvä ja informatiivinen juttu. Meidän kaikkien ei tarvitse marssia aivan samalla tavalla kokoelmatyössä.

Ei sekään mielestäni pakollista ole paitsi jos joskus kellutellaan. Toisaalta nykyään on sijainnit joilla ne saa helposti merkittyä niin se on mielestäni ihan fiksu tapa merkata genret.

Kysymyksessä 13 (liite 2.) kysyttiin työntekijöiden mielipidettä siitä, että pitäisikö genrejen mukaisen hyllyjaottelun olla yhteneväinen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 37 kyselyyn vastannutta työntekijää. Mielipiteet olivat myös tämän kysymyksen kohdalla melko tasaisia, sillä 22 kyselyyn vastannutta työntekijää vastasi kyllä ja 15 kyselyyn vastannutta työntekijää vastasi ei.

Kyllä vastanneiden vastauksista nousi jälleen esille asiakaslähtöisyys, jos genrejen mukainen hyllyjaottelu olisi yhteneväinen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa. Koettiin, että vaikka hyllyjaottelu olisi yhteneväinen niin silti jokaisen toimipisteen kokoelmat sekä hyllytilat myös vaikuttavat tämän toteutukseen. Lisäksi painotettiin yhtenevän hyllyjaottelun järkevyyttä, koska aineisto kuitenkin liikkuu ympäriinsä ja se koettiin jopa suotavaksi saman kunnan/kaupungin alueella. Yksi (1) työntekijä painotti, että saman kunnan/kaupungin alueella yhteneväinen hyllyjaottelu olisi järkevä. Yhteneväinen hyllyjaottelu saattaisi toimia ja palvella asiakkaita paremmin kuin se, että hyllyjaottelu olisi yhteneväinen koko Eepoksen-alueella.

Ainoastaan siltä osin, että sama kirja olisi joka kirjastossa samassa genressä. Eli rakastuvat vampyyrit olisivat joka paikassa joko kauhua tai romantiikkaa, ei niin että toisessa paikassa kauhua ja toisessa romantiikkaa.

Luulisin että kaupungin eri kirjastoja käyttävät asiakkaat löytävät etsimänsä helpommin, kun hyllyjaottelu on yhteneväinen joka kirjastossa. Toki tässä saatetaan törmätä siihen, että yhdessä kirjastossa ei ole juuri lainkaan jonkun genren kirjallisuutta sille on kuitenkin yhteneväisyyden vuoksi järjestettävä hyllypaikka, mikä taas saattaa tuntua vähän hölmöltä.

Ei vastanneiden vastauksia tarkasteltaessa huomattiin, että vastaajista osa vastusti saman kunnan/kaupungin kohdalla yhteneväistä genrejen mukaista hyllyjaottelua kirjastojen sekä niiden hyllytilojen kokoerojen vuoksi. Lisäksi koettiin, että kaikki kirjastot ovat jo tottuneet omiin tapoihinsa ja niitä olisi nyt vaikeaa alkaa muuttamaan sekä etsimään yhteistä linjaa. Yksi (1) työntekijä totesi, että menisi tappeluksi, joten on helpompaa antaa olla niin kuin nyt on. Toinen työntekijä kertoi, että heidän kirjastoissaan on eroja genrejen hyllyjaottelussa. Hänen mukaansa osa käytettävistä merkintätavoista on kirjastokohtaisia eikä hän koe tarvetta alkaa niitä muuttamaan. Hän kokee, että asiakkaat ovat löytäneet luettavaa kirjaston merkinnöistä ja järjestyksestä riippumatta. Yksi (1) vastaajista ehdotti, että tarpeen tullen jokaisen kunnan/kaupungin pääkirjasto saisi itse päättää asiasta.

ei saman kaupungin eri toimipisteissäkään tarvitse olla samanlaista jaottelua. Minun mielestäni esim jännitys on liian laaja genre. Meillä on käytössä dekkarit ja sillä on ainakin pärjätty. On kirjoja joista on hyvin vaikea määritellä onko kirja dekkari, pelkkää jännitystä vai romaani, jossa on jännittäviä elementtejä

Periaatteessa yhteneväisyys saman kaupungin kirjastojen genrejaotellussa voisi olla hyvä ajatus, mutta mielestäni kysymys on enemmän yksikkökohtaisista käytännön asioista.

6.2.3 Keskitetty varastointi, hankinta ja kelluva kokoelma

Kysymyksessä 14 (Liite 2.) kysyttiin, että pitäisikö genrekirjallisuuden kohdalla miettiä keskitettyä varastointia Eepoksen-alueella eli jaettaisiin eri genrejen varastointi

eri kirjastoille. Kysymykseen vastasi kaikki 38 työntekijää, joista 14 eli 36,84 % vastasi kyllä ja 24 vastaajaa eli 63,16 % vastasi ei.

36,84 % vastanneista kertoi, että keskitetty varastointi voisi olla hyvä idea. Perusteluja tällä oli vähäinen varastotila omassa kirjastossa. Muutama vastaaja painotti, että jos jossakin kirjastossa on tietyn genren kohdalla hyvät valikoimat, voitaisiin sinne painottaa tämän genren varastointia. Lisäksi koettiin turhaksi vähän lainattujen aineistojen säilyttäminen jokaisessa kirjastossa. Muutama myös pohti seutuvarausten kuljetusmaksujen poistamista, jotta asiakkaat saisivat toisessa kirjastossa olevat teokset maksutta omaan kirjastoonsa. Yksi ehdotti myös ruotsinkielisen aineiston varastoinnin keskittämistä yhteen kirjastoon. Toinen pohti, että ei ollut aivan varma, mutta oli keskitetyn varastoinnin puolelle enemmän kuin vastaan, mutta ei osannut perustella kantaansa.

Kysymykseen vastanneista 63,16 % ei kannattanut keskitettyä varastointia genrekirjallisuudessa. Syyksi he kertoivat, että varastointi on yksi osa kokoelmatyötä. Esiin nousi huoli suosittujen genrejen vanhemman aineiston häviämisestä, oman kirjaston hankintojen päätösvallan vaarantumisesta. Koettiin, että kertomakirjallisuus on niin keskeinen osa kirjastojen kokoelmia ja seutuvarausten myötä joillekin asiakkaille tulisi isot maksut, jos jokainen genrekirja pitäisi erikseen tilata. Lisäksi koettiin, että omassa varastossa olevat kirjat palvelevat kirjaston asiakkaita paremmin olemalla heti saatavilla ja jokaisessa kirjastossa kuuluu olla oman tyyllilajinsa klassikoita.

Vastauksissa myös painotettiin, että jokainen kirjasto varastoi aineistoaan eri tarpeiden vuoksi, eikä näin keskitetty varastointi ole järkevä vaihtoehto. Lisäksi vastauksissa nousi esille kirjastojen eri kokoiset varastot ja vaikka varastointia keskitettäisiin loppuisi joistakin varastoista silti tila. Muutama vastaaja myös kertoi, että keskitetty varastointi voisi toimia tietokirjallisuuden kohdalla paremmin. Tarkasteltaessa keskitetyn varastoinnin vastaajakirjastoja huomattiin, että sen puolesta vastasi eri kokoisten kirjastojen työntekijöitä, eikä näin selkeitä mielipide eroja ilmennyt pienten tai isojen kirjastojen vastauksissa.

Kysymyksessä 15 (Liite 2.) kysyttiin, että pitäisikö genrekirjallisuuden hankinta painottaa yhteen kirjastoon eli jaettaisiin eri genret kirjastojen kesken. Vastaajista vain kolme (3) eli 7,89 % vastasi kyllä hankintojen painottamisen puolesta ja 35 vastaajaa eli 92,11 % vastasi ei. Kyllä vastanneiden joukosta kaksi (2) vastaajista eivät osanneet sanoa, mutta eivät kuitenkaan vastustaneet ideaa. Yksi (1) kertoi, että ruotsinkielisillä alueilla sijaitsevat kirjastot saisivat itse hankkia kaiken ruotsin kielen aineiston.

Ei-vastanneiden vastauksissa nousi esille hyviä näkökulmia ja muutama vastaaja kertoi, että on parempi jokaisen kirjaston itse hankkia oma aineistonsa, sillä he tuntevat asiakaskuntansa paremmin. Hankinnan painotus tiettyyn kirjastoon nähtiin myös palveluiden sekä kirjastoammattilaisen osaamisen mahdollisena heikentymisenä sekä lukemisen rajoittamisena. Yksi vastaaja huomautti myös kuntakohtaisista määrärahojen eroavaisuuksista. Lisäksi huomautettiin, että kirjat tulevat valintalistoilte yhteisinä kaunokirjallisuuden listoina eikä siellä ole eritelty genrekirjallisuutta. Tämän seurauksena työmäärä lisääntyisi, jos listoilta katsottaisiin vain omat vastuugenren kirjat. Eeposalueen laajuuden vuoksi koettiin, että koko alueen keskitetty hankinta kuulostaa ainakin tässä vaiheessa liian isolta projektilta. Yksi vastaaja kertoi ymmärtävänsä toisaalta keskitetyn hankinnan hyvät puolet. Hän koki, että keskitetty hankinta latistaisi kirjastojen kokoelmia yleisesti eivätkä asiakkaat jaksaisi kysellä uusimman kirjallisuuden perään, jos sitä ei ole omassa kirjastossa saatavilla.

Kysymyksessä 16 (Liite 2.) kysyttiin kelluvan kokoelman käyttöönotosta kaunokirjallisuuden osalta Eepos-kirjastoissa. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 37 vastaajaa. Viisi (5) vastaajaa kertoi, ettei ollut aivan varma mikä kelluva kokoelma on eivätkä näin ottaneet asiaan kantaa. Kolme (3) vastaajaa pohti mahdollisesti jonkin kokeilun kautta kokeiltavaa kelluvaa kokoelmaa. Yksi (1) vastaaja kertoi, että kelluvaa kokoelmaa olisi mielenkiintoista kokeilla joillain pienemmällä aineistolla (esim. leffat). Toinen ehdotti kokeilua oman kunnan sisällä.

29 vastaajista vastasi ehdottomasti ei. Ei vastanneiden joukosta nousi esiin huoli pienistä kirjastoista, kirjastojen tilanpuutteesta ja uutuuksien keskittymisestä isompiin kirjastoihin. Lisäksi esiin nousi huoli siitä, että uutuuskirjat olisivat koko ajan

kuljetuksissa ympäri Eepos-alueita. Vastauksista nousi esille myös hyvänä huomiona se, että kellutuksen myötä oman kirjaston rahoilla hankitut aineistot kelluisivat toisen kirjaston tiloissa ja täten tekisivät heidän kokoelmastaan monipuolisemman. Yksi (1) vastaajista painotti, että varaamiseen suhtaudutaan edelleen vastahakoisesti pienemmässä kirjastossa ja isomman kirjaston asiakkaat, jotka ovat tottuneita varamaan netissä aineistoa varaisivat kaikki suosikkiuutuudet.

6.3 Yhteenveto yhteisistä kysymyksistä koskien Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyyttä

Tutkimuksella saatiin ajankohtaista tietoa asiakkaiden ja työntekijöiden mielipiteistä koskien Eepos-kirjastojen genrejen mukaista hyllyjaottelua sekä mahdollista tarvetta sen yhtenäisyydelle. Asiakkaiden sekä työntekijöiden kyselyissä kysyttiin kolme (3) samaa avointa kysymystä koskien Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyyttä. Kysymyksissä kartoitettiin molempien mielipiteitä hyllyjaottelun ja sen merkintätavan yhteneväisyyteen koko Eeposalueella. Lisäksi kysyttiin molempien mielipiteitä hyllyjaottelun yhteneväisyyteen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa. Kaikkiin kolmeen kysymykseen tuli asiakkailta sekä työntekijöiltä hyviä mielipiteitä niin yhteneväisyyden puolesta kuin vastaan.

Asiakkaiden kyselyssä ensimmäiseen Eepos-kirjastoja koskevaan kysymykseen vastasi 195 (255 kokonaisvastaajien määrä) vastaajaa ja työntekijöiden omassa kaikki eli 38 työntekijää. Asiakkaista 118 oli yhteneväisyyden kannalla. Työntekijöistä yhteneväisyyden puolella oli vain kuusi (6). Molemmissa vastausryhmissä genrejen mukaista hyllyjaottelun yhteneväisyyttä perusteltiin helpottavaksi ja selkeäksi ratkaisuksi, sillä sen koettiin auttavan mieleisen lukemisen löytymisessä. Asiakkaat sekä työntekijät painottivat, yhteneväisyyden olevan avuksi juuri niille asiakkaille, jotka käyttävät useampaa Eepos-kirjastoa. Asiakkaista muutama myös koki, että yhteneväinen hyllyjaottelu tekisi kimpasta yhteneväisemmän tuntuksen.

78 asiakasvastaajaa oli yhteneväisyyttä vastaan ja heistä osa ei osannut kertoa mielipidettään ja muutamalle ei ollut väliä. Heistä osa ei kokenut sitä tarpeelliseksi. Asiakkaista osa luotti siihen, että kirjastojen henkilökunta osaa oman asiakaskuntansa mukaan jaotella kirjat. Asiakkaista myös muutama painotti, että yhteneväinen

hyllyjaottelu voi olla aikaa vievää puuhaa, jos kirjastossa on vain vähän työntekijöitä. Asiakkaiden vastauksista nousi esille myös se, että perinteinen aakkosjärjestys riittää. Yksi asiakas painotti, että yhteneväinen hyllyjaottelu vähentäisi asiakkaan ja henkilökunnan välistä vuorovaikutusta. Työntekijöistä suurin osa eli 32 vastaaja oli yhteneväisyyttä vastaan. Työntekijät nostivat esille myös erilaiset asiakaskunnat. Työntekijät myös kokivat tärkeäksi oman päätösvallan, vaikka yhteiseen kimppaan kuulutaankin. Asiakkaat ja työntekijät myös nostivat esille kirjastojen sekä niiden kokoelmien ja hyllyjen määrät. Erityistä huolta aiheuttivat pienemmät kirjastot, joissa tilaa on jo muutenkin vähemmän. Molemmat myös kokivat, että henkilökunta osaa jaotella kirjat niin, että asiakkaat ne löytävät.

Asiakkaiden kyselyssä toiseen Eepos-kirjastoja koskevaan kysymykseen vastasi 178 (255 kokonaisvastaajien määrä) vastaajaa. Asiakkaista 135 oli hyllyjaottelun merkintätavan yhteneväisyyden kannalla. Työntekijöiden kyselyssä kysymykseen vastasi kaikki kyselyyn vastanneet 38 työntekijää. Heistä 18 oli yhteneväisyyden puolella. Asiakkaat sekä työntekijät perustelivat yhteneväistä merkintätapaa helppoksi ja selkeäksi. Molemmat ryhmät myös kokivat yhteneväisen merkintätavan selkeäksi tavaksi toimia yhteisen kimpan alueella. Yksi työntekijä myös koki, että yhteneväinen merkintätapa auttaisi heitä tiedonhaussa paremmin.

43 asiakasvastaajaa oli yhteneväistä hyllyjaottelun merkintätapaa vastaan. Asiakkaista, jotka vastasivat ei, suurin osa ei kokenut yhteneväistä merkintätapaa omalla kohdallaan tarpeelliseksi. Asiakkaat kokivat, että kirjat kyllä löytyvät hyllystä jo nykyisillä merkintätavoillakin. Kyselyyn vastanneista työntekijöistä 19 vastusti yhteneväistä merkintätapaa eri asiakaskuntien ja heidän tarpeiden vuoksi. Työntekijät myös kokivat tärkeäksi, että kirjastot saavat itse päättää edes jostain, kun yhteisen kimpan alueella on jo seurattavia sääntöjä olemassa.

Asiakkaiden kyselyn kolmanteen Eepos-kirjastoja koskevaan kysymykseen vastasi 178 (255 kokonaisvastaajien määrä) vastaajaa ja työntekijöiden omassa 37 työntekijää. Asiakkaista 133 oli sitä mieltä, että saman kunnan/kaupungin kirjastoissa genrejen mukainen hyllyjaottelu pitäisi olla yhteneväinen. Työntekijöiden osalta vastaukset olivat melko tasapuoliset, sillä heistä 22 kannatti yhteneväisyyttä saman kunnan/kaupungin kirjastoissa. Asiakkaat kannattivat saman kunnan/kaupungin kirjastojen hyllyjaottelun yhteneväisyyttä helppouden ja selkeyden vuoksi. Työntekijät

kokivat sen asiakaslähtöisemmäksi. Molemmat kannattivat yhteneväisyyttä myös niiden asiakkaiden vuoksi, jotka käyttävät useampaa toimipistettä. Työntekijät myös perustelivat yhteneväisyyttä aineiston liikkuvuuden kannalta. Työntekijöistä muutama oli myös sitä mieltä, että saman kunnan/kaupungin yhteneväinen hyllyjaottelu toimisi ja palvelisi asiakkaita paremmin kuin koko Eepos-alueen oma hyllyjaottelu.

Asiakkaista 44 oli yhteneväistä hyllyjaottelua saman kunnan/kaupungin kirjastoissa vastaan. Heistä suurin osa ei kokenut sitä tarpeelliseksi. Yksi vastaaja painotti, että kirjaston henkilökunta auttaa aina tarpeen sattuessa eikä näin ollen kokenut yhteneväistä hyllyjaottelua tarpeelliseksi. Työntekijöistä 15 oli yhteneväistä hyllyjaottelua saman kunnan/kaupungin kirjastoissa vastaan. Heidän vastauksistaan nousi esille se, että kirjastot ovat tottuneet tekemään asiat tietyllä tavalla, joten olisi vaikeaa löytää yhteistä linjaa hyllyjaottelulle. Asiakkaat ja työntekijät molemmat nostivat esille kirjastojen hyllytilojen erot ja kokivat, että samojen genrejen jaottelut eivät näin ollen olisi mahdollisia edes saman kunnan/kaupungin kirjastoissa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Molempiin kyselyihin vastattiin vaihtelevasti ympäri Eepos-kirjastoja. Asiakaskyselyyn vastasi yhteensä 255 asiakasta, joista suurin osa antoi vastauksensa verkkolomakkeella. Pieni osa vastauksista tuli Eepos-kirjastoissa jaettuun paperilomakkeeseen. Vastauksia ei tullut Isojoen, Karijoen, Kuortaneen ja Laihian kunnankirjastoista tai Kaskisten kaupunginkirjastosta. Jokaiseen kysymykseen ei tullut vastauksia kaikilta kyselyyn vastanneilta asiakkailta. Työntekijöiden kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 38 kappaletta, mutta kyselyyn eivät vastanneet Alajärven ja Kaskisten kaupunginkirjastot sekä Isojoen, Isonkyrön, Teuvan tai Vimpelin kunnankirjastot.

Seinäjoen alueelta vastauksia tuli eniten asiakaskyselyyn, sillä 82 asiakasta kertoi asioivansa jossakin Seinäjoen kirjastojen toimipisteessä. Myös työntekijöiden kyselyyn vastauksia tuli eniten juuri Seinäjoen kirjastoista. Vastaajia oli yhteensä 13.

Asiakaskyselyyn vastanneiden asiakkaiden vastauksista selvisi ajankohtaista tietoa Eepos-kirjastojen asiakkaiden kaunokirjallisuuden lukemisesta. Vastauksia saatiin useasta eri ikäryhmistä sekä erilaisessa elämäntilanteessa olevilta asiakkailta ympäri Eepos-kirjastoja. Lisäksi saatiin vastauksia asiakkaiden eniten lukemista genreistä, eniten käytetyimmistä formaatista sekä siitä, minkä tyyppistä kaunokirjallisuutta he lukevat.

Suosituin genre kaikkien vastaajien kesken oli dekkarit. Lisäksi monipuolisesti kerrottiin luettavan muitakin genrejä. Esimerkiksi jännitys-, romantiikka-, historia-, fantasia-, huumori-, kauhu- ja scifikirjallisuus nousi vastauksista esille. Asiakaskyselyyn vastanneista suurin osa kertoi käyttävänsä kaunokirjallisuuden lukemiseen painettua kirjaa. Muutamat vastaajat kertoivat käyttävänsä myös äänikirjaa sekä e-kirjaa kaunokirjallisuuden lukemiseen. Kyselyyn vastanneet asiakkaat lukivat monipuolisesti erilaista kaunokirjallisuutta. Suurin osa vastaajista kertoi lukevansa ulkomaista/käännöskirjallisuutta, kotimaista kirjallisuutta sekä uutuuksia. Asiakaskyselyn vastauksista selvisi, että suurin osa vastaajista käytti päätoimisesti vain yhtä kirjaston toimipistettä Eeposalueella. Eniten käytettyjä toimipisteitä olivat Seinäjoen kaupunginkirjasto Apila, Kauhavan kaupunginkirjasto, Kurikan kaupunginkirjasto ja Lapuan kaupunginkirjasto.

Työntekijäkyselyn avulla saatiin ajankohtaista tietoa mahdollisesta keskitetystä varastoinnista ja hankinnasta sekä kelluvan kokoelman käyttöönoton tarpeesta Eepos-kirjastoissa. Vastauksia tuli eri kokoisista kirjastoista ympäri Eeposta.

Suurin osa vastanneista työntekijöistä ei kannattanut keskitettyä varastointia. Syyksi kerrottiin muun muassa varastoinnin olevan tärkeä osa kokoelmatyötä ja kaunokirjallisuuden kerrottiin olevan keskeinen osa koko kokoelmaa. Vastauksista nousi esille myös huoli seutuvarausmaksujen osalta niitä asiakkaita kohtaan, jotka varaavat paljon kaunokirjallisuutta. Genrekirjallisuuden keskitettyä hankintaa vastaan olivat lähes kaikki kyselyyn vastanneet työntekijät. Vastauksissa korostui kirjastojen oma päätäntävalta hankinnoista. Vaikka kyseessä onkin yhteinen kimppa, työntekijät kokivat jokaisen kirjaston asiakkaiden tarpeet ja toiveet erilaisiksi. Lisäksi nousi esiin huoli siitä, että hankinnan painotuksen kautta osalla kirjastomattilaisista heikkenisi tärkeä osa työnkuvaa. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet työntekijät olivat kyllä kokoelmaa vastaan. Huolenaiheiksi nousivat muun muassa kirjastojen koerot sekä uutuuskirjojen siirtyminen isompiin kirjastoihin.

Opinnäytetyössä saatiin vastaukset tutkimukselle asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Suurin osa kyselyyn vastanneista asiakkaista koki genreluokituksen hyödyllisenä ja tarpeellisenä tekijänä mieleisen aineiston löytämisessä. Eepos-kirjastoissa, joissa ei ollut genreluokitusta käytössä, oli vastaajista suurin osa sitä mieltä, ettei erilliselle genrejaottelulle ole tarvetta ja että se pikemminkin mahdollisesti hankaloittaa mieleisen lukemisen löytämistä.

Työntekijöiden vastausten perusteella selvisi, että käytössä oli laajasti erilaisia genrejä. Eepos-kirjastoissa eniten käytössä olevia genreluokkia olivat sota, erä, fantasia, jännitys, scifi, dekkarit ja novellit. Yksi työntekijä kertoi, että heidän kirjastossaan oli käytössä kaksi genreluokkaa. Lisäksi työntekijä kertoi, että signum-tarroissa ja luettelointitiedoissa on merkattuna enemmän eri genrenluokituksia.

Vastanneista työntekijöistä yli puolet kertoivat, että he eivät lisäisi genreluokkia nykyisiin genreluokkiin. Vastanneista työntekijöistä suurin osa kertoi, että he säilyttäisivät nykyiset genreluokkansa. Vastauksista nousi esille työntekijöiden huomio siitä, että genrejen rajat nähtiin häilyvinä ja osittain tulkinnanvaraisina. Näiden vastausten

perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että kyselyyn vastanneet työntekijät kokivat nykyisen genreluokituksen toimivaksi sekä tarpeelliseksi.

Tutkimuksessa kysyttiin työntekijöiltä ja asiakkailta kolme kysymystä koskien Eepos-kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyyttä. Kysymysten tavoitteena oli selvittää molempien ajatuksia hyllyjaottelun ja sen merkintätavan yhteneväisyydestä Eepos-kirjastoissa. Lisäksi kartoitettiin mielipiteitä saman kaupungin/kunnan kirjastojen genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyydelle.

Työntekijöistä suurin osa ei kokenut genrejen mukaisen hyllyjaottelun yhteneväisyyttä tarpeelliseksi. Asiakkaista taas suurin osa oli yhteneväisyyden kannalla. Asiakkaista suurin osa ja työntekijöistä vain muutama kokivat yhteneväisyyden genrejen mukaisessa hyllyjaottelussa helpottavaksi ja selkeäksi ratkaisuksi mieleisen lukemisen löytymisessä. Asiakkaat sekä työntekijät myös kokivat yhteneväisyyden avuksi useampaa Eepos-kirjastoa käyttäville asiakkaille. Työntekijöistä suurin osa ja asiakkaista pieni osa pitivät yhteneväisyyttä genrejen mukaisessa hyllyjaottelussa tarpeettomana. Asiakkaat ja työntekijät pohtivat kirjastojen hyllytilan riittävyyttä. Asiakkaat ja työntekijät luottivat siihen, että henkilökunta osaa jaotella kirjat vastamaan asiakkaiden tarpeita. Työntekijät pitivät omaa päätösvaltaansa tärkeänä yhteisessä kimpassa. Asiakkaat kokivat perinteisen aakkosjärjestyksen riittäväksi.

Lähes puolet vastanneista työntekijöistä kokivat genrejen mukaisen hyllyjaottelun merkintätavan yhteneväisyyden tarpeelliseksi. Työntekijöistä hieman yli puolet oli merkintätavan yhteneväisyyttä vastaan ja perustelivat sitä eri asiakaskunnilla ja heidän tarpeillaan. Suurin osa asiakkaista koki merkintätavan yhteneväisyyden tarpeelliseksi ja pieni osa ei nähnyt sitä tarpeellisena, koska kirjat löytyvät hyllystä jo nykyisillä merkintavoillakin. Työntekijät ja asiakkaat perustelivat merkintätavan yhteneväisyyttä helpottavaksi ja selkeäksi kirjallisuuden etsimisen kannalta sekä yhteisen kimpan toimivuuden kannalta. Työntekijät kokivat tärkeäksi sen, että heillä edes osittain säilyisi oma päätäntävalta yhteisestä kimpasta huolimatta.

Työntekijöistä suurin osa koki, että genrejen mukaisen hyllyjaottelun pitäisi olla yhteneväinen saman kunnan/kaupungin kirjastoissa. Alle puolet vastanneista työntekijöistä ei pitänyt yhteneväisyyttä tarpeellisena. Suurin osa asiakkaista koki yhteneväisyyden saman kunnan/kaupungin kirjastoissa tarpeelliseksi ja pieni osa ei

nähty sitä tarpeellisena. Työntekijät kokivat hyllyjaottelun yhteneväisyyden saman kunnan/kaupungin kirjastoissa asiakaslähtöiseksi ja toimivaksi aineiston liikkuvuuden kannalta. Saman kunnan/kaupungin hyllyjaottelun yhteneväisyys koettiin toimivampana ajatuksena kuin koko Eepoksen kattava yhteinen hyllyjaottelu. Asiakkaiden mielestä saman kunnan/kaupungin hyllyjaottelun yhteneväisyys olisi helppo ja selkeä. Molemmat näkivät, että yhteneväisyydestä hyötyisivät ne asiakkaat, jotka käyttävät useampaa toimipistettä. Kyselyssä kuitenkin ilmeni, että harva asiakas käytti useampaa kuin yhtä kirjastoa. Työntekijät kokivat vakiintuneet toimintatavat esteeksi yhteiselle linjaukselle hyllyjaottelussa. Sekä asiakkaat että työntekijät kokivat hyllytilojen erot mahdolliseksi esteeksi yhtenevälle genrejaottelulle saman kunnan/kaupungin eri toimipisteissä.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen oli kokonaisuudessaan todella palkitseva kokemus ja sen avulla saatiin kerättyä monipuolisia tutkimustuloksia asiakkaiden sekä työntekijöiden mielipiteistä ja kokemuksista kaunokirjallisuuden genreluokituksista Eepos-kirjastoissa. Eepos-alueen laajuus sekä kysymysten miettiminen niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin näkökulmasta antoi sopivaa haastetta tutkimuksen tekemiselle.

Eepos-kirjastojen kimpan ollessa uusi ei näin laajaa tutkimusta ole tehty koko kimpan alueella. Lisäksi tutkimuksen alkuvaiheessa ei vastaan tullut myöskään muualla päin Suomea tämän kokoisia tutkimuksia koskien genrekirjallisuutta. Ennen Eepos-kirjastokimppaa on aiemmin tehty opinnäytetyö Jalasjärven kirjaston aikuisten kaunokirjallisuuden osastosta, mutta se käsitteli kaikkea kaunokirjallisuutta eikä perehtynyt pelkästään genrekirjallisuuteen. Lisäksi opinnäytetöitä on tehty yksittäisistä genreluokista tai kahden eri genren kokoelmien arviointeja.

Tutkimustuloksia saatiin monipuolisesti eri kokoisista kirjastoista, vaikka kaikki kimppaan kuuluneet kirjastot eivät vastauksia antaneetkaan. Tuloksien avulla saatiin pientä näkökulmaa siihen, kuinka usean eri kokoisen kirjaston työntekijät ajattelevat esimerkiksi yhteneväisyydestä sekä genreluokituksista asiakkaiden mieleisen lukemisen löytämisen työkaluna. Lisäksi saatiin hyvin kartoitettua millaisia genrejaotteluja ja niiden eroavaisuuksiakin kimpan alueella on.

Asiakkaiden osalta saatiin monipuolisesti tutkimustuloksia eri ikäryhmien mieleisistä formaateista kaunokirjallisuuden lukemiseen sekä mitä genrejä eri ikäiset Eepos-kirjastojen asiakkaat lukevat. Positiivista oli se, että kyselyyn vastasi miespuolisia asiakkaita. Prosenttimääräisesti he edustivat selkeää vähemmistöä, mutta näiden vastaajien osalta saatiin kuitenkin kerättyä vähän tietoa siitä, millaista kaunokirjallisuutta Eepos-kirjastojen eri ikäiset miehet lukevat ja lainaavat.

Eepos-kirjastokimpan ollessa näin uusi ja vielä muokkaantuva saatiin yhteisten kysymysten kautta kerättyä erilaisia mielipiteitä ja näkökulmia koskien genrejen mukaisten hyllyjaottelun yhteneväisyyttä. Yhteneväisyyden toteuttaminen koko Eepos-alueella voi olla hankalaa ja aikaa vievää, mutta saman kaupungin/kunnan kirjastot

saattavat saada tämän opinnäytetyön tutkimustuloksista mahdollisia kehittämisside-
oita omiin hyllyluokkiinsa.

Positiivista oli myös se, että kyselyyn vastasi alle 20-vuotiaita sekä 20–29-vuotiaita
Eepos-kirjastojen asiakkaita. Tämä kertoo siitä, että nuoret ja nuoret aikuiset lukevat
myös aikuisten kaunokirjallisuutta. Joistakin Eepos-kirjastojen nuortenosastoilta löy-
tyy nykyään omaksi hyllyluokakseen nostettuna nuorten aikuisten kaunokirjallisuus,
joka eroaa tavallisista nuortenkirjoista esimerkiksi pituuden puolesta sekä niissä
teemat ja aihealueet ovat jo vähän enemmän aikuismaisia.

Tässä opinnäytetyössä jätettiin kysymättä kysymyksiä koskien nuorten aikuisten kir-
jallisuutta, koska haluttiin keskittyä vain aikuisten kaunokirjallisuuden genreluokkiin.
Jatkotutkimusaiheena voisikin olla Eepos-kirjastojen nuorten aikuisten kaunokirjalli-
suus ja sen tarpeellisuus ja se voitaisiin toteuttaa kyselymuodossa nuorille Eepos-
kirjastojen asiakkaille. Toisena ideana voisi olla esimerkiksi kyselytutkimus siitä,
kuinka paljon aikuiset lukevat myös nuorten ja nuorten aikuisten kaunokirjallisuutta
ja kuinka paljon nuoret lukevat aikuisten kaunokirjallisuutta.

Yleistäviä johtopäätöksiä asiakkaiden mielipiteistä ja kokemuksista genreluokituk-
sen kohdalla ei tämän tutkimuksen avulla voida kuitenkaan tehdä. Eepos-kirjastojen
asiakkaiden määrät ovat erilaisia, mutta voidaan kuitenkin olettaa, että kyselyyn
vastanneet 255 asiakasta ei kuitenkaan edusta kaikkia genrekirjallisuutta lukevia
asiakkaita. Pientä vääristymää antaa myös se, että kaikkien Eepos-kirjastojen asi-
akkaat eivät kyselyyn vastanneet. Yleistäviä johtopäätöksiä ei voida myöskään
tehdä työntekijöiden mielipiteistä genreluokitusta koskien, sillä kaikki kirjastot eivät
vastanneet eikä varmasti kaikista vastanneista kirjastoistakaan vastanneet aivan
kaikki, jotka kaunokirjallisuuden osalta työtä tekevät.

Opinnäytetyön tekemisessä olisi aina varmasti parannettavaa. Tämän tutkimuksen
kohdalla kyselylomakkeissa oli aluksi julkaisun jälkeen ongelmia, mutta ne saatiin
kuitenkin ratkaistua eivätkä ne vaikuttaneet tutkimustulosten analysoinnissa.

LÄHTEET

- Adlibris AB Copyright. 2018. Vuoden suosittummat pokkarit. [Verkkosivusto]. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavilla: <https://www.adlibris.com/fi/kampanja/top100-pokkarit>
- Ahola, A. 2007. Lomaketutkimusprosessi. Teoksessa: Viinamäki, L. & Saari, E. (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki: Tammi, 47-72.
- Asiakkaana kirjastossa: Varaukset. [Verkkosivu]. Eepos.finna.fi. [Viitattu 30.1.2019]. Saatavana: <https://eepos.finna.fi/Content/asiakkaana>
- Fiktiivisen aineiston lisäluokat. Ei päiväystä. [Verkkajulkaisu]. Kansalliskirjasto. [Viitattu 1.2.2019]. Saatavana: <https://finto.fi/ykl/fi/page/fiktioluokka>
- Hosiaisluomo, Y. 2016. Kirjallisuusoppi: aapisesta äänirunoon. Helsinki: Avain.
- Hypén, K. 2006. "... tilata ja järjestää, luetteloida ja varastoida, auttaa lukijoita valitsemaan ja löytämään": kirjastot ja kaunokirjallisuus. Teoksessa: Hypén, K. (toim.) Fiktiota!: Levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu oy, 11-66.
- Ikonen, J. 9.1.2018. Yksi kirjastokortti – 22 kunnan kirjastopalvelut: Hankeraportti. [PDF-tiedosto]. Seinäjoen kaupunginkirjasto. [Viitattu 10.10.2018]. Saatavilla: <https://kirjasto.seinajoki.fi/wp-content/uploads/2018/01/Eepos-hankeraportti.pdf>
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas : näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä : Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.
- Kirjasampo. Ei päiväystä. [Verkkosivusto.] Kirjastot.fi. [Viitattu 30.9.2018.] Saatavana: <https://www.kirjasampo.fi/>
- Kirjaston varatuimmat teokset viikolla 38. 24.9.2018. [Verkkosivu]. Seinäjoen kaupunginkirjasto. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavana: <https://kirjasto.seinajoki.fi/feed-items/kirjaston-varatuimmat-teokset-viikolla-38/>
- Länsikallio, K. 2018. Kirjastotoimen apulaisjohtaja, Seinäjoen kaupunginkirjasto. Haastattelu 27.4.2018.
- Marker, R. 2008. Finding what you're looking for: a reader-centred approach to the classification of adult fiction in public libraries. [Verkkoartikkeli.] The Australian

- Library Journal Vol. 57 Issue 2, p169-177, 9p. [Viitattu 20.1.2019.] Saatavilla: Library & Information Science Source, EBSCOhost. Vaatii käyttöoikeuden.
- Miettunen, M. 24.1.2019. Kelluva kokoelma ei sammaloidu. [Verkkojulkaisu]. Kirjastolehti. [Viitattu 24.1.2019]. Saatavilla: <http://kirjastolehti.fi/artikkelit/kelluva-kokoelma-ei-sammaloidu/>
- Saarti, J. 1996. Romaanit hukassa? : kertomakirjallisuuden hyllyluokituksen vaikutus kirjastonkäyttöön ja kertomakirjallisuuden lainaukseen. Helsinki : BTJ Kirjastopalvelu.
- Salovaara, M. 2018. Risingshadow: Scifi- ja fantasiakirjat. [Verkkosivu.] [Viitattu 29.9.2018.] Saatavana: <https://www.risingshadow.fi/>
- Saricks J. 2006. Thinking outside the Genre and Dewey Boxes. [Verkkoartikkeli]. Booklist. 2006;102(13):64. [Viitattu 20.1.2019]. Saatavilla: Library & Information Science Source, EBSCOhost. Vaatii käyttöoikeuden.
- Sinisalo, J. 2004. Fantasia lajityyppinä ja kirjailijan työvälineenä: Näkemyksiä fantasiasta lajityyppinä. Teoksessa: Fantasian monet maailmat. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelut Oy, 11.
- Soininen, I. 25.9.2018. Syyskuun halutuimmat kirjat. [Verkkosivu]. Helmet.fi. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavana: [http://www.helmet.fi/fi-FI/Tapahtumat_ja_vinkit/Vinkit/Syyskuun_halutuimmat_kirjat\(172022\)](http://www.helmet.fi/fi-FI/Tapahtumat_ja_vinkit/Vinkit/Syyskuun_halutuimmat_kirjat(172022))
- Spiller, D. 1980. The provision of fiction for public libraries. Journal of Librarianship 12(4).
- Suomalainen Kirjakauppa Oy. Ei päiväystä. Top20 kaunot. [Verkkosivusto]. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavana: <http://www.suomalainen.com/webapp/wcs/stores/servlet/fi/skk/kaunokirjat/top20kaunotkirjat#facet:-700000000000003524115117111109105>
- Tuomi, P. 2011. Kirjojen keskellä. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu oy, 122-131.
- Tuomi, P. 2017. Kaunokirjallisuus suomalaiselle yleiselle kirjastolle haasteena, rasitteena ja mahdollisuutena : historiallis-argumentatiivinen tarkastelu suomalaisen yleisen kirjastolaitoksen suhteesta kaunokirjallisuuteen ja kirjalliseen järjestelmään. [PDF-tiedosto]. Oulun yliopiston tutkijakoulu. Oulun yliopisto, Humanistinen tiedekunta, Kirjallisuus. Väitöskirja. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavana: <http://jultika.oulu.fi/Record/isbn978-952-62-1538-9>
- Varis, M. 2003. Ikävä erätön ilta: Suomalainen eräkirjallisuus. Helsinki: Hakapaino Oy. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 939, 309.

Verkko-YKL. Ei päiväystä. [Verkkajulkaisu]. Kansalliskirjasto. [Viitattu 1.2.2019].
Saatavana: <https://finto.fi/ykl/fi/>

Viime kuun varatuimmat. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Vanamo kirjastot: Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kirjastot. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavana: <https://www.vanamokirjastot.fi/fi/content-page/viime-kuun-varatuimmat>

Wilén, R. & Kortelainen, T. 2007. Kirjastokokoelmien kehittämisen ja arvioinnin perusteet: teoria, menetelmät, käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Vuorenmaa, N. 25.4.2018. Eepos-kirjastojen kokoelmapolitiikka. [PDF-tiedosto]. Eepos-kirjastot: Seinäjoen kaupunginkirjasto. [Viitattu 30.1.2019]. Saatavana: <https://docplayer.fi/105907772-Eepos-kirjastojen-kokoelmapolitiikka-noora-vuorenmaa.html>

LIITTEET

Liite 1. Asiakaskyselyn lomake

Liite 2. Työntekijäkyselyn lomake

Liite 1. Asiakaskysely

Asiakaskysely

Tämän kyselyn avulla tarkastellaan asiakkaiden kokemuksia aikuisten kaunokirjallisuuden genreluokituksista Eepos -kirjastoissa. Vastauksia käytetään Seinäjoen Ammattikorkeakoulussa tehtävään opinnäytetyöhön. Kyselyyn vastataan nimettömänä ja kaikkia vastauksia käsitellään luottamuksellisesti! Kiitos vastaamisesta!

TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli?

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

2. Ikä?

- Alle 20 v.
- 20-29 v.
- 30-39 v.
- 40-49 v.
- 50-59 v.
- 60-69 v.
- 70-79 v.
- Yli 80 v.
- En halua kertoa

3. Asuinkunta?

4. Elämäntilanne?

- Opiskelija
- Työssäkäyvä
- Työtön
- Eläkeläinen
- Muu _____

KAUNOKIRJALLISUUS

Tässä kyselyssä kaunokirjallisuudella tarkoitetaan kertomakirjallisuutta eli romaanit ja novellit. Esim. Enni Mustonen - Ruokarouva

5. Luetko kaunokirjallisuutta?

Kyllä

Ei

6. Millaista kaunokirjallisuutta luette mieluiten? (voit valita useamman vaihtoehdon.)

- Uutuuksia
- Klassikoita
- Kotimaista kirjallisuutta
- Ulkomaista / käänöskirjallisuutta
- Vieraskielistä kirjallisuutta
- Muuta, mitä? _____

7. Millä formaatilla mieluiten luet/kuuntelet kaunokirjallisuutta? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Painettu kirja
- E-kirja
- Äänikirja
- Muu _____

GENREKIRJALLISUUS

Tässä kyselyssä genrekirjallisuudella tarkoitetaan kertomakirjallisuuden eri lajityyppejä, esimerkiksi romantiikka, fantasia, sota, jännitys tai dekkarit.

8. Luetko genrekirjallisuutta?

- Kyllä
- Ei

9. Mitä genrejä luet? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Dekkarit
- Eläimet
- Erotiikka
- Erä
- Fantasia
- Historia
- Huumori
- Jännitys
- Kauhu
- Novellit
- Romantiikka
- Scifi

- Sota
- Urheilu
- Uskonto
- Muu _____

10. Mitä genreä luet eniten?

EEPOS -KIRJASTOT

22 kuntaa Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueella. Yhteinen kirjastokortti, verkkopalvelut ja käyttösäännöt. Lisätietoa www.eepos.finna.fi

Alajärven kaupunginkirjasto, Alavuden kaupunginkirjasto, Evijärven kunnankirjasto, Ilmajoen kunnankirjasto, Isojoen kunnankirjasto, Isokyrön kunnankirjasto, Karijoen kunnankirjasto, Kaskisten kaupunginkirjasto, Kauhajoen kaupunginkirjasto, Kauhavan kaupunginkirjasto, Kuortaneen kunnankirjasto, Kurikan kaupunginkirjasto, Laihian kunnankirjasto, Lappajärven kunnankirjasto, Lapuan kaupunginkirjasto, Perhon kunnankirjasto, Seinäjoen kaupunginkirjasto, Soinin kunnankirjasto, Teuvan kunnankirjasto, Vetelin kunnankirjasto, Vimpelin kunnankirjasto ja Ähtärin kaupunginkirjasto

11. Missä Eepos- kirjastossa pääsääntöisesti asiat?

12. Missä muissa Eepos- kirjastoissa asioit?

13. Onko eniten käyttämässäsi Eepos -kirjastossa käytössä genrejen mukainen hyllyjaottelu? (Jos vastasit KYLLÄ siirry kysymykseen 15.)

Genrejen mukainen hyllyjaottelu esimerkiksi: Romantiikka, Fantasia, Dekkarit, Sota yms.

- Kyllä
- Ei

14. Jos eniten käyttämässäsi Eepos -kirjastossa ei ole käytössä genrejen mukaista hyllyjaottelua haluaisitko, että olisi?

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

15. Onko eniten käyttämäsi Eepos-kirjaston genrejen hyllyjaottelu mielestäsi tarpeeksi monipuolinen?

Ei lainkaan monipuolinen 1 2 3 4 5 Erittäin monipuolinen

16. Kuinka hyödylliseksi koet genrejen mukaisen hyllyjaottelun mieleisesi aineiston löytämisessä?

En lainkaan hyödylliseksi 1 2 3 4 5 Erittäin hyödylliseksi

17. Kuinka tarpeelliseksi koet genrejen mukaisen hyllyjaottelun mieleisesi aineiston löytämisessä?

En lainkaan tarpeelliseksi 1 2 3 4 5 Erittäin tarpeelliseksi

18. Pitäisikö joitakin genrejen mukaisia hyllyjaotteluja lisätä?

Kyllä, mitä?

Ei, perustelu

19. Pitäisikö genrejen mukaisen hyllyjaottelun olla yhteneväinen kaikissa Eepos - kirjastoissa?

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

20. Pitäisikö genrejen mukaisen hyllyjaottelun merkintätapa olla yhteneväinen Eepos -kirjastoissa?

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

21. Pitäisikö genrejen mukaisen hyllyjaottelun olla yhteneväinen saman kaupungin/kunnan kirjastoissa?

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

Kiitos vastaamisesta!

Liite 1. Työntekijäkysely

Työntekijäkysely

Tämän kyselyn avulla tarkastellaan työntekijöiden kokemuksia aikuisten kaunokirjallisuuden genreluokituksesta Eepos-kirjastoissa. Vastauksia käytetään Seinäjoen Ammattikorkeakoulussa tehtävään opinnäytetyöhön. Kyselyyn vastataan nimettömänä ja kaikkia vastauksia käsitellään luottamuksellisesti! Kiitos vastaamisesta!

TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli?

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

2. Ikä?

- alle 20 v.
- 20-29 v.
- 30-39 v.
- 40-49 v.
- 50-59 v.
- yli 60 v.

3. Tehtävänimike?

4. Missä Eepos - kirjastossa olet töissä?

5. Missä kirjastoissa olet ollut aiemmin töissä?

KAUNOKIRJALLISUUS / GENREKIRJALLISUUS

6. Onko kirjastossasi käytössä genrejen mukainen hyllyjaottelu? (Jos vastasit KYLLÄ siirry kysymykseen 8.)

- Kyllä
- Ei

7. Jos kirjastossasi ei ole käytössä genreluokitusta, kokisitko siitä olevan hyötyä asiakkaille mieleisen aineiston löytymisessä?

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

8. Millaisia genreluokkia kirjastossasi on käytössä? (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

- Dekkarit
- Eläimet
- Erotiikka
- Erä
- Fantasia
- Historia
- Huumori
- Jännitys
- Kauhu
- Novellit
- Romantiikka
- Scifi
- Sota
- Urheilu
- Uskonto

- Muu(t),
mitä? _____

9. Lisäisitko genreluokkia?**Kyllä, mitä?**

En, perustelu

10. Poistaisitko joitakin genreluokkia?**Kyllä, mitä?**

Ei, perustelu

EEPOS-KIRJASTOT**11. Pitäisikö genren mukaisen hyllyjaottelun olla yhteneväinen Eepos-kirjastoissa?****Kyllä, perustelu**

Ei, perustelu

**12. Pitäisikö genren mukaisen hyllyjaottelun merkintätavan olla yhteneväinen Ee-
pos-kirjastoissa?**

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

**13. Pitäisikö genren mukaisen hyllyjaottelun olla yhteneväinen saman kaupun-
gin/kunnan kirjastoissa?**

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

EEPOS-KIRJASTOJEN KOKOELMAT

**Aineiston säilytys ja varastointi ovat tärkeä osa kirjaston kokoelmanhoitoa. Eepos -
kirjastojen kokoelmissa on paljon samoja kirjoja ja varastotilan pienuus vaikuttaa
taas poistoihin yms.**

**14. Pitäisikö genrekirjallisuuden kohdalla miettiä keskitettyä varastointia? (Eli jaet-
tisiin eri genrejen varastointi eri kirjastoille.)**

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

15. Pitäisikö genrekirjallisuuden hankinta painottaa yhteen kirjastoon? (Eli jaettaisiin eri genret kirjastojen kesken.)

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

16. Pitäisikö mielestäsi harkita kyllövää kokoelmaa kaunokirjallisuudelle Eepos-kirjastoissa?

Kyllä, perustelu

Ei, perustelu

En tiedä, mikä on kyllöva kokoelma.

Kiitos vastaamisesta!